MUSIC JOURNAL วารสารเพลงดนตรี

ISSN 0858-9038

Volume 27 No.2
October 2021

BMIMF
Busan Maru International Music Festival

Thailand Phil

PENINSULA MOMENTS

At The Peninsula Bangkok, world-class hospitality enriched with compelling Thai cultural experiences creates perfect memorable moments.

THE PENINSULA
BANGKOK

HONG KONG • SHANGHAI • BEIJING • TOKYO • NEW YORK • CHICAGO • BEVERLY HILLS • PARIS • BANGKOK • MANILA
Under Development LONDON • ISTANBUL • YANGON • peninsula.com

CREATIVE
CITY OF MUSIC

NAKHON PATHOM

“นครปฐม เมืองดนตรี”

Nakhonpathom Cityofmusic

MUSIC วารสารเพลงดนตรี JOURNAL

Volume 27 No. 2
October 2021

สวัสดีผู้อ่านเพลงดนตรีทุกท่าน

เมื่อเดือนกันยายนที่ผ่านมา วง Thailand Phil เป็นหนึ่งในสิ่งออร์เคสตราจากต่างประเทศที่ได้รับเลือกให้แสดงในงานเทศกาลดนตรี 2021 Busan Maru International Music Festival (BMIMF) จัดที่ประเทศเกาหลีใต้ ในปีนี้งานจัดในรูปแบบออนไลน์ เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา (COVID-19) โดยวง Thailand Phil ได้ส่งวิดีโอการแสดงบทเพลง “Pictures at an Exhibition” ของ Mussorgsky และบทเพลงไทย “ลาวดวงเดือน” ภายใต้การควบคุมวงของอัลฟอนโซ สการาโน (Alfonso Scarano) หัวหน้าวาทยกร

สำหรับผู้อ่านที่ติดตามบทความ “เรื่องเล่าเบาสมองสนองปัญญา” ในฉบับเดือนตุลาคมนี้ นำเสนอ เพลงไทยสากลเชิดชูชื่นชมสตรีนารีนาง ตอนที่ ๑ โดยได้วิเคราะห์บทเพลงที่มีเนื้อหาชื่นชมความสามารถของสตรี ซึ่งในตอนแรกนี้คัดเลือกมาทั้งหมด ๗ เพลง ที่ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลาย เช่น เพลงดอกไม้ของชาติ เพลิน ดอกไม้เมืองเหนือ เป็นบทความที่ให้เกร็ดความรู้และมุมมองที่สนุกสนาน

ด้านดนตรีไทย นำเสนอบทความเกี่ยวกับประวัติของวงปี่พาทย์มอญ คณะฉลาดกลิ่นถือศีล พร้อมทั้งอธิบายถึงกระบวนการถ่ายทอดความรู้ การปรับตัวและพัฒนาในด้านของการบรรเลง บทเพลง และรูปแบบวงอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้สามารถอนุรักษ์และสืบสานวัฒนธรรมทางดนตรีของวงปี่พาทย์มอญในจังหวัดนครปฐมให้คงอยู่จนถึงปัจจุบัน

อีกบทความน่าสนใจในคอลัมน์ดนตรีไทย นำเสนอเกี่ยวกับเพลงเชิดเหล้า ในบทบาทที่ยังมีอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งเป็นเพลงบรรเลงในการประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ เช่น การเทศน์มหาชาติ พิธีไหว้ครูดนตรีไทย/ครูโขนละคร หรือพิธีกรรมไหว้บวงสรวงต่าง ๆ และในบทบาทที่สูญหายไป ซึ่งจะมีอะไรบ้าง พลิกไปติดตามได้ในเล่ม

ด้านการเดินทางท่องยุโรปของพระเจนดุริยางค์ ได้เดินทางมาถึงตอนที่ ๔ โดยในตอนนี้จะเกี่ยวกับภารกิจตลอดสี่เดือนที่กรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ ซึ่งรวมถึงการเข้าสังเกตการณ์การฝึกซ้อมของวง BBC Symphony Orchestra ภายใต้การคุมวงของ Arturo Toscanini วาทยกรมากฝีมือที่มีชื่อเสียงในช่วงศตวรรษที่ ๒๐ ที่หอแสดงดนตรี the Queen’s hall

นอกจากนี้ ยังมีบทความด้านดนตรีวิทยา ธุรกิจดนตรี ชีวประวัตินักดนตรีและนักเปียโน รวมถึงประสบการณ์การเดินทางแข่งดนตรีในต่างประเทศ เชิญพลิกไปติดตามในเล่มค่ะ

ดวงฤทัย โพคะรัตน์ศิริ

เจ้าของ
วิทยาลัยดุริยางคศิลป์
มหาวิทยาลัยมหิดล

บรรณาธิการบริหาร
ดวงฤทัย โพคะรัตน์ศิริ

หัวหน้ากองบรรณาธิการ
ธัญญวรรณ รัตนภพ

ที่ปรึกษากองบรรณาธิการ
Kyle Fyr

ฝ่ายภาพ
คนึงนิจ ทองใบอ่อน

ฝ่ายศิลป์
จรูญ กะการดี
นรเศรษฐ์ รังหอม

พิสูจน์อักษรและรูปเล่ม
ธัญญวรรณ รัตนภพ

เว็บมาสเตอร์
ภรณ์ทิพย์ สายพานทอง

สำนักงาน
วิทยาลัยดุริยางคศิลป์
มหาวิทยาลัยมหิดล
(วารสารเพลงดนตรี)
๒๕/๒๕ ถนนพุทธมณฑลสาย ๔
ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล
จังหวัดนครปฐม ๗๓๑๗๐
โทรศัพท์ ๐ ๒๘๐๐ ๒๕๒๕-๓๔
ต่อ ๓๒๐๕
โทรสาร ๐ ๒๘๐๐ ๒๕๓๐
musicmujournal@gmail.com

กองบรรณาธิการขอสงวนสิทธิ์ในการพิจารณาคัดเลือกบทความลงตีพิมพ์โดยไม่ต้องแจ้งให้ทราบล่วงหน้า สำหรับข้อเขียนที่ได้รับการพิจารณา กองบรรณาธิการขอสงวนสิทธิ์ที่จะปรับปรุงเพื่อความเหมาะสม โดยรักษาหลักการและแนวคิดของผู้เขียนแต่ละท่านไว้ ข้อเขียนและบทความที่ตีพิมพ์ ถือเป็นทัศนะส่วนตัวของผู้เขียน กองบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นด้วย และไม่ขอรับผิดชอบบทความนั้น

สารบัญ
Contents

Music Entertainment

04
"เรื่องเล่าเบาสมองสนองปัญญา" เพลงไทยสากลเชิดชูชื่นชมสตรีนารีนาง (ตอนที่ ๑)
กิตติ ศรีเปารยะ
(Kitti Sripaurya)

Musicology

20
'Lisztomania' แฟนด้อมแรกของวงการเพลงที่พิสูจน์ว่า Franz Liszt เป็น 'Superstar' คนแรก
กฤตยา เชื่อมวราศาสตร์
(Krittaya Chuamwarasart)

General Education

24
Spectre of Nihilism in Undergraduate Survey Courses
Nathan Lynch
(เนทัน ลินช์)

Thai and Oriental Music

28
บทบาทที่ดำรงอยู่ และสูญหายของเพลงเช่นเหล้า
เดชน์ คงอิ่ม
(Dejn Gong-im)

36
ปี่พาทย์มอญ คณะฉลาด กลิ่นถือศีล
ธันยาภรณ์ โพธิกาวิน
(Dhanyaporn Phothikawin)

Phra Chenduriyang in Europe

40
ตามรอย พระเจนดุริยางค์ ท่องยุโรปกว่า ๑๐ เดือน (ตอนที่ ๔): ควีนส์ฮอลล์และตอสกานีนี
จิตร์ กาวี
(Jit Gavee)

Music Business

46
อุตสาหกรรมดนตรีในโลกดิจิทัล: เมื่อผู้ร้ายกลายเป็นพระเอก
จิตตานันท์ เชื้อภิญโญวงศ์
(Jittanan Chuapinyowong)
อนงค์นาฏ เกษโกมล
(Anongnat Ketkomon)
ผดา จรุงกลิ่น
(Pada Jarungklin)
ณรดา บุตรสุวรรณ
(Narada Buthsuwan)

Musician Biography

58
สาระน่ารู้จากอัตชีวประวัติของ เฮอร์เบิร์ต คลาร์ก (ตอนที่ ๑)
วิศิษฏ์ จิตรรังสรรค์
(Wisit Chitrangsan)

Study Abroad

62
ตอนที่ ๒: การประกวดกีตาร์คลาสสิก มีมากกว่าการขึ้นไปแสดงบนเวที
ชินวัฒน์ เต็มคำขวัญ
(Chinnawat Themkumkwun)

The Pianist

66
The Romance on Fingertips: Dang Thai Son
Yun Shan Lee
(ยุน ชาน ลี)

“เรื่องเล่าเบาสมองสนองปัญญา”

เพลงไทยสากลเชิดชูชื่นชมสตรีนารีนาง (ตอนที่ ๑)

เรื่อง:
กิตติ ศรีเปารยะ [Kitti Sripaurya]
อาจารย์ประจำสาขาวิชาดนตรีสมัยนิยม
วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยา ฉบับราชบัณฑิตยสถาน อธิบายว่า คตินิยมสิทธิสตรี หรือสตรีนิยม (feminism) หมายถึง แนวความคิดและขบวนการทางสังคมที่เคลื่อนไหวให้เกิดความเท่าเทียมกันระหว่างเพศ การเคลื่อนไหวทางสังคมนี้ เริ่มในประเทศอังกฤษ ตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ ๑๘ หลังการปฏิวัติอุตสาหกรรม และเป็นผลสืบเนื่องมาจากการเสื่อมสลายของบรรทัดฐาน ประเพณี ที่ปฏิบัติกันมาแต่ดั้งเดิม รวมทั้งการที่สตรีได้รับอิสรภาพทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น (ข้อมูลจากวิกิพีเดีย) ประมาณ ๑ ศตวรรษที่ผ่านมา โลกมีสตรีผู้ทรงบทบาทอย่างสูงต่อสังคม อาทิ

ชื่อ	สถานะ	บทบาทหน้าที่สำคัญ
Marie Curie 	นักเคมีชาวโปแลนด์ ผู้ได้รับรางวัลโนเบล ถึง ๒ ครั้ง (สาขาฟิสิกส์ ปี พ.ศ. ๒๔๔๖ สาขาเคมี ปี พ.ศ. ๒๔๕๔)	ผู้ค้นพบธาตุเรเดียม และกรรมวิธีนำไปใช้ ให้เกิดประโยชน์ แก่มวลมนุษยชาติ
Amelia Earhart 	นักบินหญิงชาวอเมริกัน	สตรีคนแรกที่ขึ้นบิน ในฐานะผู้โดยสาร ข้ามมหาสมุทรแอตแลนติก และต่อด้วยการบินเดี่ยวเอง เป็นผลสำเร็จในปี พ.ศ. ๒๔๓๕
Mother Teresa 	นักบวชหญิงในศาสนาคริสต์ นิกายโรมันคาทอลิก	ท่านมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักกันดี ในฐานะผู้ช่วยเหลือและผู้นำ การต่อสู้เพื่อคนยากไร้ ทั้งในประเทศที่ยากจน และร่ำรวย

ส่วนในบ้านเมืองเราข้อความตัดทอนจากวิกิพีเดียเช่นกัน หัวข้อ “สตรีในประเทศไทย” บันทึกไว้ว่า *...สังคมไทยในอดีตเป็นแบบ “ผัวเดียวหลายเมีย” หมายความว่า ชายมีสถานะเหนือหญิงในทุกด้าน ในสมัยสุโขทัย ตำหนิชายที่มีชู้กับภรรยาคนอื่น แต่ไม่ห้ามชายมีภรรยาหลายคน ต่อมาในสมัยอยุธยา กฎหมายลักษณะผัวเมีย พ.ศ. ๑๙๐๔ ยังได้แบ่งภรรยาออกเป็น ๓ ประเภท และชายจะมีภรรยากี่คนก็ได้ ทั้งยังมีภาษิตที่ว่า “ผู้หญิงเป็นควายผู้ชายเป็นคน” ซึ่งต่อมารัชกาลที่ ๔ ทรงมีพระบรมราชวินิจฉัยว่าไม่ยุติธรรม ให้ยกเสีย เนื่องจากกรณีถวายฎีกาของอำแดงเหมือน จนกระทั่ง พ.ศ. ๒๔๗๘ จึงมีกฎหมายให้ชายมีภรรยาได้เพียงคนเดียว...*

๘๐ กว่าปีมานี้ สตรีไทยได้รับการยอมรับและมีบทบาททางสังคมมากขึ้นตามลำดับ มีโอกาสได้ศึกษาถึงระดับมหาวิทยาลัย ยุคหนึ่งเคยมีคำขวัญเท่ ๆ ว่า “สตรีคือดอกไม้ของชาติ” พร้อมกับประพันธ์เพลงรำวงมาตรฐานและอีกไม่นานหลังจากนั้นบังเกิดเพลงไทยสากลในชื่อเดียวกัน ท่านผู้อ่านโปรดพิจารณาเนื้อหาของทั้ง ๒ เพลง บรรจุในตารางต่อไปนี้

ดอกไม้ของชาติ	
ลีลาจังหวะรำวงมาตรฐาน	**ลีลาจังหวะสโลว์**
คำร้อง / ทำนอง : **ท่านผู้หญิงละเอียด พิบูลสงคราม**	**คำร้อง : ชาลี อินทรวิจิตร** **ทำนอง : สมาน กาญจนะผลิน**
ขวัญใจดอกไม้ของชาติ งามวิลาศนวยนาฏร่ายรำ ขวัญใจดอกไม้ของชาติ งามวิลาศนวยนาฏร่ายรำ เอวองค์ อ่อนงาม ตามแบบ นาฏศิลป์ ชี้ชาติไทย เนาถิ่น เจริญวัฒนธรรม ขวัญใจดอกไม้ของชาติ งามวิลาศนวยนาฏร่ายรำ ขวัญใจดอกไม้ของชาติ งามวิลาศนวยนาฏร่ายรำ งามทุกสิ่ง สามารถ สร้างชาติ ช่วยชาย ดำเนินตาม นโยบาย สู้ทน เหนื่อยยากตรากตรำ	มองเห็นไม้ดอก เจ้าบานไสว กลิ่นเจ้าเย้าใจ หลายพรรณบุปผา โน่นกาหลงพุดตาน นั่นดอกกรรณิกา ต่างสีมีค่า สรรมาเพื่อความเบิกบาน ดอกเอยดอกรัก สูงศักดิ์พอเหมาะสม ไม่สูงจนเหลิงลม เพียงให้ชมสมใจนานมา โอ้นางแย้ม แย้มยิ้มอยู่ริมธาร ดอกบุหงา ผกากานต์ รักเจ้าบานไม่รู้โรยเอย ชังนักรักเร่ เจ้าเรรวน เร่ไปคล้ายนวล มิควรที่เลย เที่ยวเร่รักควักเอา แย่งที่เขาหวงเชย เหมาะสมคำเอ่ย เย้ยเอาให้เจ้าอกตรม ดอกเอยดอกไม้ หาใช่งามแต่สี กลิ่นหอมมวลมาลี คือสตรีหอมความดีพรม เชิดชูศักดิ์หญิง แท้จริงให้ยิ่งคำชม ให้อบอวล หอมหวนทวนลม สมกับเป็นดอกไม้ของชาติ

เนื้อหาของเพลงรำวงฯ กล่าวถึงผู้หญิงที่มีรูปร่างงดงาม เปี่ยมความสามารถในศิลปะการร่ายรำ มีความเพียบพร้อมที่จะช่วยฝ่ายชายในการสร้างชาติไทยให้เจริญรุ่งเรือง

ส่วนอีกเพลงเป็นการเปรียบเทียบความดีงามของสตรีกับดอกไม้ ที่พร้อมทั้งความสวยงามและกลิ่นหอม สมนาม “ดอกไม้ของชาติ”

สังคมไทยปัจจุบัน บทบาทของสตรีเพศเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จนใกล้เคียงหรือทัดเทียมบุรุษเพศ มีการกำหนดวันสำคัญประจำปี เพื่อยกย่องให้เกียรติแก่เหล่าสตรี ดังปรากฏตามภาพ

เหล่าสตรีไทยที่มีชื่อเสียงและมีบทบาทสำคัญในการสร้างความโดดเด่นขึ้นมาทัดเทียมบุรุษมีอยู่หลายท่าน ขอยกตัวอย่างมา ๓ ท่าน (ข้อมูลจากวิกิพีเดีย หัวข้ออ้างแล้วจากบรรทัดด้านบน)

อรพินท์ ไชยกาล	**ท่านผู้หญิง เลอศักดิ์ สมบัติศิริ**	**รองศาสตราจารย์ วิมลศิริ ชำนาญเวช**
		
บทบาทหน้าที่สำคัญ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หญิงคนแรกของไทย	**บทบาทหน้าที่สำคัญ** รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงคมนาคม หญิงคนแรกของไทย	**บทบาทหน้าที่สำคัญ** รัฐมนตรีว่าการ ทบวงมหาวิทยาลัย หญิงคนแรกของไทย
เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๙๒	เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๙	เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๙

เชื่อหรือไม่ว่า แวดวงการดนตรีสากลเมืองไทยในอดีตเมื่อกว่า ๘๐ ปีที่แล้ว เราเคยมีวงดนตรีหญิงจัดตั้งขึ้นมาโดย เรือโท มานิต เสนะวีณิน การจัดวง (instrumentation) เป็นแบบ jazz band ตามมาตรฐานอเมริกันในยุคนั้น ดังปรากฏตามภาพ
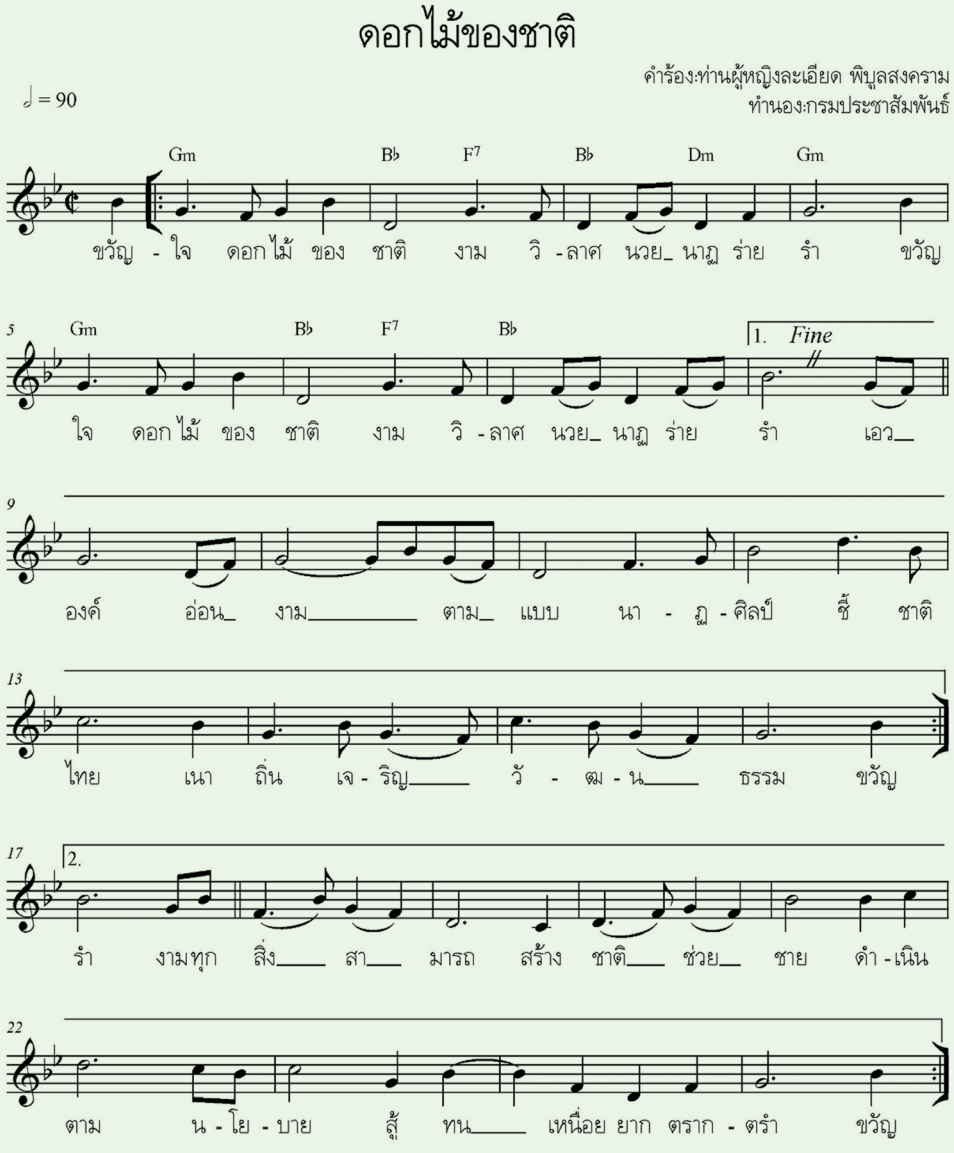

เพลงไทยสากลหลายเพลงทีเดียวที่มีคำร้องข้องเกี่ยวกับสตรีเพศ ทั้งแง่บวกและลบ เรียกตามประสาบ้าน ๆ ว่าทั้งชมทั้งด่า บทความนี้ ผู้เขียนฯ ขอนำเฉพาะ “แง่บวก” มาเสนอต่อท่านผู้ฟังในแบบ ๓ มิติ (แหล่งไฟล์เสียง [YouTube link], แผ่นโน้ตสากล [lead sheet] และเนื้อร้อง) พร้อมคำอธิบายตามสมควร

๑) ดอกไม้ของชาติ (รำวงมาตรฐาน) (https://www.youtube.com/watch?v=nOjds3OScV4)

ขวัญใจดอกไม้ของชาติ งามวิลาสนวยนาดร่ายรำ (ซ้ำ)
อวองค์อ่อนงาม ตามแบบนาฏศิลป์
ชี้ชาติไทยเนาว์ถิ่น เจริญวัฒนธรรม
ขวัญใจดอกไม้ของชาติ งามวิลาสนวยนาดร่ายรำ (ซ้ำ)
งานทุกสิ่งสามารถ สร้างชาติช่วยชาย
ดำเนินตามนโยบาย สู้ทนเหนื่อยยากตรากตรำ

ข้อมูลจากวิกิพีเดีย *รำวงมาตรฐาน* *เป็นการแสดงที่มีวิวัฒนาการมาจาก**รำโทน** เป็นการรำและร้องของชาวบ้าน ซึ่งจะมีผู้รำทั้งชายและหญิง รำกันเป็นคู่ ๆ รอบครกตำข้าวที่วางคว่ำไว้ หรือไม่ก็รำกันเป็นวงกลม โดยมีโทนเป็นเครื่องดนตรีประกอบจังหวะ ลักษณะการรำและร้องเป็นไปตามความถนัด ไม่มีแบบแผนกำหนดไว้ คงเป็นการรำและร้องง่าย ๆ มุ่งเน้นที่ความสนุกสนานรื่นเริงเป็นสำคัญ เช่น เพลงช่อมาลี เพลงยวนยาเหล เพลงหล่อจริงนะดารา เพลงตามองตา เพลงใกล้เข้าไปอีกนิด ฯลฯ ด้วยเหตุที่การรำชนิดนี้มีโทนเป็นเครื่องดนตรีประกอบจังหวะ จึงเรียกการแสดงชุดนี้ว่า **รำโทน** ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๘๗ ในสมัย จอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี รัฐบาลตระหนักถึงความสำคัญของการละเล่นรื่นเริงประจำชาติ และเห็นว่าคนไทยนิยมเล่นรำโทนกันอย่างแพร่หลาย ถ้าปรับปรุงการเล่นรำโทนให้เป็นระเบียบทั้งเพลงร้อง ลีลาท่ารำ และการแต่งกาย จะทำให้การเล่นรำโทนเป็นที่น่านิยมมากยิ่งขึ้น จึงได้มอบหมายให้กรมศิลปากรปรับปรุงรำโทนเสียใหม่ให้เป็นมาตรฐาน มีการแต่งเนื้อร้อง ทำนองเพลง และนำท่ารำจากแม่บทมากำหนดเป็นท่ารำเฉพาะแต่ละเพลงอย่างเป็นแบบแผน*

“ดอกไม้ของชาติ” ฉบับรำวงบันทึกอยู่บน Bb major pentatonic scale ลีลาจังหวะปานกลาง เป็นเพลง ๒ ท่อน มีสร้อย - เนื้อร้อง ๑ และสร้อย - เนื้อร้อง ๒ การบันทึกเสียงมีการทำซ้ำมาแล้วหลายครั้ง ส่วนใหญ่เป็นผลงานของกรมศิลปากร หน่วยงานรับผิดชอบโดยตรง ใช้ดนตรีที่เป็นเครื่องไทยของเดิม

๒) ดอกไม้ของชาติ (ไทยสากล) (https://www.youtube.com/watch?v=eoDjol3uGFw)
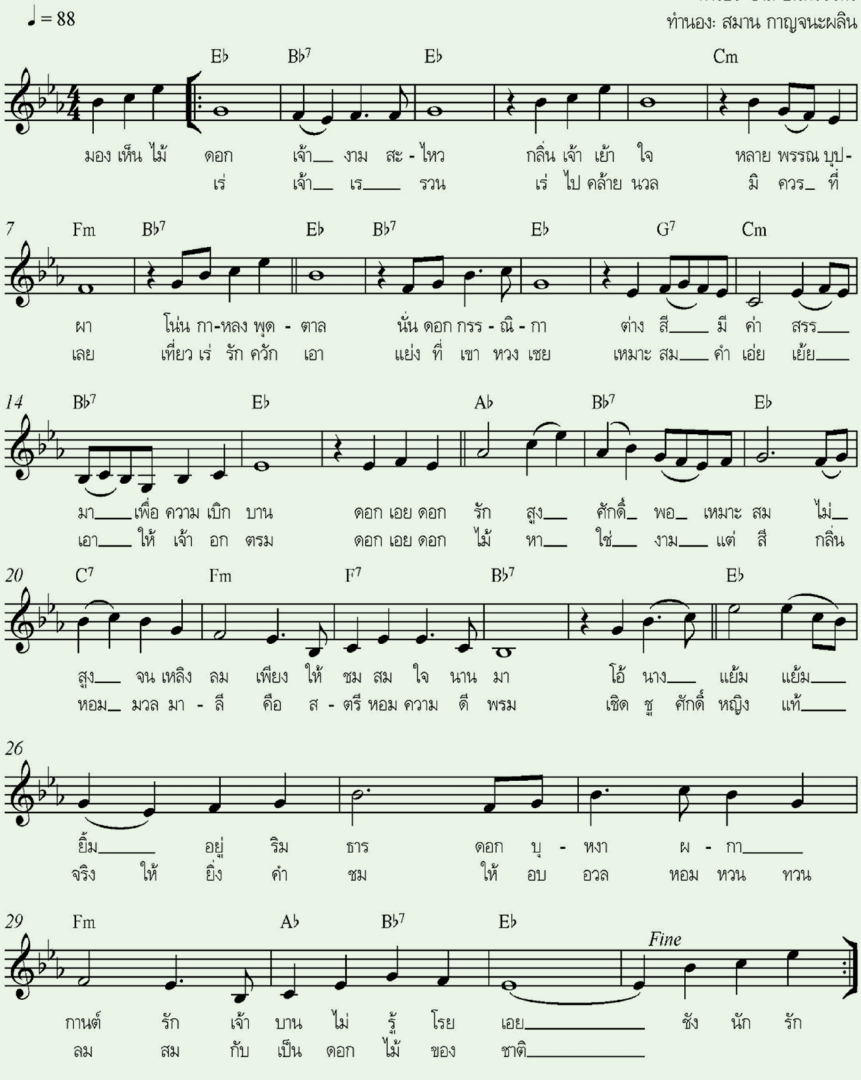
ไฟล์เสียงต้นฉบับเพลงนี้ ผู้เขียนฯ ทำ transcription จากวิดีโอคลิป ซึ่งแสดงภาพจานเสียงแผ่นครั่ง เป็นการยืนยันได้ว่ามีการบันทึกเสียงครั้งแรกในช่วงต้นของทศวรรษ ๒๕๐๐ (ช่วงนั้นแผ่นครั่งยังเป็นที่นิยมกันอยู่) ประพันธ์คำร้องโดย “ชาลี อินทรวิจิตร” ทำนองเป็นของ “สมาน กาญจนะผลิน”

ขับร้องโดย สวลี ผกาพันธุ์ (ทั้ง ๓ ท่าน ล้วนเป็นศิลปินแห่งชาติ) ลีลาทำนองกระชับ อัตราความเร็วจังหวะขนาดปานกลาง (medium foxtrot) ทั้งเพลงบันทึกอยู่บน Eb major scale แบ่งออกเป็น ๔ ท่อน ท่อนละ ๘ ห้อง (สังเกตจากเส้นกั้นห้องแบบคู่ - double bar line)

ดอกไม้ของชาติ

คำร้อง: ชาลี อินทรวิจิตร
ทำนอง: สมาน กาญจนะผลิน
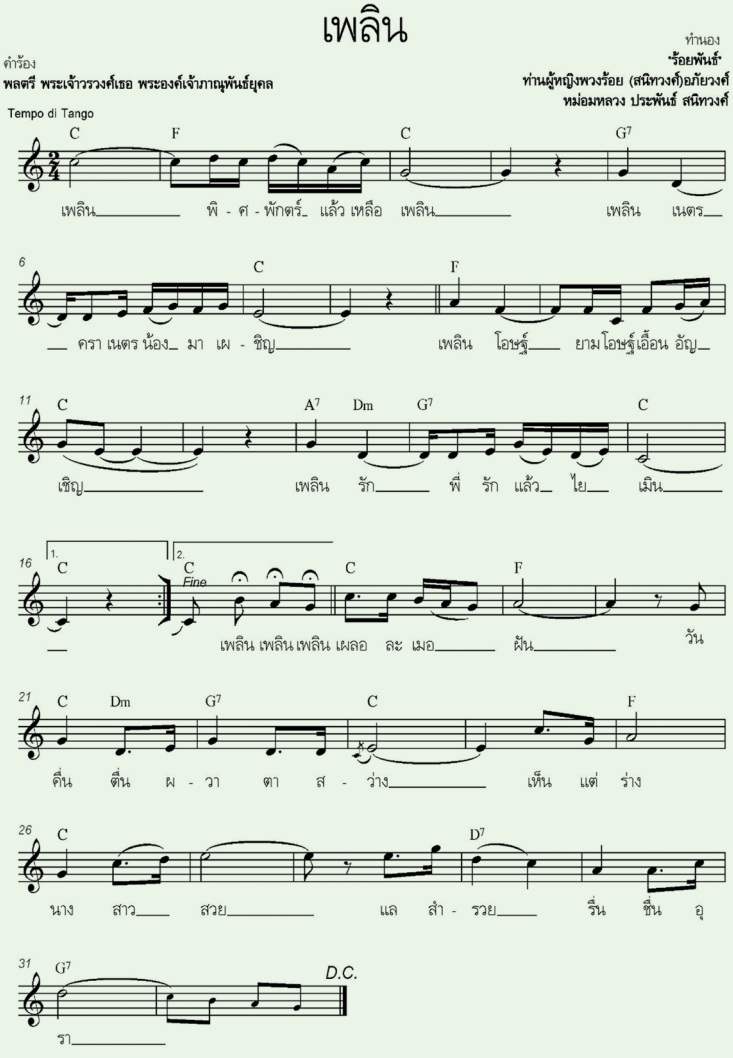

๓) เพลิน (https://www.youtube.com/watch?v=XCsCd98fBYQ)

คำว่า **"เพลิน"** พจนานุกรมฯ ให้นิยามไว้ว่า *อาการที่ปล่อยอารมณ์อยู่กับสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ชอบใจจนลืมนึกถึงสิ่งอื่น* ท่านผู้หญิงพวงร้อย สนิทวงศ์ (อภัยวงศ์) ศิลปินแห่งชาติ ประพันธ์ทำนองร่วมกับ ม.ล.ประพันธ์ สนิทวงศ์ คำร้องโดย พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าภาณุพันธุ์ยุคล ขับร้องบันทึกเสียงต้นฉบับโดย ศักดิ์ วีระศร เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๘๑ เพื่อใช้ประกอบภาพยนตร์ไทยเรื่อง "แม่เสือสาว" หลังจากนั้นมีการนำมาทำซ้ำทั้งในรูปแบบของเพลงขับร้องและเพลงบรรเลงอีกหลายครั้งจนปัจจุบัน คำร้องของเพลงนี้มีขนาดกะทัดรัด ดังปรากฏต่อไปนี้

เพลิน พิศพักตร์แล้วเหลือเพลิน เพลินเนตร คราเนตรน้องมาเผชิญ
เพลินโอษฐ์ ยามโอษฐ์เอื้อนอัญเชิญ เพลินรัก พี่รักแล้วไยเมิน
เพลิน เพลิน เพลิน เผลอละเมอฝัน วันคืนตื่นผวาตาสว่าง
เห็นแต่ร่าง นางสาวสวย แลสำรวย รื่นชื่นอุรา

ใจความตามเนื้อร้องเป็นเรื่องของพระเอกผู้กำลังหลงใหลนางเอกแต่แรกเห็น มองหน้าก็เพลิน มองตาก็เพลิน กระทั่งเสียงพูดจาพาทีเมื่อได้ยินก็เพลิน เรียกว่าเพลินกันทั้งเพลงเลยทีเดียว โน้ตสากลพร้อมเนื้อร้องและทางเดินคอร์ดแกะจากไฟล์เสียงต้นฉบับปรากฏดังภาพต่อไปนี้

ทั้งเพลงบันทึกอยู่บน C major scale ฟอร์มเพลงแบ่งเป็น ๓ ท่อน ๒ ท่อนแรกมีท่อนละ ๘ ห้อง ส่วนท่อน ๓ (หลังประทุน ๒) มี ๑๕ ห้อง โปรดสังเกตว่าเครื่องหมายกำกับจังหวะนับเป็น ๒-๔ และลีลาจังหวะกำหนดเป็น tempo di tango คนไทยไฮโซอายุเกิน ๕๐ ปี รู้จักกันดีว่า tango เป็นจังหวะเต้นรำชั้นสูงของฝรั่ง มังค่าที่ปฏิบัติ (เต้นให้ถูกหลัก) ได้ค่อนข้างยาก หากเต้นถูกวิธีก็จะดูสวยงามสง่าน่าทึ่งเลยทีเดียว

๔) ดอกไม้เมืองเหนือ (https://www.youtube.com/watch?v=Now4eVdJQRw)

คำร้องโดย สุรัฐ พุกกะเวส ทำนองและขับร้องโดย เอื้อ สุนทรสนาน ผู้เขียนบทความนี้ทำ transcription จากไฟล์เสียงต้นฉบับ (แผ่นครั่ง) ซึ่งยังฟังได้ชัดเจน ทั้งเสียงร้อง (ครูเอื้อในวัยหนุ่ม) และดนตรี ส่วนคำร้องสำเนาจากเว็บไซต์ “บ้านคนรักสุนทราภรณ์”
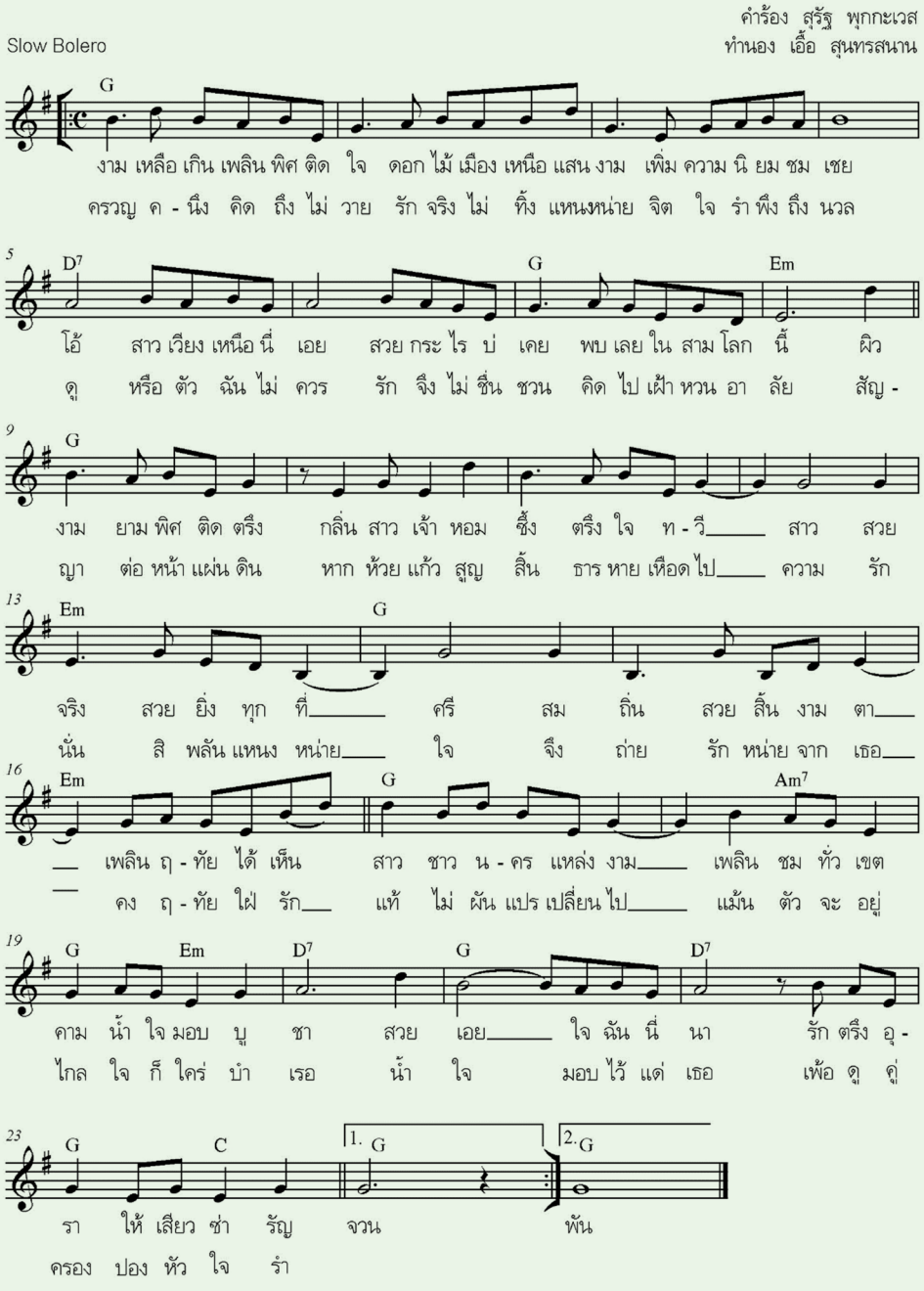
งามเหลือเกินเพลินพิศติดใจ ดอกไม้เมืองเหนือแสนงาม เพิ่มความนิยมชมเชย
โอ้สาวเวียงเหนือนี่เอย สวยกระไรบ่เคยพบเลยในสามโลกนี้
ผิวงามยามพิศติดตรึง กลิ่นสาวเจ้าหอมซึ้ง ตรึงใจทวี
สาวสวยจริง สวยยิ่งทุกที่ ศรีสมถิ่นสวยสิ้นงามตา
เพลินฤทัยได้เห็นสาวชาวนครแหล่งงาม เพลินชมทั่วเขตคามน้ำใจมอบบูชา
สาวเอยใจฉันนี่นา รักตรึงอุราให้เสียวซ่ารัญจวน

ครวญคะนึงคิดถึงไม่วาย รักจริงไม่ทิ้งแหนงหน่าย จิตใจคะนึงถึงนวล
ดูหรือตัวฉันไม่ควร รักจึงไม่ชื่นชวนฤทัยเฝ้าหวนอาลัย
สัญญาต่อหน้าแผ่นดิน หากห้วยแก้วสูญสิ้น ธารหายเหือดไป
ความรักนั่น สิพลันแหนงหน่าย ใจจึงถ่ายรักหน่ายจากเธอ
คงฤทัยใฝ่รักแท้ไม่ผันแปรเปลี่ยนไป แม้ตัวจะอยู่ไกลใจก็ใคร่บำเรอ
น้ำใจมอบไว้แด่เธอ เพ้อดูคู่ครองปองหัวใจรำพัน

เนื้อร้องพรรณนาเกี่ยวกับสตรีสาวชาวเหนือ ให้รายละเอียดจนท่านผู้อ่านสามารถนึกภาพและเข้าใจถึงคุณลักษณะของพวกเธอได้เป็นอย่างดีว่าสวยงามยากจะหาใดเปรียบปาน ด้านโน้ตสากลบันทึกจาก transcription ปรากฏดังภาพต่อไปนี้

ดอกไม้เมืองเหนือ

ทั้งเพลงบันทึกอยู่บนบันไดเสียง G major pentatonic เนื่องจากใช้กลุ่มเสียงเพียง ๕ โน้ต (G - A - B - D - E) เรียงร้อยขึ้นเป็นแนวทำนองเพลงนี้ ฟอร์มเพลงแบ่งเป็น ๓ ท่อน ท่อนละ ๘ ห้อง (สังเกตจากเส้นกั้นห้องแบบคู่ - double bar line) อัตราความเร็วเทียบกับ metronome application วัดเทียบได้กับลีลาจังหวะ slow bolero

๕) ดอกไม้เมืองกรุง (https://www.youtube.com/watch?v=LNcvXsZHpAQ)
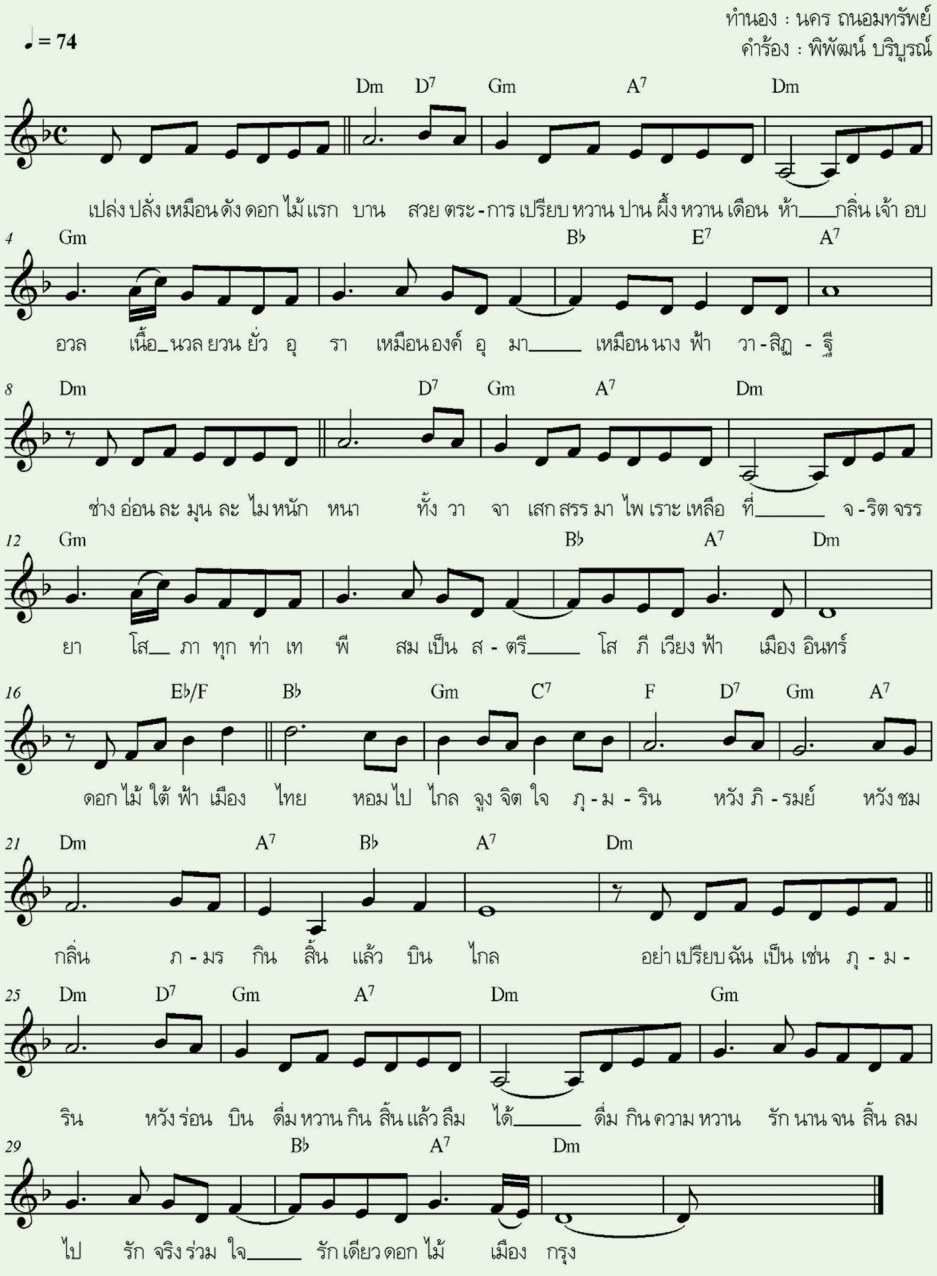
ไฟล์เสียงต้นฉบับที่ผู้เขียนฯ นำมาทำ transcription สำหรับบทความตอนนี้ ขับร้องโดย ม.ร.ว.ถนัดศรี สวัสดิวัตน์ (ศิลปินแห่งชาติฯ) หนุ่มใหญ่เชื้อสายชาววังในอดีต ผู้ฝากผลงานการขับร้องเพลงไพเราะไว้หลาย ๆ สิบเพลง ประพันธ์คำร้องโดย พิพัฒน์ บริบูรณ์ (เจ้าของงานเพลง "ผู้ใหญ่ลี" อันเลื่องลือ) ส่วนทำนองประพันธ์โดย นคร ถนอมทรัพย์ (ศิลปินแห่งชาติฯ) เนื้อร้องที่ถอดจากต้นฉบับปรากฏดังนี้

เปล่งปลั่งเหมือนดังดอกไม้แรกบาน สวยตระการเปรียบหวานปานผึ้งหวานเดือนห้า
กลิ่นช่างอบอวล เนื้อนวลยวนยั่วอุรา เหมือนองค์อุมา เหนือนางฟ้าวาสิฏฐี
ช่างอ่อนละมุนละไมหนักหนา ทั้งวาจาเสกสรรมาไพเราะเหลือที่
จริตจรรยา โสภาทุกท่าเทพี สมเป็นสตรี โสภีเวียงฟ้าเมืองอินทร์
ดอกไม้ใต้ฟ้าเมืองไทย หอมไปไกลจูงจิตใจภุมริน
หวังภิรมย์ หวังชมกลิ่น ภมรกินสิ้นแล้วบินไกล
อย่าเปรียบฉันเป็นเช่นภุมริน หวังร่อนบินดื่มหวานกินสิ้นแล้วลืมได้
ดื่มกินความหวาน รักนานจนสิ้นลมไป รักจริงร่วมใจ รักเดียวดอกไม้เมืองกรุง

สรุปเนื้อหาของเพลงนี้ ท่อนแรกและท่อน ๒ พรรณนาถึงคุณลักษณะของสตรี (ชาวกรุง) ว่างามเลิศประเสริฐศรีเพียงใด ท่อน ๓ และ ๔ สรุปความว่าให้วางใจในความรักของหนุ่มที่มาหลงสาวชาวกรุงว่ามีรักเดียวใจเดียว ภาพต่อไปนี้เป็นโน้ตสากลพร้อมเนื้อร้องและ chord progression อันสามารถนำไปขยายความต่อได้สำหรับงานที่ไม่หวังผลกำไร เช่น ใช้เพื่อการศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ

ดอกไม้เมืองกรุง

รูปแบบเพลงเข้าลักษณะของ AABA (song form) ยอดนิยม เส้นกั้นห้องแบบ double bar line แบ่งเพลงออกเป็น ๔ ท่อน ท่อนละ ๘ ห้อง แนวทำนองทั้งหมดบันทึกอยู่บนบันไดเสียง D minor ผสมกับ F major ในท่อน ๓ ลีลาจังหวะค่อนข้างช้า

๖) นางฟ้าจำแลง (https://www.youtube.com/watch?v=ƐmASF1-ueLs)
ผลงานอมตะจาก ๒ ท่านคู่ขวัญ “ทำนอง เอื้อ เนื้อ แก้ว” วงดนตรีสุนทราภรณ์บรรเลงเพลงนี้ในจังหวะ

quick waltz ขับร้องบันทึกเสียงต้นฉบับโดย “เอื้อ สุนทรสนาน” ลีลาเพลงนี้คล้องจองกับการเดินแบบนวยนาดของนางสาวไทย ดังข้อเขียนของ ศ.นพ.พูนพิศ อมาตยกุล จากเอกสารในห้องสมุดดนตรีสมเด็จพระเทพรัตน์ มหาวิทยาลัยมหิดล หัวข้อเรื่อง กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ กับการดนตรี ตอนที่ ๓๒ เพลงไทยสากลที่แต่งให้กับสุภาพสตรีที่มีความงดงาม บันทึกว่า

“ในสมัยที่จอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี ในระหว่างปี พ.ศ. ๒๔๘๑-๒๔๘๗ ได้มีการฟื้นฟูการประกวดนางสาวไทย ซึ่งในการประกวดนั้น ผู้เข้าประกวดต้องเดินให้คณะกรรมการชม ครูเอื้อ สุนทรสนาน และครูแก้ว อัจฉริยะกุล จึงได้แต่งเพลงเพื่อใช้ในการเดินประกวดนางสาวไทย และยังคงใช้มาถึงปัจจุบัน...”

ท่านผู้อ่านโปรดพิจารณาเนื้อร้อง
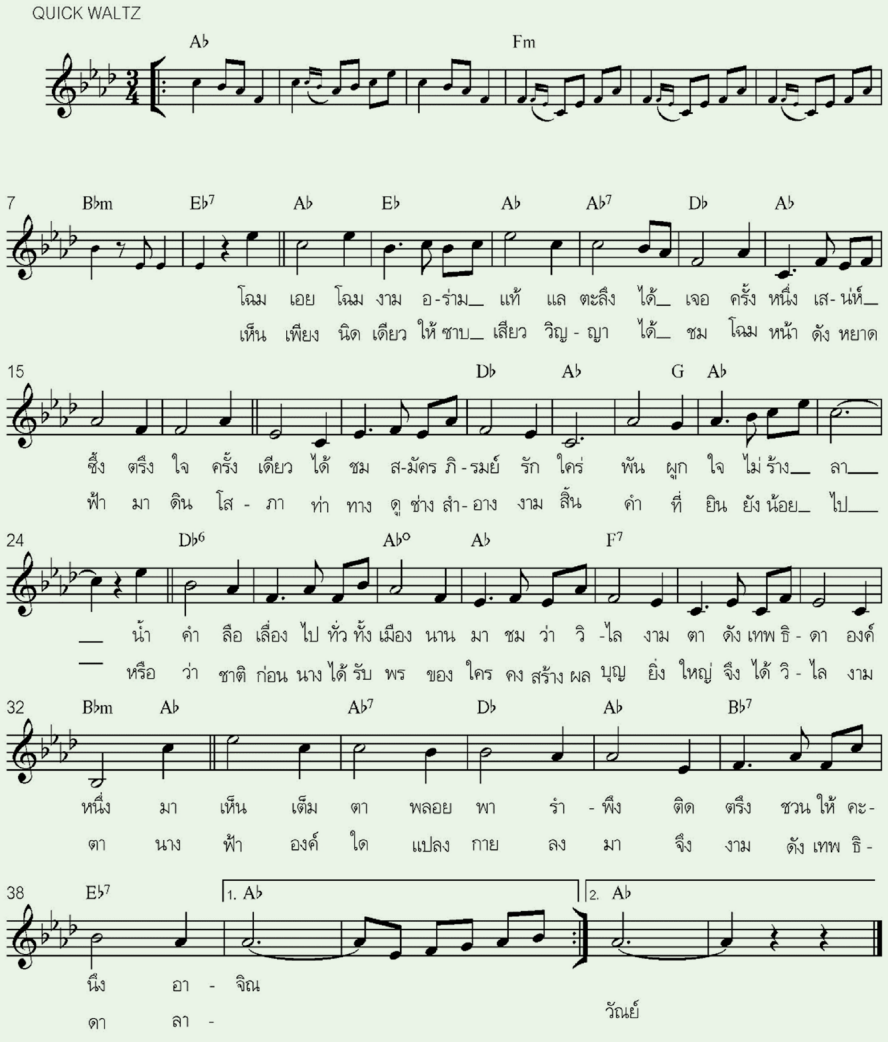
โฉมเอยโฉมงาม อร่ามแท้แลตะลึง ได้เจอครั้งหนึ่ง เสน่ห์ซึ้งตรึงใจ
ครั้งเดียวได้ชม สมัครภิรมย์รักใคร่ พันผูกใจไม่ร้างรา
น้ำคำลือเลื่อง ไปทั่วทั้งเมืองนานมา ชมว่าวิไลงามตา ดังเทพธิดาองค์หนึ่ง
มาเห็นเต็มตา พลอยพารำพึง ติดตรึง ชวนให้คะนึงอาจิณ
เห็นเพียงนิดเดียว ให้ซาบเสียววิญญา ได้ชมโฉมหน้า ดังหยาดฟ้ามาดิน
โสภาท่าทาง ดูช่างสำอางงามสิ้น คำที่ยินยังน้อยไป
หรือว่าชาติก่อน นางได้รับพรของใคร คงสร้างผลบุญยิ่งใหญ่ จึงได้วิไลงามตา
นางฟ้าองค์ใด แปลงกายลงมา จึงงาม ดังเทพธิดาลาวัณย์

โน้ตสากลแกะจากไฟล์เสียงต้นฉบับ พร้อมคำร้องและ chord progression ดำเนินการโดยผู้เขียนฯ
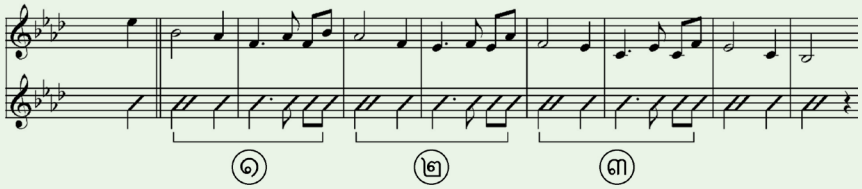

นางฟ้าจำแลง

ทำนอง : เอื้อ สุนทรสนาน คำร้อง : แก้ว อัจฉริยะกุล

โปรดสังเกต โน้ตเพลงนี้ ผู้เขียนฯ ถอดส่วนนำเพลง (introduction) บันทึกไว้ด้วยเหตุเพราะว่าในการบรรเลงของงานที่ทำซ้ำทุกรุ่นต่างใช้ intro นี้นำขึ้นเพลงจนเป็นเอกลักษณ์ กล่าวแบบชาวบ้านว่า จะบรรเลง “นางฟ้าจำแลง” เมื่อใด ต้องเริ่มด้วย intro ดังว่า ฟอร์มเพลงเป็นแบบ ๔ ท่อน ท่อนละ ๘ ห้อง บันทึกอยู่บน Ab major pentatonic scale ใช้โน้ต Ab - Bb - C - Eb - F สิ่งน่าสังเกตอีกประการคือ เทคนิคการซ้ำกระสวนจังหวะ แต่ปรับเสียงโน้ตให้ต่างออกไป ดังตัวอย่าง ๑ - ๒ - ๓

๗) นางแก้ว (https://www.youtube.com/watch?v=JMjgO9K-Tyg)

ขอบคุณท่านเจ้าของ Facebook **“พร่างเพชรในเกร็ดเพลง”** ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ สำหรับบทความที่ผู้เขียนฯ ตัดทอนมาดังต่อไปนี้

เพลง “นางแก้ว” ขับร้องโดย สุเทพ วงศ์กำแหง คำร้อง สนิท ศ. ทำนองและเรียบเรียงเสียงประสาน สมาน กาญจนะผลิน บันทึกเสียงปี พ.ศ. ๒๕๐๖ เป็นเพลงเชิดชูหญิงผู้เป็นที่รัก เปรียบเธอเป็นดัง “นางแก้ว” ที่งามพร้อมทั้งกายและใจ

ความงามด้านรูปลักษณ์ของเธอ เป็นดังคำร้องที่ว่า “นางแก้ว โสภาเพริศแพร้วดังแก้วกาญจน์ จุติมาเหมือนฟ้าประทาน เฉิดโฉมปานเทพีประดับชีวา”

ความงามด้านจิตใจ เห็นได้จากคำร้องที่ว่า “น้ำใจนางแก้วเลิศล้ำ เหนือคำพร่ำชมรำพัน ได้น้องคู่ครองชีวัน พี่สุขสันต์เหนือสุขอื่นใด”

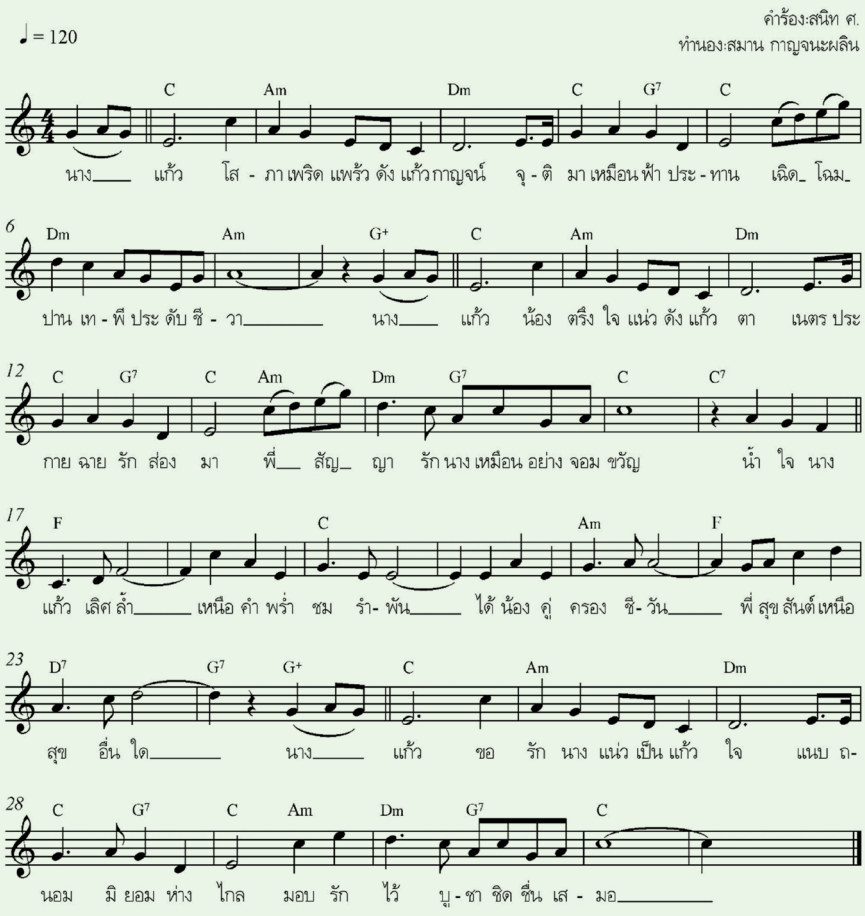
ด้วยเหตุนี้ “นางแก้ว” จึงเป็นสุดรักสุดบูชา ที่ชายผู้โชคดีต้องรักและถนอมเธอตลอดไป

สำหรับคำร้องฉบับเต็ม
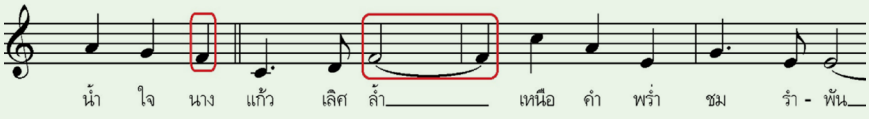
นางแก้ว โสภาเพริศแพร้วดังแก้วกาญจน์ จุติมาเหมือนฟ้าประทาน เฉิดโฉมปานเทพีประดับชีวา
นางแก้ว น้องตรึงใจแน่วดังแก้วตา เนตรประกายฉายรักส่องมา พี่สัญญารักนางเหมือนอย่างจอมขวัญ
น้ำใจนางแก้วเลิศล้ำ เหนือคำพร่ำชมรำพัน ได้น้องคู่ครองชีวัน พี่สุขสันต์เหนือสุขอื่นใด
นางแก้ว ขอรักนางแน่วเป็นแก้วใจ แนบถนอมมิยอมห่างไกล มอบรักไว้บูชาชิดชื่นเสมอ

โน้ตสากลที่ผ่านการทำ transcription บันทึกเนื้อร้องและทำ chord progression โดยผู้เขียนฯ ปรากฏดังภาพต่อไปนี้

ฟอร์มเพลง “นางแก้ว” จัดอยู่ในประเภทเพลง ๔ ท่อน (AABA หรือ song form) ที่เพลง popular ทั่วไปนิยมใช้กัน กลุ่มเสียงที่ครูสมาน กาญจนะผลิน ใช้สร้างทำนองเพลงนี้ เมื่อนำมาจัดระเบียบตามหลักการบันไดเสียงดนตรีสากล พบว่า “เกือบ” เรียกได้ว่าบันทึกอยู่บน C major pentatonic scale (C - D - E - G - A) เพราะมีโน้ต F ปรากฏเพียง ๒ ครั้งดังตัวอย่าง

เพลงไทยสากลชื่นชมโฉมสตรี ยังมีอีกหลายสิบ ผู้เขียนบทความนี้จะคัดสรรเฉพาะงานที่ได้รับความนิยมแพร่หลาย หรืออาจเรียกว่าเป็นเพลง “ไร้กาลเวลา” มีลีลาทำนองที่ไพเราะ ประกอบพร้อมด้วยเนื้อร้องที่สละสลวยสวยงาม ใช้ภาษาพรรณนาเทียบเปรียบเปรยอย่างคมคาย มานำเสนอต่อท่านผู้อ่านต่อไปครับ ขอบคุณและสวัสดีครับ

‘Lisztomania’
แฟนด้อมแรกของวงการเพลง ที่พิสูจน์ว่า Franz Liszt เป็น ‘Superstar’ คนแรก

เรื่อง:
กฤตยา เชื่อมวราศาสตร์ [Krittaya Chuamwarasart]
นักข่าวอิสระ

เขาคนนั้น เกิดในปี ค.ศ. ๑๘๑๑ และในวันที่ ๒๒ ตุลาคมนี้ เขาก็จะมีอายุครบ ๒๑๐ ปี พอดิบพอดี

ปรากฏการณ์เกาหลีฟีเวอร์อาจไม่ใช่สิ่งใหม่ แต่สิ่งที่เราไม่เคยคิดว่าจะได้เห็น ก็ได้เห็น คือการร่วมงานกันของศิลปินเกาหลีและศิลปินตะวันตกอย่างล่าสุดก็คือ วง Coldplay จากอังกฤษ กับ BTS จากเกาหลีใต้ ที่คลอดงานเพลงอย่าง My Universe ออกมา เพื่อขยายฐานแฟนคลับให้กว้างขึ้น รวมถึงผลประโยชน์ที่อาจตามมาให้กอบโกยอีกมาก

แต่สิ่งที่เรียกว่า ซูเปอร์สตาร์ หรือไอดอล ไม่ใช่สิ่งที่เพิ่งเกิดขึ้นในยุคปัจจุบันหรอกนะ

ภาพของแฟนบอย-แฟนเกิร์ลกรีดร้อง ร้องไห้สะอึกสะอื้น บางคนก็มีอาการเป็นลมล้มพับไปเมื่อเห็นไอดอลที่ตัวเองหลงใหลนั้น หลายคนอาจคิดว่าเป็นปรากฏการณ์ที่เพิ่งเกิดขึ้นในยุคศตวรรษที่ ๒๐-๒๑ เท่านั้น คงย้อนไปได้ไกลสุดก็ช่วงทศวรรษที่ ๑๙๕๐-๑๙๖๐ ซึ่งเป็นยุคทองของเอลวิส เพรสลีย์ (Elvis Presley, 1935-1977) และเดอะบีเทิลส์ (The Beatles, 1960-1970) แล้วกระแสความคลั่งไคล้นั้นก็ซาไป จนมาถึงยุคของ One Directioners, Beliebers, ARMY แฟน ๆ วง BTS, BLINK แฟน ๆ วง BLACKPINK ที่พยายามทำทุกวิถีทางเพื่อให้ไอดอลของพวกเขารู้ถึงความจงรักภักดีและชื่นชมในตัวศิลปินที่รัก

ทว่า สิ่งที่เรียกว่า “แฟนด้อม” ไม่ได้เพิ่งเกิดขึ้นหรอกนะ และคุณเองก็อาจจะแปลกใจที่สิ่งนี้เกิดขึ้นในยุโรปช่วงกลางศตวรรษที่ ๑๙ !!

แฟนด้อมกลุ่มนั้นถูกเรียกว่า **‘Lisztomania’** คำที่ Heinrich Heine (1797-1857) กวีชาวเยอรมันซึ่งมีชีวิตช่วงเดียวกับ Liszt ได้บัญญัติขึ้น เพื่อเรียกกลุ่มแฟนเกิร์ลของนักเปียโนชาวฮังกาเรียนผู้ยิ่งใหญ่

ลิสท์ในวัยหนุ่มกับทรงผมอันเป็นเอกลักษณ์

บ้านเกิดของลิสท์ใน Doborján หรือปัจจุบันคือเมือง Raiding ในรัฐ Burgenland ทางตะวันออกของออสเตรีย

ฟรันซ์ ลิสท์ (Franz Liszt, 1811-1886) เป็นทั้งนักเปียโน นักแต่งเพลง และอาจารย์ดนตรี

เขายังเป็นที่จดจำในฐานะเด็กอัจฉริยะ นักดนตรีผู้แหกคอกแห่งยุคโรแมนติก คาทอลิกผู้เคร่งครัด นักชาตินิยมฮังกาเรียน นักแสดง นักธุรกิจ และเสือผู้หญิง... ทั้งความสามารถและชื่อเสียงโด่งดังทั่วยุโรป ทำให้ลิสท์ถูกยกให้เป็น **'Celebrity'** ของสังคมยุโรปขณะนั้นอย่างไม่ต้องสงสัย

เด็กอัจฉริยะที่สร้างความตกตะลึงให้ผู้ชมในกรุงเวียนนา กรุงลอนดอน และกรุงปารีส เมื่อเป็นครูสอนเปียโนเป็นเวลาหลายปี ทำให้เขารู้วิธีการเปลี่ยนจุดด้อยให้กลายเป็นจุดเด่นและป้องกันความผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นได้ นั่นทำให้ลีลาและเสียงเปียโนที่น่าทึ่ง เทคนิคการเล่น ความพลิ้วไหวและงดงามของร่างกาย และจินตนาการทางดนตรีออกมา "สุดยอด" ไม่แพ้กัน ทุก ๆ องค์ประกอบหลอมรวมเป็น "ความน่าทึ่ง" หาใครเปรียบ

ลิสท์ เป็นสุดยอดซูเปอร์สตาร์ยิ่งกว่านิกโคโล ปากานินี (Niccolò Paganini, 1782-1840) นักไวโอลินจากอิตาลี ที่เขายกย่องเป็นไอดอลเสียอีก

โดย **Dr. Oliver Hilmes** นักเขียนและนักประวัติศาสตร์ ผู้เขียนหนังสือ Franz Liszt: Musician, Celebrity, Superstar กล่าวว่า *" ความนิยมชมชอบในผลงานและความสามารถของลิสท์ ก็คงเหมือนกับเชื้อโรคที่เข้าเกาะกุมหัวใจคนทั่วยุโรป"*

อาจกล่าวได้ว่า ลิสท์เป็นนักดนตรีระดับโลกคนแรก ๆ ที่ออกแสดงในหลายประเทศ โดยมีเปียโนเป็นใบเบิกทาง ประมุขของรัฐต่าง ๆ ต้องจ่ายเงินเพื่อให้เขาบรรเลงในหอแสดงที่หรูหราและสมเกียรติที่สุด ส่วนบรรดาแฟนเกิร์ลต่างก็ยอมสยบแทบเท้า ยิ่งเขาแสดงลีลาในคอนเสิร์ตมากเพียงใด กระแสความคลั่งไคล้ก็ยิ่งเพิ่มขึ้นตามมา

*"เมื่อใดก็ตามที่เขาปรากฏตัว เหล่าแฟนเพลงก็จะกระตือรือร้นเป็นพิเศษ เขากลายเป็น **'หนุ่มในฝัน'** ที่สาวเล็กสาวใหญ่ต่างเพ้อฝันถึง เขาทำให้พวกเธอลืมทุกอย่าง ทั้งมารยาททางสังคม ชื่อเสียงของวงศ์ตระกูล หรือแม้แต่คำสอนของพระเจ้า... อย่างซิการ์ที่นักเปียโนสูบได้ครึ่งมวนแล้ววางไว้ ก็มีแฟนเกิร์ลหยิบไปสูบต่ออย่างดีอกดีใจ และไม่*

ภาพของลิสท์ในวัยชรา ที่เรา ๆ คุ้นตา

ว่าพวกเธอจะมีตำแหน่งเป็นบารอนเนสหรือเคาท์เตส ก็สามารถตบตีและทึ้งผมกันได้เพียงเพื่อให้ได้สัมผัสกับแก้วน้ำและผ้าเช็ดหน้าที่ลิสท์เคยใช้" Hilmes อธิบายให้เห็นภาพ

และเมื่อมองภาพของลิสท์ในวัยหนุ่ม เราก็ไม่แปลกใจว่าทำไมสาว ๆ จึงคลั่งไคล้เขานัก

Dr. Ruth Deller อาจารย์ด้านสื่อสารมวลชนจากมหาวิทยาลัย Sheffield Hallam University ในอังกฤษ ผู้ที่ศึกษาเรื่องพฤติกรรมแฟนคลับ กล่าวว่า การกรีดร้อง ส่งเสียงเชียร์ หรือแม้แต่เป็นลม อาจไม่ใช่เรื่องแปลกใหม่ในปัจจุบัน แต่ในสมัยนั้นเป็นสิ่งที่เรียกว่าไม่ธรรมดา

เธอเสริมต่อไอีกว่า พรสวรรค์อาจไม่ใช่ทั้งหมดที่ทำให้เป็นซูเปอร์สตาร์ แต่ศิลปินคนนั้น ๆ ต้องมีรูปลักษณ์ภายนอกที่ดี มีเสน่ห์เฉพาะตัว ท่วงทำนองที่ติดหู ภาพลักษณ์ที่เป็นเอกลักษณ์ และการตลาด ที่สำคัญคือองค์ประกอบเหล่านี้ต้องหลอมรวมกันเป็นสิ่งที่น่าดึงดูดใจและตอบสนองจินตนาการของผู้คน

"เขาสามารถบรรเลงเพลงของบาคจนถึงโชแปง ออกมาจากความทรงจำได้อย่างสวยงาม"

ลิสท์ คือหนึ่งในผู้ปฏิวัติวงการดนตรีจากยุคโรแมนติก ผลงานของเขาเป็นเหมือนการเปิดโลกของการแสดงเปียโน - **Kirill Gerstein** (ค.ศ. ๑๙๗๙-ปัจจุบัน) นักเปียโนชาวรัสเซียน-อเมริกัน ผู้บันทึกเสียงงานเพลงโหดหินอย่าง Transcendental Etudes กล่าวว่า ในช่วงทศวรรษที่ ๑๘๓๐-๑๘๕๐ ลิสท์ใช้ทุกเทคนิคเพื่อนำเสนอทุกแนวการบรรเลงเปียโนที่สามารถเป็นไปได้ ซึ่งสิ่งเหล่านั้นปรากฏในผลงานเปียโนในปัจจุบันด้วย นักประพันธ์เพลงทำได้เพียงนำสิ่งที่ลิสท์สร้างสรรค์ไว้มาปัดฝุ่นใหม่ หรือไม่ก็ดีความ/ต่อยอดสิ่งที่ลิสท์สร้างไว้เท่านั้น

ทั้ง Hilmes และ Gerstein ต่างก็เห็นพ้องว่า ลิสท์ คือนักเปียโนที่ยิ่งใหญ่ที่สุดที่เคยมีมา

ผลงานประพันธ์ของเขาปฏิวัติโลกดนตรี เพราะส่งผลต่อนักดนตรีรุ่นหลัง ๆ กระทั่งปัจจุบัน และอาจจะเป็นนักดนตรีที่เก่งที่สุดอีกด้วย- Gerstein ยอมรับว่าการบรรเลงเพลงของลิสท์ ทำให้เขาได้สัมผัสกับจิตวิญญาณของนักประพันธ์ผู้ยิ่ง

ภาพวาดของ Theodor Hosemann ที่ทำให้เราเห็น ‘Lisztomania’

ใหญ่... เหมือนการเฝ้ามองยอดเขาเอเวอร์เรสต์ ที่เราต่างก็รู้ว่าการจะไปถึงจุดสูงสุดนั้นเป็นหนทางที่ยากลำบาก แต่เส้นทางนั้นก็ยังคงเป็นแรงบันดาลใจได้เสมอ *“เมื่อคุณพรมนิ้วลงไปบนคีย์เปียโนตามโน้ตที่ลิสท์ประพันธ์ไว้ มือของคุณได้เคลื่อนไปในทิศทางเดียวกับลิสท์ และนั่นทำให้คุณได้สัมผัสกับจิตวิญญาณของเขาที่แทรกอยู่ในทุกองค์ประกอบของงานเพลง”*

การที่ดนตรีคลาสสิกถูกมองข้ามจนสังคมเริ่มลืมเลือน อาจทำให้หลายคนนึกไม่ออกว่านักเปียโนคลาสสิกอย่างลิสท์ จะเกาะกุมใจผู้ชม (โดยเฉพาะสาว ๆ) ทั่วยุโรปได้อย่างไร

อย่างไรก็ตาม Gerstein กล่าวว่าหากฟรันซ์ ลิสท์ มีชีวิตอยู่ในปัจจุบัน เขาก็สามารถยึดพื้นที่หัวใจของคุณได้เหมือนกัน เพราะทั้งความสามารถและความเชี่ยวชาญในเปียโนลีลาการบรรเลง ความชื่นชมในผลงานประพันธ์ ไปจนถึงเสน่ห์เฉพาะตัวจะทำให้เขาเป็นหนึ่งในซูเปอร์สตาร์ของยุคปัจจุบันอย่างแน่นอน

“ถ้าเราได้เจอตัวเป็น ๆ ของเขาล่ะก็ คุณจะไม่ปฏิเสธเลยว่าซูเปอร์สตาร์/ไอดอลที่เรายกย่องกันในปัจจุบัน ก็เป็นเพียงเด็กน้อยทันที เมื่อเทียบกับลิสท์”

อ้างอิง

https://www.youtube.com/watch?v=3PhxJJ3cleQ

https://www.reuters.com/article/us-music-liszt/superstar-ladies-man-happy-200th-franz-liszt-idUSTRE7182IT20110209

https://www.bbc.com/culture/article/20160817-franz-liszt-the-worlds-first-musical-superstar

https://www.barnesandnoble.com/w/franz-liszt-oliver-hilmes/1122868141

Spectre of Nihilism in Undergraduate Survey Courses

Story:
Nathan Lynch (เนทัน ลินช์)
General Education Department
College of Music, Mahidol University

Two prevailing virtues in undergraduate survey courses are: 1) criticism of humanity's inevitable progress toward a brighter future, and 2) interdisciplinarity, rejection of the arbitrary borders between traditional fields of study. The majority of the perennial theorists on syllabi tend to exemplify these prevailing intellectual virtues in that they often mix methods, defy conventions, or compellingly warn of humanity's possible downfalls. I believe that thought leaders should be venerated for their critical prowess and ability to break disciplinary boundaries, yet we should also consider the possible side effects of these virtues when they are practiced by beginners. In this essay I will discuss the deployment of survey courses intended for non-majors to learn the basic elements of a discipline in order to add breadth to their education and teach critical thinking skills. I believe that survey courses indeed deliver these benefits, yet I will suggest that a superficial encounter with a new discipline may also lead students toward nihilistic modes of thinking.

History

Nietzsche (ex-friend of Wagner) declared the death of God before the famously destructive 20th century had even arrived.[1] Since then, humanity has developed terrifying weapons and military tactics and used them to do horrible things. We have also developed powerful information technology which we use to make sure no one will ever forget how terrible humans can be. Martin Luther King warned that, "our scientific power has outrun our spiritual power. We have guided missiles and misguided men."[2] But are horror stories enough to provide guidance for humanity?

Consider a history course that attempts to cover the entire 20th Century including both World Wars, the proxy wars of the Cold War, and the paradigm shift from colonialism, to post-colonialism, to globalization. Given the time constraints, it seems that every week would treat students to hours of unjustifiable violence. In contrast, history majors learn to use a variety of lenses to interpret catastrophic events, and their broader and deeper interrogation contextualizes these horrors as they study the background conditions, aftermaths, and organizational failures that made such tragic events possible. They can also focus on seemingly insignificant corners of the historical big picture and gain a sense of an individual's experience throughout a catastrophe. This slow process of contextualization is simply not possible in a survey course, nor is it attractive to casual consumers of history.

In the name of edutainment, instructors may feel encouraged to cross disciplines to produce profound effects. One of the most potent techniques for contextualizing the horrors of World War 2 is to include two pivotal psychology experiments: 1) The Milgram Experiments, where the presence of an authority figure encouraged the majority of participants to torture another human being, and 2) The Stanford Prison Experiment where elite university students were successfully encouraged to physically and psychologically abuse other students by assuming the role of unsupervised prison guards.

The presentation of the Holocaust, The Milgram Experiments, and the Stanford Prison Experiment has a very obvious thematic consequence. The Milgram Experiments were repeated hundreds of times in order to study the contexts in which people were most likely to obey orders and engage in violence sanctioned by an authority. They provide statistical evidence that

[1] *Nietzsche, Friedrich, The Gay Science (Dover Thrift Editions), (Mineola: Dover Publications, 2020), p. 125*

[2] *King, Martin Luther, Coretta Scott, Raphael G. Warnock, A Gift of Love: Sermons From "Strength To Love" and Other Preachings (King Legacy, revised ed.), (Boston: Beacon Press, 2012), p. 22*

suggests that most people would have participated in the Holocaust. The Stanford Prison Experiment is noteworthy because its subjects were attending one of the best schools in the world, therefore even elite students must deeply question whether they really have what it takes to defy this tendency to obey authority and commit atrocity. This combination of history and psychology is certainly interdisciplinary and it questions humanity's progress, but is an invitation to implicate oneself in the horrors of the 20th Century too intense to be consumed superficially?

Destroying great ideas

In social sciences and humanities courses we often teach a survey of the field's geniuses, discoveries, and noteworthy movements. I begin my ethics course like this: Utilitarianism claims that good actions will create the most happiness for the most people. It's like a math problem. If you can give more people more pleasure you are doing the right thing.[3] In the name of interdisciplinarity I include a work of great literature: Ursula Leguin's "The Ones Who Walk Away From Omelas," a thought experiment in which an entire utopia is powered by allowing the neglect and abject suffering of a single child.[4] LeGuin's literary genius perfectly illustrates a fatal flaw in utilitarianism, namely: 'the tyranny of the majority.' Students typically abandon utilitarianism when they find out that the suffering of the few is accepted as a necessary evil as long as it can produce a lot of pleasure for the many.

The next week students are relieved to learn that libertarianism promises to set us free from the tyranny of the majority, because all humans have the right to live free and pursue the acquisition of property.[5] No one can be enslaved or denied their freedom no matter how much happiness it might produce for the masses. This is a temporary relief because, as a responsible teacher, I must also tell students that libertarianism has flaws: 1) the tragedy of the commons - if we cannot be forced to sacrifice anything for the whole of humanity, it is unlikely that our cities will have parks. The ocean, not being human, has no right to complain about humans using it as a garbage dump, and animals certainly have no grounds to complain about humans torturing them with factory farms and experimental chemicals; 2) Inability to legislate morality - some people are shocked to hear that libertarianism would not prevent someone from using even the most harmful drugs or selling sex as long as they are not interfering with the rights of others to live free and pursue the acquisition of property.

The philosopher Micheal Sandel provides a thought experiment that should make everyone rethink this brand of libertarianism, in which a rich man purchases both kidneys from a poor man, effectively killing the poor man. The poor man freely agrees to sell his kidneys because his children will be given the best education money can buy.[6] If we are willing to imagine that higher education is something a father would die to provide for his children, we need to do our best to be sure we are examining the consequences of our teaching.

Part of the problem may be the structure of survey courses. Teachers effectively curate a movie trailer full of all the most action-packed scenes, provide students with an entertaining summary of an idea and then provide an equally satisfying rendition of the idea's death. If the course proceeds chronologically students are dismissed somewhere near the present day where we are not yet sure who will be venerated by history because many thought leaders "are born posthumously."[7] Furthermore, we are living in a century when humans seem to be less confident than ever about what is actually true.

Scientific and religious truths

A mark of academic intelligence is the willingness to accept the possibility that much of our current knowledge is somehow flawed. In science, they have a term for this phenomenon: "the pessimistic metainduction from the history of science."[8] This extremely wordy term invites us to consider the

---

[3] *Mill, John Stuart, Utilitarianism, (independently published, 2020)*

[4] *LeGuin, Ursula K., The Ones Who Walk Away from Omelas: A Story (A Wind's Twelve Quarters Story), (New York: Harper Perennial, 2017)*

[5] *Locke, John, Second Treatise of Government, (independently published, 2020)*

[6] *Sandel, Michael J., Justice: What's The Right Thing To Do?, (New York: Farrar, Straus and Giroux, 2010), p. 56-60*

[7] *Nietzsche, Friedrich, The Anti-Christ (10/26/10 ed.), (New York: SoHo Books, 2010), p. 1*

[8] *Shultz, K., The Pessimistic Metainduction from the History of Science, in John Brockman (ed.), This Will Make You Smarter - New Scientific Concepts to Improve Your Thinking, (New York: Harper Perennial, 2013), p. 30–32.*

path of science as a long history of discovering the things we have been wrong about. If we consider that the overwhelming majority of our scientific theories have been either dead wrong or in need of improvement, we should come to the conclusion that our current scientific theories are unlikely to be true. Undergraduate students in the sciences will also learn about 'the replication crisis' which refers to the disturbing fact that many of the most popular experimental findings taught in undergraduate courses have been tested, and those tests have failed. The metainduction gives us a logical reason to doubt scientific truth, and the replication crisis supports that doubt empirically.

What about religious truth? Comparative World Religions is a common interdisciplinary survey course in higher education. In under forty hours students are presented with the history, mythology, art, soteriology, metaphysics, texts, sects, practices, practitioners and some relevant statistics about the major world religions. One may receive a big picture view of how Judiasm, Christianity, and Islam share roots, how Buddhism sprang from Hinduism, or how Taoism and Buddhism blended to influence Zen. This is useful for serious students of culture, but superficial encounters with universal truths may produce nihilism. A religion, unlike a philosophy, is more than just a worldview and when assessed alongside many competing and contradictory claims to universal truth, the effect is often to abandon any hope of certainty.

This outcome is attractive to many brilliant people. The eminent philosopher of science and outspoken atheist Daniel Dennett's 2006 TED Talk advocated for Comparative World Religions to be taught in high schools.[9] It is quite obvious that he believes this kind of course would frustrate religious belief in young impressionable people. Many academics have argued that discouraging religious dogmatism should increase the well being of humans in the global community.[10,11] Even if this argument is sound in a utilitarian sense, I believe that educators should be mindful of the side effects of the end of certainty.

How should a musician do philosophy with a hammer?

When Nietzsche announced the death of God, he was not celebrating. He thought that it was going to be very difficult for humanity to try to create our own meaning, and that only the most free-spirited people would be ready for the challenge. An unfortunately popular interpretation of Nietzsche's subtitle to "Twilight of the Idols" or "How to Philosophize with a Hammer"[12] is that all old ideals that have gained respect are hollow, and a good Nietzschean should smash them all. Armed with a horrifying history of human failing and a superficial understanding of the history of ideas, we should expect students to exit university swinging a great hammer in hopes of smashing the ideals humanity still foolishly worships. This is consistent with the Dunning Kruger effect, which suggests that beginners in virtually any field of knowledge are typically much more confident than experts even though they know far less.[13] Knowing this, is it irresponsible to provide undergraduate students superficial encounters with the greatest questions facing humanity?

Philosophizing with a hammer does not require the wielder to indiscriminately smash every entity that is larger in scope and influence than a mere human. We should not be training unthinking destroyers of all big ideas. *Philo sophia* in the ancient Greek suggests the love and humble pursuit of wisdom, not certainty that there is no truth. Another interpretation of Nietzsche's aphorism is that we are training musicians to philosophize creatively with a hammer. We can strike the idols with the hammer to make them ring out their most beautiful songs, and wisely choose the harmonies on which we base our lives. It may be true that some idols are sonorous enough to help us construct our own meaning in the face of nihilism.

---

[9] *Dennett, Dan, Let's teach religion – all religion – in schools, TED Talks, 18.07.2006, https://www.ted.com/talks/dan_dennett_let_s_teach_religion_all_religion_in_schools?language=en*

[10] *Harris, Sam, The Moral Landscape: how science can determine human values, (New York: Free Press, 2010)*

[11] *Dawkins, Richard, The God Delusion, (London: Black Swan, 2016)*

[12] *Nietzsche, Friedrich, R. J. Hollingdale, Walter Kaufmann, Twilight of the Idols: How to Philosophize with a Hammer, (Los Angeles: CreateSpace Independent Publishing Platform, 2016)*

[13] *Kruger, Justin, David Dunning, Unskilled and Unaware of It: How Difficulties in Recognizing One's Own Incompetence Lead to Inflated Self-Assessments, in: Journal of Personality and Social Psychology, no. 77, 2000, pp. 1121–34.*

1 STAND FOR ACOUSTIC & ELECTRIC GUITARS

GS200B NEW

EZPack Guitar Stand (Patented)

Though compact, the GS200B fits both acoustic and electric guitars and its rugged yet lightweight design folds down small enough to stow in your instrument case or backpack. The GS200B is the only stand you need to bring to the gig.

Height: 240mm (9.5")
Weight: 0.5 kg (1.1 lbs.)
Load Capacity: 10 kg (22 lbs.)
Folded size: 260mm × 110mm ×43mm (10.2" × 4.3" × 1.7")
Base Radius: 400mm × 280 mm (15.7" × 11")

นำเข้าและจัดจำหน่ายโดยTSH MUSIC www.tshmusic.com
(Tel. 02-622-6451-5)

บทบาทที่ดำรงอยู่ และสูญหาย ของเพลงเซ่นเหล้า

เรื่อง:
เดชน์ คงอิ่ม (Dejn Gong-im)
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำสาขาวิชาดนตรีศึกษา
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

ในบรรดาเพลงไทยเพลงหนึ่ง ๆ ที่มีบทบาทหน้าที่ในการบรรเลงในโอกาสต่าง ๆ เพลงบางเพลงเกิดขึ้นแล้วก็ดับไปตามกฎของไตรลักษณ์ หมายถึงตั้งแต่ผู้แต่งได้แต่งเพลงนั้นขึ้นมา อาจจะได้บรรเลงอย่างน้อยเพียงครั้งเดียว แล้วก็ไม่ได้บรรเลงอีกเลย จะเป็นด้วยขาดการยอมรับขาดความนิยมด้วยประการใดก็แล้วแต่ หรือไม่มีโอกาสในการบรรเลงอีกเลย เพลงนั้นก็นอนนิ่ง ๆ อยู่ ถ้าไม่ได้มีการบันทึกเสียง บันทึกโน้ต ก็มีโอกาสสูญหายไปตามกาลเวลา เพลงบางเพลงมีบทบาทหลายหน้าที่ในโอกาสต่าง ๆ ทั้งบรรเลงประกอบการขับร้อง ประกอบการแสดง ประกอบระบำรำฟ้อน ประกอบท่าทาง รวมทั้งนำไปบรรเลงในโอกาสประกอบพิธีกรรมทั้งทางศาสนาและพิธีกรรมทางคติความเชื่อ ซึ่งก็มีอยู่ไม่น้อยในเพลงประเภทนี้ แต่สิ่งสำคัญที่เพลงบางเพลงมีบทบาทหลายบทบาทมีหน้าที่หลายหน้าที่ แต่เมื่อกาลเวลาได้ดำเนินไปเบื้องหน้า เมื่อหันมองข้างหลัง หน้าที่และบทบาทของเพลงบางเพลงอาจจะได้รับความนิยมมาก่อนหน้า แต่ในปัจจุบันและอนาคต เพลงเพลงนั้นได้ลดบทบาทลดหน้าที่ลง และก็ไม่มีบทบาทและไม่มีหน้าที่ในการที่จะประกอบในส่วนนั้นก็มีอยู่หลายเพลง ซึ่งมีจำนวนมากและเป็นเรื่องที่น่าเสียดายอย่างยิ่งสำหรับศาสตร์และศิลป์ทางด้านดนตรีไทยที่มีความเสื่อมถอยลงจนสูญหายไปในที่สุด แต่สิ่งเหล่านี้ก็บังเกิดขึ้นอยู่ตามปกติของเพลงไทย ซึ่งจะเกิดจากเหตุและปัจจัยต่าง ๆ ที่ไม่สามารถกำหนดการดำรงอยู่ได้ เปรียบเหมือนสังขารร่างกายของมนุษย์ที่มีความเสื่อมถอยไปตามกาลเวลา

อย่างไรก็ตาม การบันทึกเสียง การบันทึกทำนองด้วยสัญลักษณ์โน้ตจึงเป็นสิ่งหนึ่งที่จะทำให้ทำนองเพลงนั้นคงอยู่และดำรงอยู่ได้ในบทบาทที่เคยผ่านมา คือบทบาทหน้าที่ที่เป็นประวัติว่าเคยมีบทบาทและหน้าที่ในการบรรเลงประกอบหรือทำประกอบอะไรบ้าง อยู่ที่ไหนบ้าง ก็เป็นหน้าที่ของผู้ศึกษาวิจัยค้นคว้าที่มีความสนใจในสิ่งเหล่านี้ได้กระทำกัน อาจจะทำให้บทเพลงนั้นฟื้นคืนชีพขึ้นมาได้ ถือว่าเป็นโชคดีของเพลงเหมือนได้ชุบชีวิต แต่หากยังไม่มีผู้สนใจที่จะศึกษา ที่จะค้นคว้าวิจัย ก็ต้องรอกาลเวลา รอผู้มีความสนใจหรืออาจจะยังไม่เข้ากับเรื่องราวที่ผู้คนที่สนใจจะหันมามอง ซึ่งยังมีเพลงอีกจำนวนมากที่ขาดการได้รับความสนใจในการศึกษาค้นคว้าวิจัย บทบาทที่เพลงไทยจะดำรงอยู่ก็ตามหรือจะสูญหายไปแล้วก็ตาม เหตุปัจจัยนั้นขึ้นอยู่กับยุคสมัยกาลเวลา การประกอบการแสดงประกอบท่ารำก็ขึ้นอยู่กับความนิยมในการแสดงนั้น ๆ มีความเสื่อมถอย เสื่อมคลาย ไม่ได้รับความนิยม อันนี้ก็เป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้เพลงนั้นสูญหาย บทบาทที่ดำรงอยู่แสดงว่าเพลงนั้นยังต้องประกอบกับสิ่งนั้น เช่น ประกอบการแสดง ประกอบท่ารำ ประกอบการขับร้อง รวมทั้งประกอบอยู่กับพิธีการพิธีกรรมต่าง ๆ ในทางกลับกัน ถ้าพิธีกรรมใดยกเลิก ไม่ได้รับความนิยม ขาดคติความเชื่อในพิธีกรรมนั้นไปแล้ว บทบาทของเพลงก็ต้องเสื่อมถอยลงไปและสูญหายในหน้าที่ในบทบาทนั้น แต่ถ้าความนิยมในเรื่องการขับร้อง ในการประกอบท่าทาง ยังนิยมกระทำกัน เพลงก็ยังคงมีหน้าที่นั้นอยู่ ดังนั้น บทบาทของเพลงที่จะดำรงอยู่และสูญหายไปประกอบด้วยเหตุปัจจัยต่าง ๆ ซึ่งผู้แต่งเพลง ผู้บรรเลงเพลง มีหน้าที่โดยตรงก็จริงอยู่ แต่ไม่ได้มีหน้าที่ที่จะดำรงให้อยู่และทำให้สูญหาย

บทบาทที่ดำรงอยู่

เพลงเซ่นเหล้า เป็นบทเพลงอีกเพลงหนึ่งที่ยังดำรงอยู่ และมีบทบาทหน้าที่ในการบรรเลงประกอบพิธีกรรมทางศาสนาและพิธีพราหมณ์ฮินดู พิธีไหว้ครูดนตรีไทยและพิธีไหว้

ครูโขนละคร พิธีกรรมการเซ่นไหว้บวงสรวงต่าง ๆ ที่กำหนดให้มีวงปี่พาทย์ประกอบพิธี เพลงเซ่นเหล้าในบทบาทที่ดำรงอยู่นั้นก็คือยังมีหน้าที่ในการบรรเลงประกอบ

๑) การเทศน์มหาชาติ ซึ่งสมเด็จเจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ได้ทรงบรรจุเพลงเซ่นเหล้าสำหรับบรรเลงรับกัณฑ์เทศน์มหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์ที่ ๕ คือ กัณฑ์ชูชก โดยเนื้อหาของกัณฑ์ชูชกนี้ เป็นการแสดงถึงวิถีชีวิตของเฒ่าชราตาชูชก ที่เป็นวรรณะต่ำสุด คือเป็นวณิพกขอทาน แต่เป็นขอทานที่มีฐานะมีเงินทองเก็บเรียกว่าเป็นเศรษฐีในอาชีพขอทาน จึงมีผู้มายืมเงินเป็นลูกหนี้ตาชูชกจำนวนมาก หนึ่งในจำนวนลูกหนี้ได้นำลูกสาวมาขัดดอก วันหนึ่งนางนึกถึงความสุขสบาย อยากมีคนรับใช้ จึงออกอุบายให้เฒ่าชราตาชูชกไปขอกัณหาชาลี ๒ พี่น้องจากพระเวสสันดรที่อยู่ในป่า เรื่องราวก็จะกล่าวถึงชีวิตความเป็นอยู่ของชูชก ซึ่งดูลักษณะงก ๆ เงิ่น ๆ เดินยักแย่ยักยัน ท่านจึงบรรจุเพลงเซ่นเหล้าเป็นเพลงประจำกัณฑ์เทศน์กัณฑ์ชูชก กัณฑ์ที่ ๕ ในเทศน์ทำนองหลวง และยังมีบทบาทสำคัญในการประกอบการเทศน์มหาชาติสำหรับแบบฉบับชาวบ้านทั่วไปด้วย ในพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนาก็เห็นจะมีแต่ในการประกอบการเทศน์มหาชาติทำนองหลวงนี้
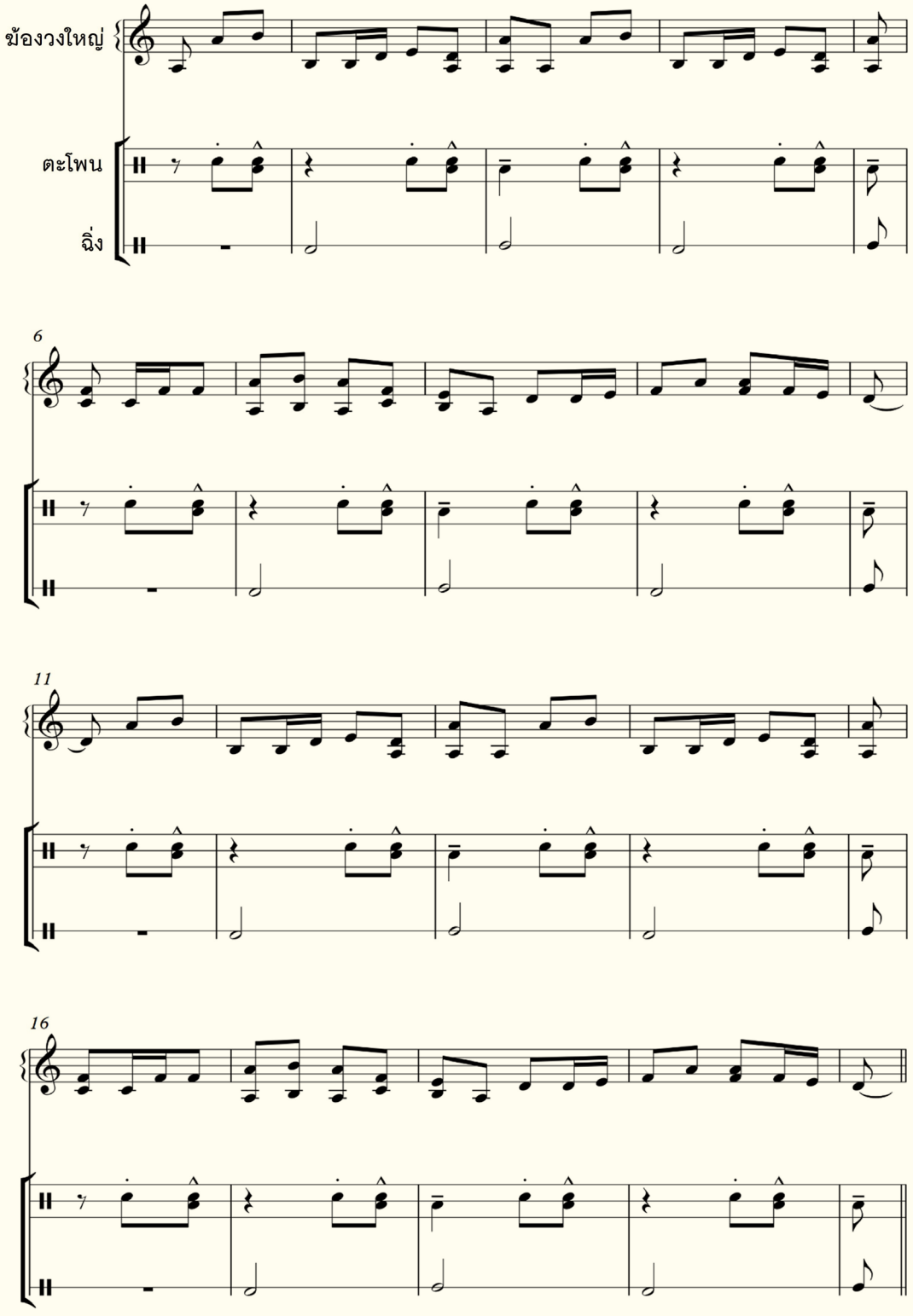
๒) เพลงเซ่นเหล้าในพิธีพราหมณ์ฮินดูแท้ ๆ ดั้งเดิม ไม่มีเกี่ยวข้องแต่มาเกี่ยวข้องอยู่กับพิธีไหว้ครูปี่พาทย์ดนตรีไทย ไหว้ครูโขนละคร จะทำเพลงนี้ในโอกาสถวายเครื่องสังเวยกระยาบวช ผู้ประกอบพิธีไหว้ครูกล่าวคำบูชาครู กล่าวคำอัญเชิญเทพเทวดาครูบาอาจารย์มายังปริมณฑลพิธีเรียบร้อย ก็จะกล่าวคำถวายเครื่องสังเวยกระยาบวช และบอกเพลงให้ปี่พาทย์พิธีทำเพลงนั่งกินและเพลงเซ่นเหล้าก็ต้องถือว่าเป็นเพลงที่สำคัญในพิธีขาดไม่ได้ เพราะในพิธีการไหว้ครูดนตรีไทยและไหว้ครูโขนละคร หรือไหว้ครูในการอื่น ๆ สิ่งที่จะขาดไม่ได้คือการสังเวยด้วยภักษาหาร มังสาหาร และสุรา กัญชา ฝิ่น ซึ่งเชื่อกันว่าเป็นสิ่งที่ครูบาอาจารย์ทางด้านมนุษย์ที่ล่วงลับและเทพอสูรโปรด เมื่อได้รับการถวายแล้วจะอำนวยให้ประสบความสำเร็จในสิ่งที่ปรารถนา ผู้ที่เคยเข้าร่วมพิธีก็อาจจะได้ยินเวลาผู้ประกอบพิธีไหว้ครูกล่าวคำถวายเครื่องสังเวยกระยาบวชและบอกให้วงปี่พาทย์พิธีในพิธีไหว้ครูทำเพลงเซ่นเหล้า เพลงเซ่นเหล้าจึงมีบทบาทหน้าที่ในพิธีกรรมดังกล่าวและก็คงจะดำรงอยู่ได้ไม่สูญหาย
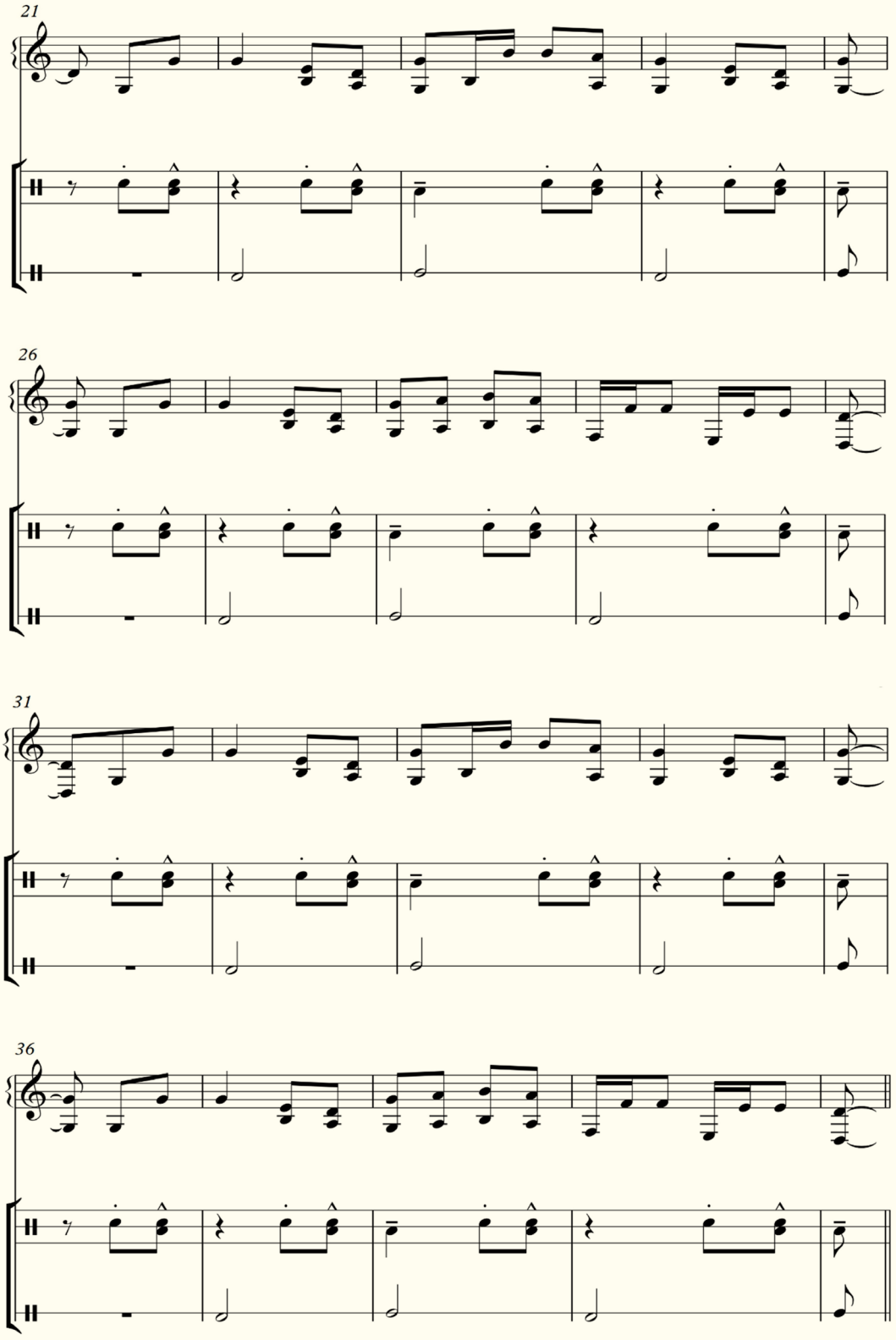
๓) ในพิธีกรรมบวงสรวงต่าง ๆ ทั้งบวงสรวงกลางแจ้ง บวงสรวงในมณฑลพิธี เท่าที่สังเกตก็จะมีการถวายบูชาเครื่องสังเวยกระยาบวชเช่นเดียวกัน รวมทั้งผู้ประกาศโองการบวงสรวงก็จะบอกเพลงให้ปี่พาทย์ทำเพลงนั่งกินเพลงเซ่นเหล้าประกอบพิธีในช่วงที่ถวายเครื่องสังเวยกระยาบวช บทบาทของเพลงเซ่นเหล้าในพิธีกรรมบวงสรวงสังเวยสิ่งศักดิ์สิทธิ์ต่าง ๆ จึงคงดำรงอยู่และได้รับความนิยมมากขึ้นในปัจจุบัน ซึ่งแต่เดิมการบวงสรวงสังเวยต่าง ๆ ไม่มีวงปี่พาทย์เข้าประกอบ มีแต่สังข์ บัณเฑาะว์ ฆ้องชัย แต่ในปัจจุบันนิยมมีวงปี่พาทย์บรรเลงเพลงหน้าพาทย์ประกอบพิธี เพื่อให้เกิดความเข้มขลัง เกิดความศักดิ์สิทธิ์ ประสบความสมบูรณ์พูนสุขแด่เจ้าภาพและผู้เข้าร่วมพิธี เพลงเซ่นเหล้าจึงมีบทบาทอีกบทบาทหนึ่งในพิธีกรรมบวงสรวงสังเวย
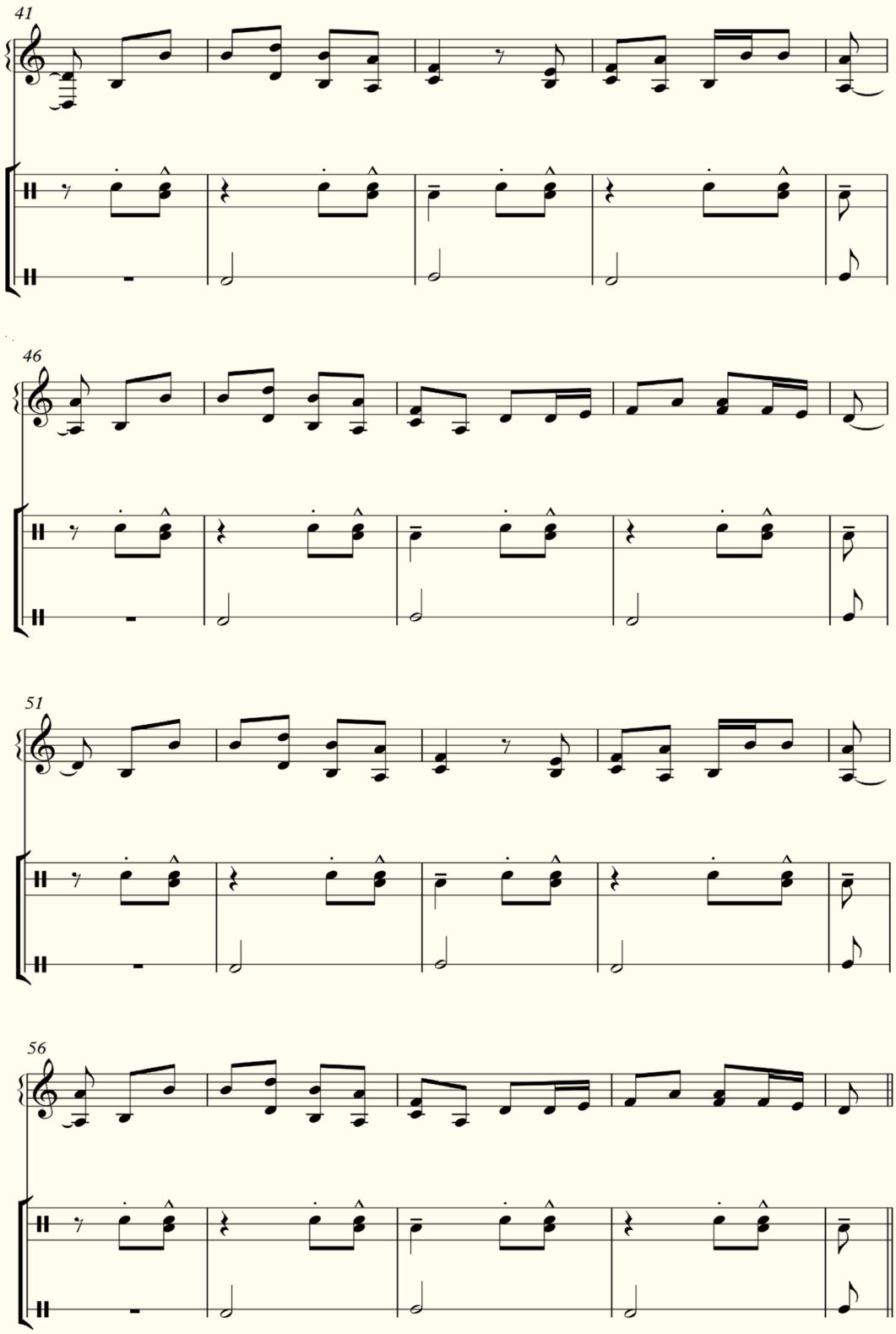
บทบาทที่สูญหาย
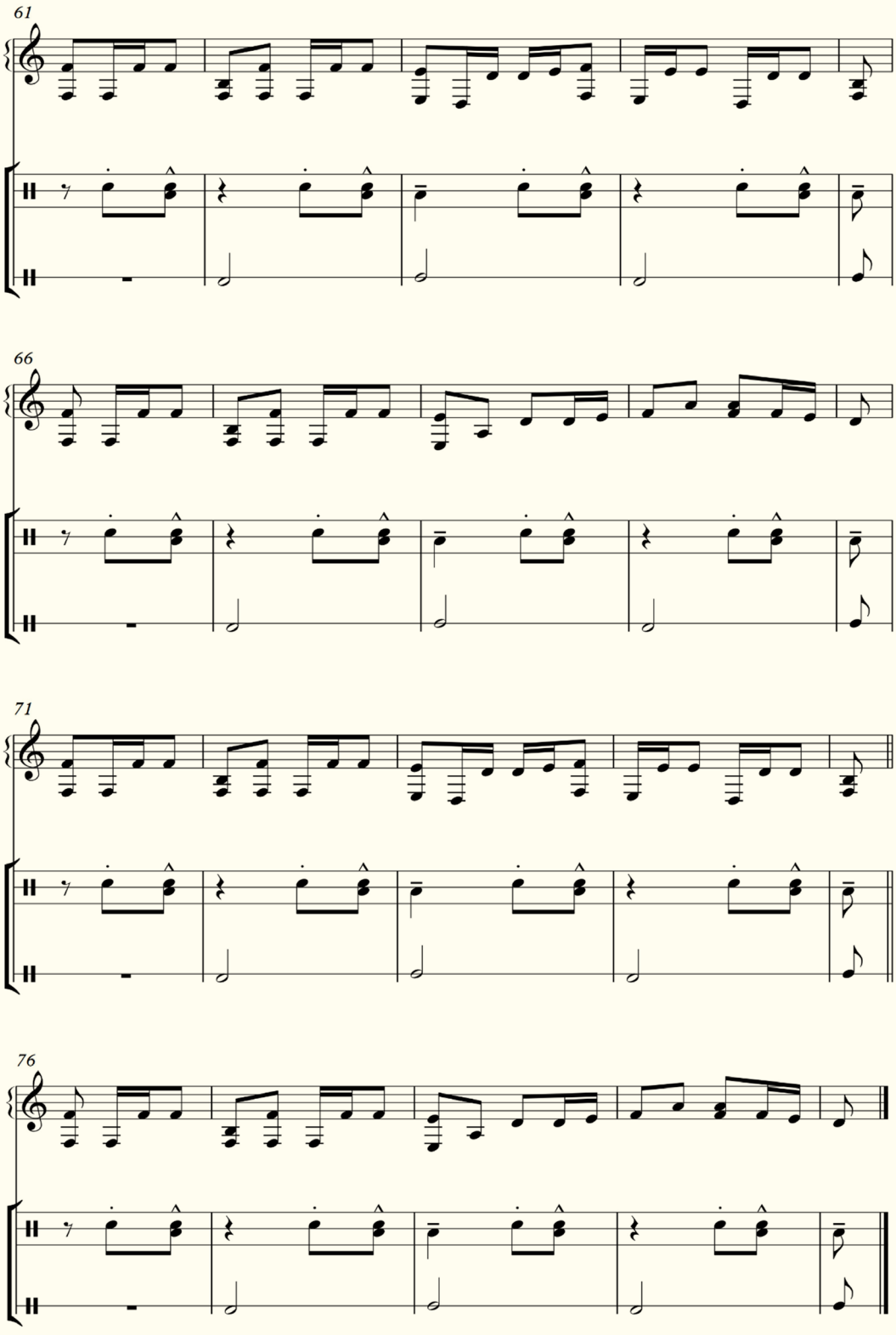
๑) เพลงเซ่นเหล้า ประกอบการขับร้องในบทละครเรื่องเงาะป่าตอนกินเลี้ยง บทละครเรื่องเงาะป่าเป็นบทพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ ท่านทรงชุบเลี้ยงเงาะป่าชื่อ คนัง ทรงให้เล่าเรื่องราววิถีชีวิตของเงาะป่า แล้วทรงนำมาพระราชนิพนธ์เป็นบทขับร้อง โดยทรงโปรดฯ ให้พระยาเสนาะดุริยางค์ (แช่ม สุนทรวาทิน) เป็นผู้บรรจุเพลงบรรเลงและขับร้องถวาย รวมทั้งทรงบรรจุเพลงบางเพลงด้วยพระองค์เอง ทรงแก้และแนะนำจนทรงพอพระราชหฤทัย เช่น ทรงโปรดฯ ให้ใช้เพลงเซ่นเหล้าบรรจุในตอนกินเลี้ยงของเงาะป่า และทรงให้พระยาเสนาะดุริยางค์ (แช่ม สุนทรวาทิน) ได้ทำทำนองร้องให้เข้ากับทางเครื่องของเพลงเซ่นเหล้าเข้าประกอบอยู่ในบทละครเงาะป่า ความดำรงอยู่ของเพลงร้องเพลงเซ่นเหล้าก็คือ ถ้าได้ขับร้องเพลงตับเรื่องเงาะป่า ก็จะมีการบรรเลงและขับร้องเพลงเซ่นเหล้านี้ครบถ้วนสมบูรณ์ ทางร้องและทางบรรเลงก็ยังดำรงคงอยู่ แต่อยู่ที่ว่าจะมีความนิยมในการบรรเลงและขับร้องแล้ว ยังมีคนนิยมฟังอยู่บ้างหรือไม่ในยุคสมัยนี้ หรือก็นอนนิ่งอยู่นอกเสียจากที่จะนำมาศึกษาลักษณะการบรรจุทำนองเพลงประกอบบทละครเท่านั้นเอง

ทำนองเพลงเซ่นเหล้า มีโครงสร้างเป็น ๔ ท่อน สั้น ๆ โน้ตไม่ได้แสดงเครื่องหมายย้อนในแต่ละท่อนเพลง ทำย้อนให้เห็นตามรูปแบบการบรรเลงจริง ดังนี้

ฆ้องวงใหญ่
ตะโพน
ฉิ่ง
6
11
16

21
26
31
36

41
46
51
56

(ที่มา: เดชน์ คงอิ่ม)

บทร้องเพลงเซ่นเหล้า ในเรื่องเงาะป่า พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

เซ่นเหล้า

“เลเลเอเลลา	เลเลเอเลลา	ฮอเง็ดกาเคี้ยดบ๊า	เลเลเอเลลา
ฮาในเฮาชิวา	เลเลเอเลลา	เลเลเอเลลา	เลเลเอเลลา
เลเลเอเลลา	เลเลเอเลลา	กาเบอะกอเฮ็ดต๋ำ	เลเลเอเลลา
ฮังวิชเบแบมฮา	เลเลเอเลลา	เลเลเอเลลา	เลเลเอเลลา
เลเลเอเลลา	เลเลเอเลลา	ปะเยอเจาะโนรา	เลเลเอเลลา
ตากลบลอเกียนนา	เลเลเอเลลา	เลเลเอเลลา	เลเลเอเลลา
เลเลเอเลลา	เลเลเอเลลา	เหปะเยอวา	เลเลเอเลลา”

(บทละครเรื่องเงาะป่า, ๒๕๔๐, น. ๗๔)

บทโขน เรื่องรามเกียรติ์ ชุดพระพิราพ องก์ที่ ๓ พระพิราพปลูกต้นพวาทอง

ร้องเพลงสมิงทองมอญ

มาจะกล่าวบทไป ถึงพิราพฤทธิไกรแกล้วกล้า
กระเดื่องเดชเรี่ยวแรงแผลงศักดา แบกพฤกษามาจากหิมพานต์
มาถึงสวนซึ่งสร้างไว้กลางไพร ที่ทางกว้างใหญ่รโหฐาน
ร้องเรียกรากษสบริวาร อยู่ข้างไหนไม่ขานเลยสักคน

เหล่ารากษสต่างก็รู้ใจยกไหเหล้าเทใส่ถ้วย
ลางตนก็รีบฉวยมีดกรีดมังสาหาร แล้วหยิบยื่นให้ขุนมารผู้เป็นนายฯ

ฝ่ายพิราพก็รับถ้วยดื่มพลัน
กินทั้งกับแกล้มสรรพสิ่งมีมหิงษ์หันทอดมันช้างเนื้อแพนงแกงกวางอย่างอร่อยเอร็ด
กระเพาะพยัคฆาผัดเผ็ดกระทิงย่างค่างน้ำตกฯ

ข้างฝ่ายบ่าวเล่าก็งันงกยกแต่ไหแลเหล้ารินใส่ปาก
บ้างก็หยิบกับจับมีดถากเฉือนแจกกัน ด้วยความปรีดิ์เปรมเกษมสันต์สมใจจินต์ฯ

- ปี่พาทย์ทำเพลงเซ่นเหล้า-

พิราพอสุรินทร์กินเหล้าสิ้นเก้าไห พลางพูดโป้งโผงอึงอวดบ่าวไพร่ว่าวันนี้...

๒) เพลงเช่นเหล้า ประกอบท่ารำหลายท่านอาจจะยังไม่ทราบว่ามีท่ารำเพลงเช่นเหล้านี้ เป็นท่ารำของยักษ์พิราพ ซึ่งมีหน้าที่เฝ้าสวนป่าพวาทอง และได้รับพรมาจากพระอิศวร โดยจะไม่กินสัตว์หรือสิ่งมีชีวิตอื่น โดยพลการ เป็นยักษ์ที่กินผักผลไม้ ถ้ามีมนุษย์หลงเข้าไปในป่าพวาทอง จึงจะจับกินได้ ในบทก็มีการกินเลี้ยงของเหล่าอสูรและยักษ์พิราพ ออกท่ารำเพลงเช่นเหล้าโดย ครูมัลลี คงประภัศร์ หรือครูหมัน ซึ่งเป็นครูใหญ่ทางด้านนาฏศิลป์โขนละครท่านหนึ่งที่ทรงความรู้ สามารถทำได้ในทุก ๆ ตัวละคร และได้เพลงต่าง ๆ ท่ารำเพลงต่าง ๆ ไว้มากมาย เท่าที่ทราบท่านได้บันทึกเป็นภาพยนตร์โดยพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงโปรดให้ครูทางด้านนาฏศิลป์โขนละครได้บันทึกท่ารำที่สำคัญ ๆ ครูหมันเป็นท่านหนึ่งที่ทำหน้าที่ถวายงาน จึงออกท่ารำเพลงเช่นเหล้า และเก็บรักษาไว้ที่กองภาพยนตร์ส่วนพระองค์ ปัจจุบันเป็นองค์การมหาชน เพลงเช่นเหล้าประกอบท่ารำ หรือท่ารำ***เพลงเช่นเหล้าของยักษ์พิราพ*** ก็เป็นเพียงแต่ตำนาน ที่เคยทราบว่ามีผู้ขอต่อท่ารำจากครูหมัน แต่ว่ายังไม่ทันที่จะได้รับการถ่ายทอด ท่านก็สิ้นไปเสียก่อน ท่ารำนี้จึงยังไม่สูญหาย แต่ยังอยู่ในการบันทึกไว้เป็นภาพยนตร์ เพียงแต่ไม่ได้นำมาสืบทอดศึกษาต่อยอด จึงเป็นเรื่องที่น่าเสียดายอย่างยิ่ง สำหรับท่ารำ***เพลงเช่นเหล้าของยักษ์พิราพ*** ที่นอนนิ่ง ๆ อยู่ ดังนี้แลฯ

อ้างอิง

จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระ. (๒๓๙๖-๒๔๕๓). บทละครเรื่องเงาะป่า. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แสงดาว.

ประพันธ์ สุคนธะชาติ. (๒๕๒๒). บทโขนเรื่องรามเกียรติ์ ชุดพระพิราพ.

สัมภาษณ์

ศาสตราจารย์ ดร.คณพล จันทน์หอม วันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๖๔

อาจารย์ชนก ช่างเรียน วันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๖๔

ปี่พาทย์มอญ
คณะฉลาด กลิ่นถือศีล

เรื่อง:
ธันยาภรณ์ โพธิกาวิน [Dhanyaporn Phothikawin]
อาจารย์ประจำสาขาวิชาดนตรีศึกษา
วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล
ภาพ:
บุญเกิด กลิ่นถือศีล [Boonkoed Klintuesin]

ปี่พาทย์มอญ คณะฉลาด กลิ่นถือศีล ก่อตั้งขึ้นเมื่อประมาณ พ.ศ. ๒๕๒๘ โดยนายฉลาด กลิ่นถือศีล ปัจจุบันอยู่บ้านเลขที่ ๑๒/๒๔ หมู่ ๔ ตำบลแหลมบัว อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

จุดเริ่มต้นของการก่อตั้งคณะ นายฉลาด กลิ่นถือศีล ได้เรียนกับครูทองดี เดชชาวนา และเป็นนักดนตรีในคณะจรูญ ปรางค์ทิพย์ ซึ่งในตอนนั้นเป็นปี่พาทย์ไทยและแตรวง ต่อมา หลวงพ่อมา เจ้าอาวาสวัดทุ่งน้อย ต้องการปี่พาทย์ประจำวัด จึงได้เชิญครูทองดี เดชชาวนา มาต่อเพลงให้นายฉลาดและลูกศิษย์คนอื่น ๆ จากนั้น นายฉลาดจึงได้เริ่มซื้อเครื่องดนตรีเพื่อตั้งคณะปี่พาทย์ไทย ปี่พาทย์มอญ แตรวง แล้วใช้ชื่อว่า ปี่พาทย์มอญ คณะฉลาด กลิ่นถือศีล

นายฉลาด กลิ่นถือศีล

นายออด กลิ่นถือศีล

เมื่อตั้งคณะได้แล้ว นายฉลาดได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในการเผยแพร่ความรู้ จึงได้เริ่มถ่ายทอดความรู้ทางดนตรีให้แก่บุคคลในครอบครัว โดยได้ถ่ายทอดความรู้ให้น้องชาย นายออด กลิ่นถือศีล และบุตรชายของตนเอง นอกจากนี้ ยังได้ถ่ายทอดความรู้ให้บุคคลที่สนใจ เพื่อเป็นการต่อยอดอาชีพนักดนตรีให้เกิดขึ้นในชุมชนอีกด้วย

ในด้านของการถ่ายทอดความรู้ให้แก่บุคคลในครอบครัว การเรียนรู้ดนตรีของนายออด เริ่มขึ้นเมื่ออายุประมาณ ๑๔-๑๕ ปี *“ตอนที่กลับมาสร้างวงที่บ้าน พี่ชายเขาก็สอนให้เด็ก ๆ ที่สนใจ แถวบ้าน พอเป็นก็มาเป็นนักดนตรีในวง ตอนนั้นผมก็ยังไม่เป็นดนตรี ผมก็ฟังทุกวัน ฟังไปฟังมา ดูไปดูมา ก็เล่นได้เอง พอเป็น*

คราวนี้พี่ชายก็พากันต่อเพลง ต่อโหมโรงให้ และก็ตามไปออกงานบ้าง จากนั้นก็เริ่มหาความรู้เอง ฟังบ้าง จำบ้าง ก็พอเป็น”

การเรียนรู้ทางดนตรีเกิดขึ้นจากการได้ยิน ได้ฟัง จนเกิดเป็นการเรียนรู้ด้วยตนเอง จากนั้นจึงได้รับการถ่ายทอดความรู้จากพี่ชาย เพื่อต่อยอดความรู้ จนสามารถบรรเลงดนตรีได้ แต่การเรียนรู้ในครอบครัวนั้นยังไม่เพียงพอต่อการเป็นนักดนตรีที่มีความเชี่ยวชาญได้ นายออดยังได้แสวงหาความรู้และประสบการณ์ทางดนตรีเพิ่มเติม จากการไปบรรเลงในงานต่าง ๆ ทำให้ได้รับความรู้มาต่อยอดทางดนตรีเพิ่มขึ้นอีกด้วย *“พอเริ่มเล่นได้ ก็อยากได้ทางเพิ่ม ก็ไปออกงาน บางทีก็แอบไปงาน พอไป เราก็ได้เรียนรู้ทางดนตรี ได้ฟังเพลงที่มีความหลากหลาย ครูพักลักจำมา ได้เพลง ได้ทางมากขึ้น”* จากการเรียนรู้ทางดนตรีที่มาจากการสั่งสมประสบการณ์ จนเกิดเป็นความเชี่ยวชาญ ประกอบกับความต้องการในการสืบทอดความรู้ทางดนตรี นายออดจึงได้ส่งต่อความรู้ทางดนตรีนั้นให้แก่บุตรชาย นายบุญเกิด กลิ่นถือศีล

นายบุญเกิด กลิ่นถือศีล

นายบุญเกิด กลิ่นถือศีล ได้เรียนรู้ดนตรีจากบิดาตั้งแต่อายุประมาณ ๕ ขวบ ในช่วงแรกของการเรียนดนตรี เริ่มจากการต่อฆ้องมอญ *“แรกเริ่ม ผมก็อยู่กับดนตรีมาตั้งแต่เกิดเลย ฟังและอยู่กับดนตรีมาตลอด ในช่วงแรกพ่อก็เป็นคนสอน เป็นคนจับมือดี ตอนนั้นใช้จำเสียง จำทำนอง ไม่มีโน้ต”* เมื่อเริ่มบรรเลงได้จึงได้เรียนรู้ทางดนตรีเพิ่มเติมกับลุงฉลาด กลิ่นถือศีล และบุตรชายของลุง ต่อมาจึงได้ไปต่อเพลงฆ้องเพิ่มเติมกับครูเด่น ปานต่อเหลา ซึ่งเป็นนักดนตรีในคณะครูรวม พรหมบุรี วงปี่พาทย์ที่มีชื่อเสียงในจังหวัดราชบุรี และครูสงบ แก้วบูชา จากนั้นต่อเพลงเถากับครูจำเริญ พิมเผือก ต่อเพลงหน้าพาทย์กับครูมนัส สังข์เสวก ในระดับอุดมศึกษาได้เข้าศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ได้ศึกษาดนตรีเพิ่มเติมกับครูศิริ นักดนตรี จากนั้นจึงประกอบอาชีพเป็นครูและนักดนตรี จนถึงปัจจุบัน

ในด้านของการถ่ายทอดความรู้ นายบุญเกิดได้ถ่ายทอดความรู้ให้แก่บุตรชายและเด็ก ๆ ในชุมชนที่สนใจเข้ามาเรียนรู้ทางดนตรี เพื่อเป็นการอนุรักษ์ดนตรีให้อยู่คู่กับชุมชน นอกจากนี้ ยังทำหน้าที่ในการถ่ายทอดความรู้ทางดนตรีให้แก่โรงเรียนสามพรานวิทยา เพื่อถ่ายทอดความรู้ทางดนตรีและสร้างวงปี่พาทย์มอญ ทั้งยังได้ส่งนักเรียนเข้าร่วมการแข่งขันทางดนตรีไทย สามารถสร้างชื่อเสียงให้แก่โรงเรียนอย่างต่อเนื่อง

ในด้านของการบรรเลง ในอดีตนักดนตรีเป็นลูกศิษย์ของลุงฉลาด แต่ในปัจจุบันเป็นนักดนตรีที่เคยเล่นและเรียนดนตรีมาด้วยกัน *“แต่ก่อน นักดนตรีในวงจะเป็นลูกศิษย์รุ่นของลุง แต่ส่วนใหญ่ก็เสียชีวิตไปบ้าง อายุมาก ก็ไม่สะดวกในการไปเล่นงาน ปัจจุบันจะเป็นลูกของลุง ผมและก็นักดนตรีที่เคยเรียน เคยเล่นดนตรีมาด้วยกัน การมารวมกันแบบนี้ก็จะทำให้มีความหลากหลายทั้งบทเพลงและเทคนิคมากขึ้น ก็เป็นความโดดเด่นของคณะในอีกแบบ”* ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนักดนตรีดังกล่าวได้ส่งผลต่อการบรรเลงบทเพลงของคณะเช่นกัน แต่คณะยังคงให้ความสำคัญต่อการอนุรักษ์และสืบทอดบทเพลงดั้งเดิมที่เป็นรากฐานทางดนตรีให้คงอยู่กับคณะ *“บทเพลงก็มีของดั้งเดิม ที่เราก็ยังคงรักษาไว้ ทางเพลงก็จะมีจากหลายที่ ทั้งทางราชบุรี ทางกทม. ทางนครปฐม และบทเพลงสมัยใหม่ ลูกทุ่ง ลูกกรุง รวมกันไป ถ้าเป็นบทเพลงสมัยใหม่ ส่วนใหญ่ก็แล้วแต่เจ้าภาพจะขอมา สมัยนี้ไม่เล่นไม่ได้ เจ้าภาพฟังไม่ออก ก็อาจจะต้องมีปะปนไปบ้าง ถ้าไม่ปรับเลยก็ไม่ได้”* การปรับตัวในเรื่องของบทเพลงดังกล่าว จึงเกิดขึ้นเพื่อให้ผู้ว่าจ้างและผู้ฟังสามารถเข้าถึง เข้าใจในบทเพลงที่บรรเลงได้ง่ายขึ้น สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในปัจจุบัน นอกจากนี้ คณะยังได้มีการปรับรูปแบบของวง เพื่อให้ดูสวยงามและน่าสนใจมากขึ้นอีกด้วย *“เราก็เอาของมาประดับเพิ่มเติม ไฟ พู่หางนกยูง เครื่องเสียง ทำให้ดูสวยงาม เพื่อที่เขาเห็นจะได้สะดุดตา และแสดงให้เห็นถึงความพร้อมในการรับงานของเราด้วย”*

การปรับรูปแบบของการบรรเลงที่เกิดขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้จ้างงาน ที่ต้องการความโดดเด่นและความเป็นเอกลักษณ์ของวงดนตรี จากการพัฒนา ปรับปรุงและปรับตัวที่เกิดขึ้น ล้วนแล้วแต่เพื่อให้คณะปี่พาทย์มีความพร้อมในการดำเนินงาน ทั้งในด้านของการบรรเลงและการแสดง ส่งผลให้ได้รับการจ้างงานมากขึ้น และทำให้คณะปี่พาทย์มอญสามารถดำรงอยู่ได้

การแสดงของคณะฉลาด กลิ่นถือศีล

การแสดงของคณะฉลาด กลิ่นถือศีล

จากการศึกษาประวัติของคณะฉลาด กลิ่นถือศีล เป็นคณะดนตรีที่เป็นรากฐานทางประวัติศาสตร์ทางดนตรีในจังหวัดนครปฐมอีกคณะหนึ่ง และเป็นคณะที่มีการถ่ายทอดความรู้เป็นกระบวนการที่มีความสำคัญในการสืบทอดความรู้ทางดนตรีมาจนถึงปัจจุบัน นอกจากนี้ คณะยังมีการปรับปรุงและพัฒนาในด้านของการบรรเลง บทเพลง และรูปแบบของวงอย่างต่อเนื่อง จึงส่งผลให้เป็นคณะปี่พาทย์ที่มีชื่อเสียงในจังหวัดนครปฐมอีกคณะหนึ่ง

อ้างอิง

บุญเกิด กลิ่นถือศีล สัมภาษณ์เมื่อวันที่ ๑๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๔

ออด กลิ่นถือศีล สัมภาษณ์เมื่อวันที่ ๑๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๔

ตามรอย พระเจนดุริยางค์ ท่องยุโรปกว่า ๑๐ เดือน (ตอนที่ ๔)

ควีนส์ฮอลล์และตอสกานีนี

เรื่อง:
จิตร์ ภาวี (Jit Gavee)
อาจารย์ประจำสาขาวิชาดนตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

ย่างก้าวเข้าสู่เดือนที่สี่ในการเดินทางไกลบ้านของพระเจนดุริยางค์ กับเป้าประสงค์ในการศึกษาหาประสบการณ์ความรู้ทางการดนตรีผ่านการเดินทางในประเทศต่าง ๆ ของทวีปยุโรป ซึ่งใช้เวลารวมกันแล้วก็มากกว่า ๑๐ เดือน หรือกว่า ๓๐๐ วัน ที่พระเจนดุริยางค์พำนักอยู่ในต่างแดน ถือเป็นระยะเวลาที่ไม่น้อยเลยสำหรับการพำนักอยู่ต่างแดนเพื่อซึมซับวัฒนธรรมที่แตกต่าง

ภารกิจสำคัญที่จะนำมากล่าวในข้อเขียนตอนที่ ๔ นี้ เป็นภารกิจที่พระเจนดุริยางค์ได้กระทำตลอดทั้งเดือนที่สี่ในการพำนักอยู่ที่กรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ คือ สังเกตการณ์การฝึกซ้อมของวงดุริยางค์บีบีซีซิมโฟนี (BBC Symphony Orchestra) ณ หอแสดงดนตรีควีนส์ฮอลล์ (The Queen's Hall) ภายใต้การอำนวยเพลงของอาร์ตูโร ตอสกานีนี (Arturo Toscanini) วาทยกรชาวอิตาลี หนึ่งในวาทยกรผู้ยิ่งใหญ่ที่สุดในช่วงศตวรรษที่ ๒๐ มีผลงานการแสดงและบันทึกเสียงมากมาย รวมทั้งกิตติศัพท์ที่ร่ำลือถึงการเป็นวาทยกรระดับโลกที่มีฝีมือและความเข้มงวดคนหนึ่ง ในบทความตอนนี้จึงจะขอกล่าวถึงสองสิ่งที่พระเจนดุริยางค์ได้สัมผัสช่วงเวลานั้น นั่นก็คือ หอแสดงดนตรีควีนส์ฮอลล์ และตอสกานีนี การเดินทางศึกษาดูงานในประเทศอังกฤษในข้อเขียน "ตามรอย พระเจนดุริยางค์ ท่องยุโรปกว่า ๑๐ เดือน ตอนที่ ๔" นี้จะเป็นอย่างไร ขอเชิญติดตามกันได้เลยครับ

หอแสดงดนตรีควีนส์ฮอลล์ (ที่มา: https://blogs.ucl.ac.uk/survey-of-london/tag/queens-hall/)

ควีนส์ฮอลล์

ควีนส์ฮอลล์ คือหอแสดงดนตรีที่พระเจนดุริยางค์ได้เดินทางไปสังเกตการณ์การอำนวยเพลงของตอสกานีนีมากกว่า ๑๐ ครั้ง ประวัติศาสตร์ของหอแสดงแห่งนี้ถือว่ามีความน่าสนใจและนับเป็นหอแสดงดนตรีที่ประทับใจพระเจนดุริยางค์มากแห่งหนึ่งในการมาเยือนทวีปยุโรปครั้งนี้

หอแสดงดนตรีควีนส์ฮอลล์ เปิดทำการครั้งแรกในปี ค.ศ. ๑๘๙๓ (พ.ศ. ๒๔๓๖) เป็นหอแสดงดนตรีที่มีความจุกว่า ๒,๐๐๐ คน เปิดใช้งานเป็นพื้นที่สำหรับแสดงดนตรีโดยเฉพาะวงออร์เคสตราในประเทศอังกฤษมานานหลายสิบปี ตั้งแต่ปี ค.ศ. ๑๘๙๓-๑๙๔๑ (พ.ศ. ๒๔๓๖-๒๔๘๔) ช่วงปี ค.ศ. ๑๘๙๕ (พ.ศ. ๒๔๓๘) เป็นต้นมา หอแสดงดนตรีควีนส์ฮอลล์แห่งนี้เป็นสถานที่หลักในการจัดคอนเสิร์ตที่เรียกว่า Promenade concerts หรือเรียกสั้น ๆ ว่า The Proms หรือ BBC Proms ริเริ่มโดยนายโรเบิร์ต นิวแมน (Robert Newman) นักธุรกิจผู้บริหารการแสดงดนตรี ร่วมกับนายเฮนรี วูด (Henry Wood) วาทยกรชาวอังกฤษ

หอแสดงดนตรีควีนส์ฮอลล์ยิ่งเป็นที่รู้จักมากขึ้นเมื่อถูกใช้เป็นพื้นที่ให้คีตกวีชาวยุโรปหลายคนนำบทเพลงมาบรรเลง ณ ที่แห่งนี้ ไม่ว่าจะเป็น เซอร์เอ็ดเวิร์ด เอลการ์ (Sir Edward Elgar) โกลด เดอบูว์ซี (Claude Debussy) มอริส ราเวล (Maurice Ravel) เป็นต้น ประกอบกับสถานที่แห่งนี้ยังเป็นบ้านของวงดุริยางค์สำคัญสองวงแห่งเกาะอังกฤษ คือ วงดุริยางค์บีบีซีซิมโฟนีและวงดุริยางค์ฟิลฮาร์โมนิกแห่งลอนดอน (London Philharmonic Orchestra)

แต่ช่วงเวลาแห่งความสุขก็หมดไปอย่างรวดเร็ว เพราะในค่ำคืนของวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ค.ศ. ๑๙๔๑ (พ.ศ. ๒๔๘๔) ในห้วงเวลาแห่งสงครามโลกครั้งที่ ๒ เกิดการโจมตีทางอากาศอย่างฉับพลันรุนแรงครั้งใหญ่ ถล่มกรุงลอนดอนพังพินาศ สถานที่สำคัญหลายแห่งได้รับความเสียหาย และแน่นอนรวมถึงหอแสดงดนตรีควีนส์ฮอลล์แห่งนี้ด้วย ค่ำคืนนั้นได้รับการเอ่ยถึงว่าเป็น “ค่ำคืนแห่งความยากเข็ญ” (The Hardest Night) ทั้งที่ในช่วงกลางวันก่อนการโจมตี หอแสดงดนตรีแห่งนี้เพิ่งจะจัดการแสดงดนตรีไปหมาด ๆ ความเสียหายนี้ไม่อาจซ่อมแซมให้กลับคืนได้ การแสดงต่าง ๆ จึงถูกโยกย้ายไปยังหอแสดงอื่น ๆ The Proms หรือ BBC Proms ที่อยู่คู่กับหอแสดงดนตรีควีนส์ฮอลล์ตั้งแต่แรกเริ่ม ก็ถูกย้ายมาประจำยังหอแสดงรอยัลอัลเบิร์ต (Royal Albert Hall) จนถึงปัจจุบัน

พระเจนดุริยางค์ก็เป็นหนึ่งในผู้ที่ผูกพันกับหอแสดงดนตรีควีนส์ฮอลล์แห่งนี้ และยังมีการกล่าวถึงในบทปาฐกถาแก่ผู้ที่จะไปศึกษายังต่างประเทศตอนหนึ่งว่า

“...โรง Concert ที่ดีที่สุดในกรุงลอนดอนในสมัยนั้น คือ Queen’s Hall ตั้งอยู่ที่ Regent Street แต่สถานที่แห่งนี้ได้ถูกทำลายด้วยลูกระเบิดทางเครื่องบินครั้งมหาสงครามที่แล้วมา ซึ่งเป็นที่น่าเสียดายอย่างยิ่ง...” (พระเจนดุริยางค์, ๒๔๙๗)

ไม่เป็นที่ต้องสงสัยเลยว่า ควีนส์ฮอลล์ถือเป็นจุดศูนย์กลางทางศิลปวัฒนธรรมการดนตรีแห่งเกาะอังกฤษที่อยู่ในใจประชาชนชาวอังกฤษและผู้มาเยือนเสมอมา และจะยังคงเป็นที่กล่าวถึงอีกนานเท่านาน

ภายในหอแสดงดนตรีควีนส์ฮอลล์ก่อนถูกไฟสงครามทำลาย (ที่มา: https://www.bbc.com/historyofthebbc/anniversaries/may/queens-hall-destroyed)

ฮูเบิร์ต คลิฟฟอร์ด (Hubert Clifford) นักประพันธ์ชาวออสเตรเลีย, เซอร์ เฮนรี วูด (Sir Henry Wood) ผู้ร่วมก่อตั้ง Promenade Concerts หรือ BBC Proms และจอห์น กอฟ (John Gough) นักประพันธ์ชาวออสเตรเลีย กำลังร่วมสำรวจซากปรักหักพังของหอแสดงควีนส์ฮอลล์หลังถูกระเบิดทำลาย (ที่มา: https://www.bbc.com/historyofthebbc/anniversaries/may/queens-hall-destroyed)

ตอสกานีนี

แม้ว่าพระเจนดุริยางค์จะไม่ได้ลงรายละเอียดเกี่ยวกับการเข้าชมการสังเกตการณ์การควบคุมวงของตอสกานีนีมากนัก ระบุแต่เพียงวัน เดือนปี สถานที่ จุดประสงค์ที่เดินทางไปยังสถานที่นั้น ๆ ตัวอย่างเช่น

"...วันพุธที่ ๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๘๐...วันนี้ได้ไปที่หอประชุมควีนส์ฮอล (Queen's Hall) เพื่อฟังและสังเกตวิธีการซ้อมคอนเสิร์ตครั้งที่ ๓ ของโต๊สกานีนี (Toscanini) กับวงดนตรีของบี.บี.ซี. ออร์แกสตรา (B.C.C. Orchestra) ตอนค่ำได้ไปฟังการแสดงคอนเสิร์ตนี้..." (พระเจนดุริยางค์, ๒๔๘๐)

แต่ถึงแม้ว่าพระเจนดุริยางค์จะไม่ได้ให้รายละเอียดเกี่ยวกับตอสกานีนี แต่สิ่งที่แสดงให้เห็นว่าพระเจนดุริยางค์มีความสนใจและให้ความสำคัญในการเข้าชมการแสดง การฝึกซ้อมที่นำโดยตอสกานีนีนั้น คือ จำนวนครั้งที่พระเจนดุริยางค์ได้เข้ารับชม เพราะเอกสารที่บันทึกโดยพระเจนดุริยางค์นี้ได้ระบุว่าท่านได้เข้าชมการแสดงและการฝึกซ้อมของตอสกานีนีเป็นจำนวนมากถึง ๑๓ ครั้ง ภายในระยะเวลาสองเดือน นั่นแสดงให้เห็นว่าพระเจนดุริยางค์ให้ความสำคัญกับการเข้าชมวาทยกรชาวอิตาเลียนท่านนี้เพียงใด ในการนี้จึงอยากจะพาท่านผู้อ่านทุกท่านมารู้จักกับอาร์ตูโร ตอสกานีนี กันโดยสังเขป

อาร์ตูโร ตอสกานีนี (ที่มา: หนังสือ Arturo Toscanini a symbol of excellence)

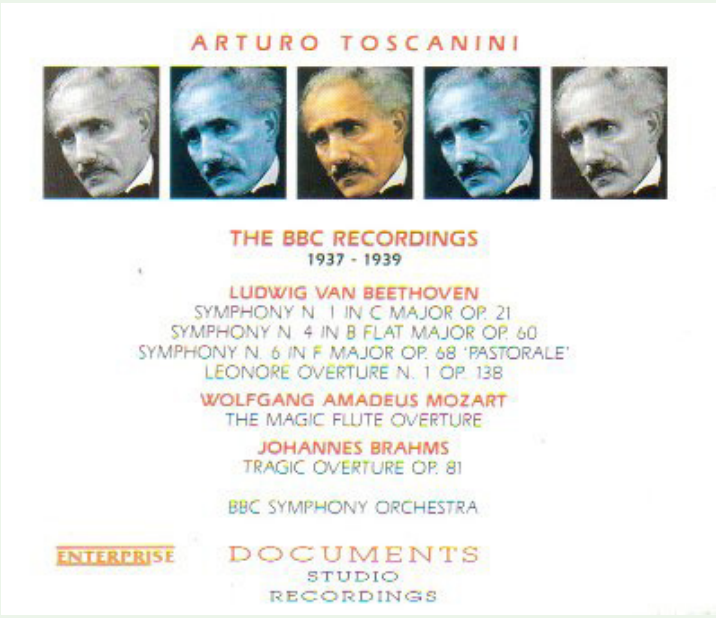
อาร์ตูโร ตอสกานีนี เป็นชาวอิตาเลียนโดยกำเนิด เขาเกิดในวันที่ ๒๕ มีนาคม ค.ศ. ๑๘๖๗ (พ.ศ. ๒๔๑๐) ในเมืองพาร์มา (Parma) ทางตอนเหนือของประเทศอิตาลี ได้เริ่มต้นศึกษาดนตรีในสถาบันของประเทศบ้านเกิด โดยศึกษาทั้งเรื่องทฤษฎีดนตรี การประพันธ์ดนตรี ไปจนถึงการปฏิบัติดนตรีในเครื่องมือเอกเชลโล ในวัยเพียง ๑๙ ปี ในปี ค.ศ. ๑๘๘๖ (พ.ศ. ๒๔๒๙) ตอสกานีนีได้ก้าวเข้าสู่บทบาทหน้าที่ของวาทยกร โดยงานแรกที่กล่าวได้ว่าเป็นการสร้างชื่อลงในหน้าประวัติศาสตร์ของการเป็นวาทยกร คือการได้อำนวยเพลงให้วงออร์เคสตราของบริษัทอุปรากรหนึ่งที่เขาสังกัด เมื่อครั้งออกทัวร์ณ ประเทศบราซิล โดยเขาได้ขึ้นทำหน้าที่วาทยกรแทนที่เลโอโพลด์ มิเกซ (Leopold Miguez) วาทยกรชาวบราซิลที่กำลังมีปัญหากับนักแสดงอุปรากรในคณะ การควบคุมวงครั้งแรกของตอสกานีนี เขาได้อำนวยเพลงทั้งอุปรากรเรื่องไอดา (AIDA) บทประพันธ์ของจูเซปเป แวร์ดี (Giuseppe Verdi) ซึ่งเขาได้ถ่ายทอดออกมาอย่างน่าประทับใจ เป็นจุดเริ่มต้นอาชีพวาทยกรของเขาได้อย่างสง่างาม

ด้วยผลงานที่ยอดเยี่ยม ตอสกานีนีได้สั่งสมประสบการณ์และชื่อเสียงเป็นจำนวนมาก เขาได้เดินทางไปยังประเทศต่าง ๆ เพื่อทำหน้าที่วาทยกรมีงานแสดงคอนเสิร์ต งานบันทึกเสียงออกมามากมายมหาศาล วงดนตรีที่ตอสกานีนีได้มีโอกาสร่วมงาน เช่น วงดุริยางค์แห่งเมโทรโพลิแทน (Metropolitan Opera, USA) วงดุริยางค์ซิมโฟนิกแห่งนิวยอร์ก (New York Philharmonic Orchestra (NYPO) วงดุริยางค์เอ็นบีซี (NBC Symphony Orchestra) เป็นต้น

ตอสกานีนีเป็นวาทยกรที่มีความเข้มงวดสูง มีระเบียบวินัย และมีโสตสัมผัสที่พิเศษ สามารถแยกเสียงต่าง ๆ ได้อย่างไม่ผิดเพี้ยน วงดนตรีภายใต้การอำนวยเพลงของตอสกานีนีจึงสร้างสรรค์ดนตรีที่ดีออกมาได้แตกต่าง ทำให้ตอสกานีนีมักเป็นที่ต้องการของวงดนตรีต่าง ๆ อยู่ร่ำไป จนในปี ค.ศ. ๑๙๓๗ (พ.ศ. ๒๔๘๐) ซึ่งเป็นปีเดียวกับที่พระเจนดุริยางค์ได้เดินทางมายังทวีปยุโรป ตอสกานีนีก็ได้สร้างสรรค์งานบันทึกเสียงร่วมกับวงดุริยางค์บีบีซีซิมโฟนี โดยมีการนำบทประพันธ์จากคีตกวียุคสมัยต่าง ๆ มาบันทึกเสียง เช่น ผลงานของลุดวิก ฟาน เบโธเฟน (Ludwing van Beethoven) วอล์ฟกัง อมาเดอุส โมสาร์ท (Wolfgang Amadeus Mozart) โยฮันเนิส บรามส์ (Johannes Brahms) เป็นต้น เชื่อได้ว่าพระเจนดุริยางค์คงได้มีโอกาสรับฟังบทเพลงเหล่านี้ เพราะตลอดการมาเยือนประเทศอังกฤษ พระเจนดุริยางค์ได้มีโอกาสทั้งพบปะบุคลากรและเยี่ยมชมสถานที่ทำการของวงดุริยางค์บีบีซีซิมโฟนีอยู่หลายครั้งหลายครา

พระเจนดุริยางค์ได้เข้าสังเกตการณ์และชมการแสดงคอนเสิร์ตที่นำโดยตอสกานีนีเป็นครั้งสุดท้าย ในวันที่ ๑๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๘๐ โดยมีบันทึกระบุถึงเหตุการณ์ครั้งนั้นว่า

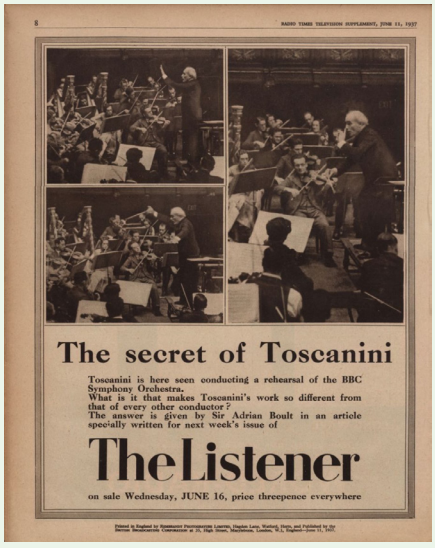
"...ตอนค่าได้ไปที่หอประชุมควีนส์ฮอล เพื่อฟังและสังเกตการณ์แสดงคอนเสิตครั้งที่ ๖ ซึ่งเป็นคอนเสิตครั้งสุดท้ายของโต๊สกานีนีกับวงออร์แก็สตรา บี.บี.ซี. เนื่องในงานแสดงดนตรีลอนดอนมิวสิก แฟ้สติวัลส์ (London Music Festival) ปีนี้ ในคืนนี้ได้เริ่มบรรเลงด้วยเพลงสรรเสริญพระบารมีอังกฤษ เช่นเดียวกันกับเมื่อแสดงคอนเสิตครั้งที่ ๑ กับคืนนี้ ซึ่งเป็นคืนสุดท้ายสำหรับคอนเสิตชุดนี้ การแสดงก็นำมาแต่เพลงโดยนักประพันธ์ที่ลือนามที่สุดคือ วาคเนอร์ ได้มีการเพิ่มนักดนตรีอย่างเต็มที่เป็นจำนวนไม่น้อยกว่า ๑๕๐ คน..." (พระเจนดุริยางค์, ๒๔๘๐)

งานบันทึกเสียงของตอสกานีนี ที่บันทึกร่วมกับวงดุริยางค์บีบีซีซิมโฟนีช่วงเวลาเดียวกันกับที่พระเจนดุริยางค์ได้เดินทางไปยังกรุงลอนดอน (ที่มา: https://www.amazon.com/Toscanini-BBC-Recordings-1937-39-Brahms/dp/B000003VOA)

เมื่อสืบค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับการแสดงดังกล่าว จึงพบว่าการแสดงครั้งนั้นเป็นการแสดงใหญ่ มีการประโคมข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์สำคัญด้านการเผยแพร่ข่าวการแสดงดนตรีของอังกฤษอย่างเรดิโอไทม์ (Radio Time) พร้อมมีการระบุรายละเอียดต่าง ๆ มากมายเป็นการเชื้อเชิญให้ประชาชนเข้ามารับฟังการแสดงส่งท้ายของตอสกานีนี ทั้งยังเป็นคอนเสิร์ตสุดท้ายของฤดูกาลการแสดงโดยวงดุริยางค์บีบีซีซิมโฟนีอีกด้วย คอนเสิร์ตครั้งนั้นจัดขึ้นในวันที่ ๑๖ มิถุนายน ค.ศ. ๑๙๓๗ (พ.ศ. ๒๔๘๐) ใช้ชื่อคอนเสิร์ตว่า A Wagner Concert มีหัวหน้าวงหรือคอนเสิร์ตมาสเตอร์คือ นายพอล เบียร์ด (Paul Beard) ความตอนหนึ่งในประกาศข่าวได้ระบุว่า

"...ในค่ำคืนนี้ ตอสกานีนี ซึ่งเป็นหนึ่งในผู้ที่อำนวยเพลงของวากเนอร์ได้ดีที่สุดคนหนึ่ง จะมานำเสนอรายการบทเพลงออร์เคสตราของวากเนอร์ : การแสดงครั้งนี้เริ่มต้นด้วยผลงานเมื่อครั้งเยาว์วัย Faust' Overture ซึ่งแสดงให้เห็นว่าวากเนอร์ทำได้ดีเพียงใดกับการประพันธ์งานประเภทบทบรรเลงดุริยางค์นิพนธ์ (Symphonic Poem) ก่อนที่จะปิดท้ายด้วยบทฟูเนอรัล มาร์ช (Funeral March) ที่ยอดเยี่ยมอย่าง Götterdämmerung ซึ่งถือเป็นบทเพลงที่แสดงถึงความ
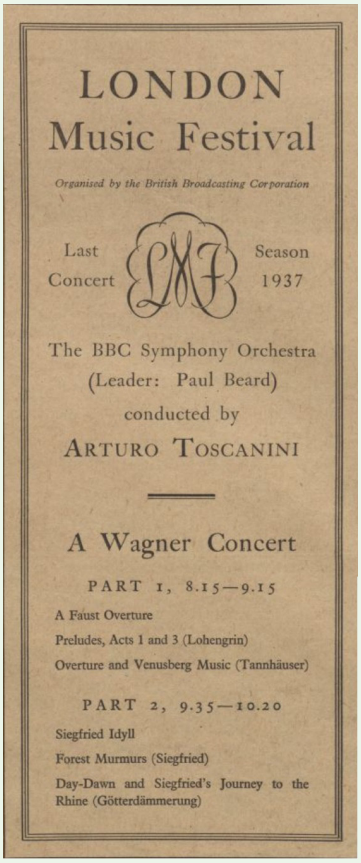

The secret of Toscanini

Toscanini is here seen conducting a rehearsal of the BBC Symphony Orchestra.
What is it that makes Toscanini's work so different from that of every other conductor?
The answer is given by Sir Adrian Boult in an article specially written for next week's issue of

The Listener

on sale Wednesday, JUNE 16, price threepence everywhere

ข่าวประกาศถึงการมาถึงของตอสกานีนีในลอนดอน ปี ค.ศ. ๑๙๓๗ (พ.ศ. ๒๔๘๐) และโฆษณาบทความเกี่ยวกับตอสกานีนีที่สร้างงานดนตรีอันเป็นที่แตกต่าง (ที่มา: Radio Times Journal, Vol. 55 No. 715)

LONDON
Music Festival

Organised by the British Broadcasting Corporation

Last Concert — LMF — Season 1937

The BBC Symphony Orchestra
(Leader: Paul Beard)
conducted by
ARTURO TOSCANINI

A Wagner Concert

PART 1, 8.15—9.15

A Faust Overture
Preludes, Acts 1 and 3 (Lohengrin)
Overture and Venusberg Music (Tannhäuser)

PART 2, 9.35—10.20

Siegfried Idyll
Forest Murmurs (Siegfried)
Day-Dawn and Siegfried's Journey to the Rhine (Götterdämmerung)

ข่าวประกาศ คอนเสิร์ตสุดท้ายของฤดูกาลวงดุริยางค์บีบีซีซิมโฟนี ควบคุมวงโดยตอสกานีนี เป็นคอนเสิร์ตที่พระเจนดุริยางค์มีโอกาสได้ชมและกล่าวถึงในบันทึกการเดินทาง (ที่มา: Radio Times Journal, Vol. 55 No. 715)

อัจฉริยะในช่วงเวลาที่โชติช่วงที่สุดของเขา...” (Radio Time, 1937)

การชมดนตรีครั้งนี้ของพระเจนดุริยางค์จึงมิได้เป็นแต่เพียงเรื่องของการได้ชมการแสดงโดยตำนานวาทยกรเท่านั้น แต่ยังได้ชมผลงานเพลงจากคีตกวีเอกของโลก ซึ่งหาฟังแบบดนตรีสดได้ยากยิ่ง โดยเฉพาะในประเทศสยามขณะนั้น

การที่พระเจนดุริยางค์ได้รับชมการควบคุมวงของตอสกานีนี ผู้ได้ฉายาว่าเป็นสัญลักษณ์แห่งความเป็นเลิศ (Symbol of Excellence) จากบันทึกของพระเจนดุริยางค์ที่มีการระบุว่าได้เข้ารับชมการฝึกซ้อมของตอสกานีนีถึง ๑๗ ครั้งนี้ นับว่าเป็นประสบการณ์ที่มีค่า ไม่สามารถหาซื้อได้จากที่ใด การมาเยือนอังกฤษในช่วงเวลานี้ของพระเจนดุริยางค์จึงกล่าวได้แบบภาษาชาวบ้านที่เข้าใจง่ายว่า “มาได้ถูกที่ ถูกเวลา”

สรุป ก่อนเดินทางต่อ

นอกจากภารกิจสังเกตการณ์การฝึกซ้อมของวงดุริยางค์บีบีซีซิมโฟนีภายใต้การอำนวยเพลงของอาร์ตูโร ตอสกานีนี ณ หอแสดงดนตรีควีนส์ฮอลล์ ถือเป็นภารกิจหลักในการเดินทางตอนนี้ไปโดยปริยาย แต่นอกจากนั้น พระเจนดุริยางค์ก็ได้เดินทางไปยังสถานที่อื่น ๆ ในกรุงลอนดอน เป็นการสอดแทรกองค์ความรู้ดนตรีด้านอื่น ๆ เช่นกัน มีทั้งสถานที่เดิมที่เคยไปซ้ำหลาย ๆ รอบในตอนที่ผ่านมา เช่น ห้างบูซีแอนด์ฮอกส์ (Boosey & Hawkes) โรงเรียนนาฏดุริยางค์กิลด์ฮอลล์ (Guildhall Art School of Music and Drama) และยังมีสถานที่ใหม่ ๆ ที่พระเจนดุริยางค์ได้เยี่ยมชมอย่าง

เช่น โรงเรียนดนตรีทหารบกอังกฤษ แนลเลอร์ฮอลล์ (Kneller Hall) ห้างอัลไลด์กอร์โปเรชัน (Allied Corporation) เป็นต้น

สิ่งที่พระเจนดุริยางค์ได้ดำเนินการอีกอย่างนั่นคือการประสานงานในเรื่องของการเดินทางต่อสู่ดินแดนอื่น ๆ ที่มีความน่าสนใจทางวัฒนธรรมดนตรีไม่แพ้ที่ประเทศอังกฤษ ยังคงมีอีกหลายสิ่งที่รอให้พระเจนดุริยางค์ได้พานพบในการเดินทางครั้งนี้ กระผมในฐานะผู้ขออนุญาตมาช่วยถอดความรู้ในการเดินทางแต่ละแห่งของท่าน จึงจะขอเรียนเชิญท่านผู้อ่านทุกท่านให้ติดตามตอนต่อไปในระยะเวลาอันใกล้นี้ครับ

เอกสารอ้างอิง

BBC Music Magazine. (30 June 2017). *What happened to Queen's Hall?* เข้าถึงได้จาก www.classical-music.com: https://www.classical-music.com/features/articles/what-happened-queen-s-hall/

British Broadcasting Corporation. (1937). *Radio Times Journal, Vol. 55 No. 715.* London: British Broadcasting Corporation.

Salini Impregilo. (2017). *Arturo Toscanini a symbol of excellence.* Rome: Salini Impregilo.

พระเจนดุริยางค์. (๒๔๘๐). *รายงานการดูงานในต่างประเทศของข้าราชการซึ่งได้รับเงินช่วยเหลือค่าใช้จ่ายจาก ก.พ. การดูงานดนตรีสากลของพระเจนดุริยางค์.* กรุงเทพฯ: กรมศิลปากร.

พระเจนดุริยางค์. (๒๔๙๓). *การดนตรี.* กรุงเทพฯ: พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานฌาปนกิจศพ นายสาโรช อัศวรักษ์.

อุตสาหกรรมดนตรีในโลกดิจิทัล: เมื่อผู้ร้ายกลายเป็นพระเอก

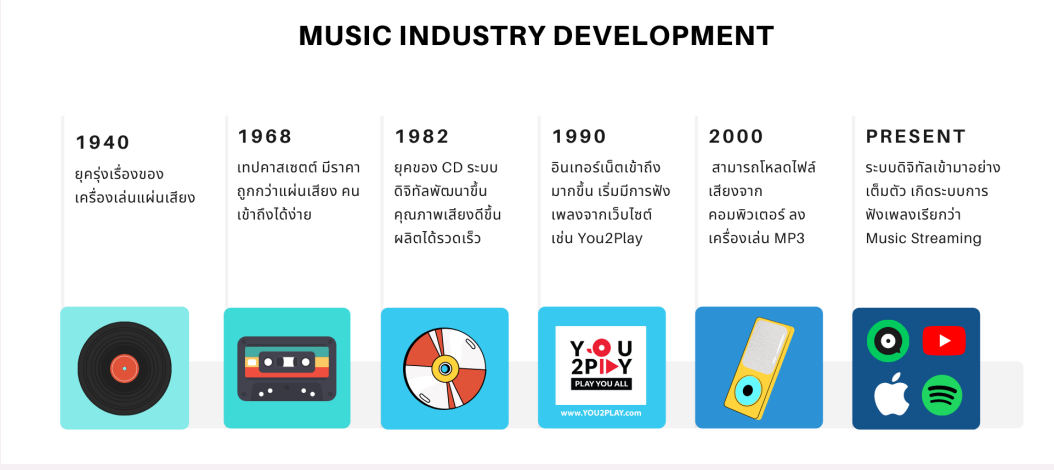
เรื่อง:
จิตตานันท์ เชื้อภิญโญวงศ์ (Jittanan Chuapinyowong)
อนงค์นาฏ เกษโกมล (Anongnat Ketkomon)
ผดา จรุงกลิ่น (Pada Jarungklin)
ณรดา บุตรสุวรรณ (Narada Buthsuwan)
นักศึกษาสาขาวิชาธุรกิจดนตรี
วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

บทนำ

ดนตรีเป็นพื้นฐานสำคัญในการสื่อสารทางด้านอารมณ์ของมนุษย์ เป็นเครื่องมือในการแสดงออกทางความรู้สึกที่ต้องการถ่ายทอดจากบุคคลหนึ่งไปยังบุคคลหรือกลุ่มคนอื่น หรือแม้แต่การส่งสารไปยังสังคมในวงกว้าง ดนตรีจึงกลายเป็นเครื่องมือสำคัญทางธุรกิจ โดยรับบทบาทเป็นทั้งเครื่องมือในการจูงใจทางธุรกิจ การสร้างอารมณ์ร่วม การสร้างความจดจำในตัวตราสินค้าหรือบริการ ไปจนถึงการที่ดนตรีเองเป็นสินค้าหลักของธุรกิจ สำหรับอุตสาหกรรมดนตรีแล้วก็ย่อมมีทั้งช่วงเวลาที่เรียกได้ว่าเป็นขาขึ้นและขาลง เฉกเช่นเดียวกับอุตสาหกรรมอื่น ๆ แต่สิ่งที่น่าสนใจคือการพลิกฟื้นของธุรกิจที่ใช้สิ่งที่เคยเป็นเครื่องทำลายล้างให้มาเป็นเครื่องมือสนับสนุนธุรกิจได้อย่างทรงพลัง นั่นคือความสามารถในการปรับตัวที่ผู้อยู่ในอุตสาหกรรมดนตรีไม่เคยย่อท้อ และใช้ประโยชน์จากผู้ร้ายให้กลายเป็นพระเอกได้อีกครั้ง ในบทความนี้นำเสนอจุดพลิกผันในอุตสาหกรรมดนตรียุคใหม่ บทบาทของดิจิทัลต่ออุตสาหกรรมดนตรี และการนำดิจิทัลมาใช้ประโยชน์ในธุรกิจนี้อย่างได้ผล

อุตสาหกรรมดนตรีกับจุดพลิกผันในโลกยุคใหม่

อุตสาหกรรมดนตรีในช่วงที่ผ่านมา เกิดการเปลี่ยนแปลงในการทำธุรกิจดนตรีรวมไปถึงพฤติกรรมการฟังเพลงของผู้บริโภคอย่างมาก เหตุการณ์ที่เห็นได้ชัดคือแผ่นเสียงมีการแทนที่ด้วยเทปคาสเซ็ท ซีดี และทั้งหมดกำลังจะถูกแทนที่ด้วยเพลงดิจิทัล

ภาพที่ ๑ แสดงการเปลี่ยนแปลงของอุตสาหกรรมดนตรีที่สำคัญตั้งแต่ ค.ศ. ๑๙๔๐ ถึงปัจจุบัน (ที่มา: ผู้เขียน)

จากภาพที่ ๑ แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการที่เปลี่ยนแปลงไปของอุปกรณ์บันทึกเพลงสมัยใหม่ ตั้งแต่ช่วงปี ค.ศ. ๑๙๔๐ เป็นต้นมา ซึ่งเป็นช่วงที่เครื่องเล่นแผ่นเสียงรุ่งเรืองมากที่สุด ซึ่งเครื่องเล่นแผ่นเสียงถูกพัฒนามาจากเครื่องเล่นแบบไขลานที่เรียกว่า “แกรโมโฟน” หลักการของเครื่องเล่นแผ่นเสียง คือ แผ่นเสียงมีร่องขนาดเล็กเป็นจำนวนมาก ในร่องเหล่านั้นมีปุ่มขรุขระมากมายเพื่อให้เข็มจากเครื่องเล่นวิ่งผ่านจนเกิดเป็นคลื่นเสียงส่งผ่านลำโพงออกมา เมื่อเครื่องเล่นแผ่นเสียงได้รับความนิยมมากขึ้นจึงกลายเป็นจุดขายและทำเงินให้อุตสาหกรรมดนตรีในช่วงนั้น

นอกจากแผ่นเสียงแล้ว ช่วงปี ค.ศ. ๑๙๖๘ อุตสาหกรรมมีความพยายามที่จะพัฒนาเครื่องบันทึกเสียงให้มีขนาดเล็กลง ผลิตได้จำนวนมากขึ้นด้วยระยะเวลาที่น้อยลง จึงเกิดเทปคาสเซ็ทขึ้น ซึ่งทำให้ผู้คนสามารถเข้าถึงอุปกรณ์บันทึกเพลงได้ง่าย ในราคาที่ถูกลงกว่าเดิมมาก ทำให้เทปคาสเซ็ทเริ่มเข้ามาแทนที่เครื่องเล่นแผ่นเสียงขึ้นเรื่อย ๆ อีกทั้งการเกิดขึ้นของ Walkman ยิ่งทำให้ตลาดเพลงในยุคนี้เติบโตมากขึ้น เพราะสามารถนำเครื่องติดตัวไปฟังเพลงได้ทุกที่ทุกเวลา

ต่อมาในปี ค.ศ. ๑๙๘๒ ระบบดิจิทัลถูกพัฒนาและเริ่มมาแทนระบบแอนะล็อก ทำให้การบันทึกเสียงเพื่อผลิตแผ่นเสียงรวดเร็วและก้าวหน้ามากขึ้น ขณะเดียวกันคุณภาพเสียงก็พัฒนาควบคู่ไปด้วย ทำให้เกิดการพัฒนาเครื่องบันทึกแบบใหม่ที่เรียกว่า ซีดี หรือคอมแพกต์ดิสก์ (compact disc: CD) ขึ้น ในปี ค.ศ. ๑๙๘๓ เครื่องเล่นซีดีก็ถูกผลิตออกสู่ตลาดมากขึ้น เพื่อรองรับการขยายตัวของตลาดซีดี ในยุคนี้ผู้คนมองว่าแผ่นซีดีดีกว่าแผ่นเสียงอย่างสิ้นเชิง เนื่องจากแผ่นซีดีใช้งานง่าย ประหยัดเนื้อที่ในการจัดเก็บ รักษาง่าย และมีราคาถูกกว่าแผ่นเสียงจึงทำให้ซีดีกลายเป็นจุดขายของอุตสาหกรรมในยุคนี้

ในเวลาต่อมา ปลายปี ค.ศ. ๑๙๙๐ ชีวิตของผู้บริโภคเริ่มเข้าสู่ยุคอินเทอร์เน็ต ทำให้ผู้บริโภคได้รู้จักกับ MP3 และการสตรีมมิงเพลงมากมาย แต่ไม่ใช่การสตรีมมิงเพลงแบบที่ปรากฏในปัจจุบัน (ค.ศ. ๒๐๒๑) ในยุคนี้การสตรีมมิงเพลงจะเป็นการฟังเพลงจากเว็บไซต์อาทิ You 2 Play, Kapook Music หรือ 365 Jukebox ซึ่งเป็นการเข้าถึงเพลงที่ไม่ได้รับลิขสิทธิ์ แต่เมื่อการเข้าถึงเพลงละเมิดลิขสิทธิ์เหล่านั้นเป็นไปได้โดยง่าย ผ่านการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต ส่งผลทำให้เกิดการฟังเพลงละเมิดลิขสิทธิ์ดังกล่าว และบางคนถึงขั้นดาวน์โหลดเพลงลงแผ่นซีดีแล้วนำไปจัดจำหน่ายเสียเอง

ปี ค.ศ. ๒๐๐๐ ถือว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ในอุตสาหกรรมดนตรี กับการเข้ามาของเครื่องเล่น MP3 โดยเครื่องเล่นนี้มีหน่วยความจำภายในเครื่องที่สามารถบรรจุเพลงได้จำนวนมาก สามารถเปิดเล่นเพลงหรือฟังไฟล์เสียงที่บันทึกมาได้ตลอดเวลา และสามารถดาวน์โหลดเพลงบันทึกลงในตัวเครื่องผ่านคอมพิวเตอร์ ทำให้ผู้ฟังไม่จำเป็นต้องพกทั้งเครื่องเล่นและแผ่นซีดีอีกต่อไป ส่งผลให้ในยุคนี้เองเป็นจุดเริ่มต้นที่ค่ายเพลงและศิลปินเพลงขาดรายได้จากการขายแผ่นซีดีหรือเทปคาสเซ็ทอย่างมาก เนื่องจากผู้คนสามารถเข้าถึงเพลงผ่านอินเทอร์เน็ตได้อย่างง่ายดาย และดาวน์โหลดมาไว้ในเครื่องบันทึกโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใด ๆ

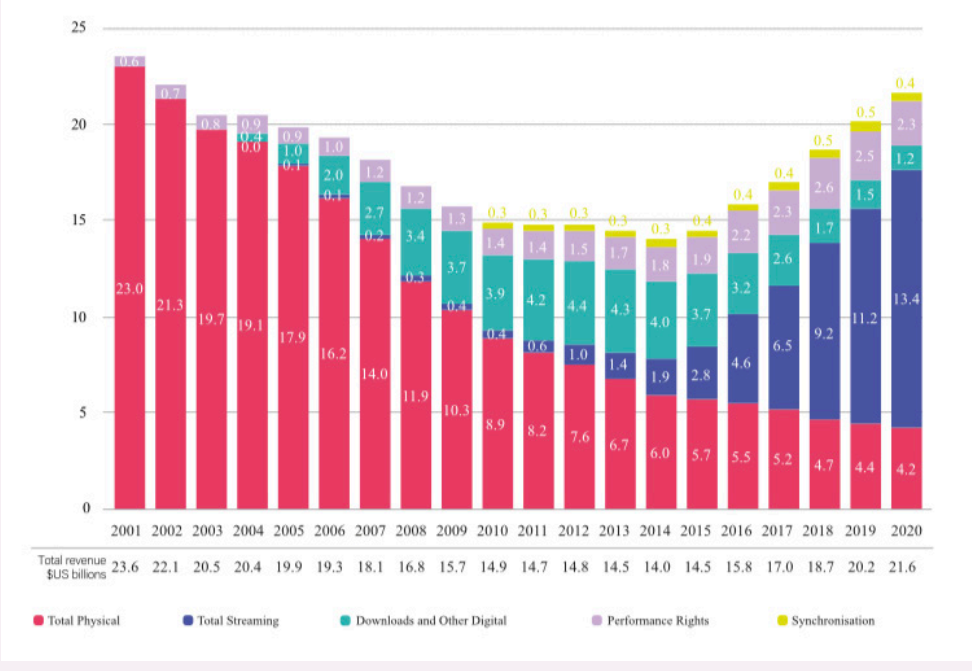
จนถึงในปัจจุบันที่เป็นยุคของสมาร์ทโฟน จะเห็นว่าบทบาทของระบบดิจิทัลนั้นพัฒนาและเข้ามามีส่วนร่วมในอุตสาหกรรมดนตรีอย่างเห็นได้ชัด ผู้ใช้บริการในยุคนี้สามารถเข้าถึงบริการอินเทอร์เน็ตอย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดระบบการฟังเพลงที่เรียกว่า “สตรีมมิง” หรือการฟังเพลงผ่านระบบออนไลน์ ที่ผู้คนสามารถเข้าถึงได้สะดวกรวดเร็วผ่านสมาร์ทโฟน แล็ปท็อป หรือคอมพิวเตอร์ และยังเข้าถึงเพลงได้หลายล้านเพลง โดยสามารถเลือกเป็นผู้ฟังที่ฟังเพลงอย่างถูกลิขสิทธิ์แม้ไม่เสียค่าใช้จ่ายใด ๆ เลยอีกด้วย เนื่องจากการให้บริการฟังเพลงแบบสตรีมมิงมีทั้งแบบที่ให้บริการฟรีและแบบชำระค่าบริการเป็นรายเดือนเพื่อสิทธิพิเศษที่จะได้รับจากผู้ให้บริการ ทั้งนี้แอปพลิเคชันสตรีมมิงในปัจจุบันมีหลายบริษัทที่เปิดให้บริการ ไม่ว่าจะเป็น Spotify, JOOX, Tidal, Apple Music, YouTube Music และอื่น ๆ อีกมากมาย

จะเห็นได้ว่าการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีนั้นเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญของอุตสาหกรรมดนตรี และการเปลี่ยนแปลงนี้มีอัตราความเร็วที่มากกว่าเดิมมาก จากเดิมเมื่อย้อนกลับไปดูช่วงเวลาการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวอาจใช้เวลาเกือบ ๓๐ ปีที่อุตสาหกรรมจะพลิกผันเปลี่ยนแปลงไปสู่ทิศทางใหม่ ๆ แต่ในระยะหลัง การเปลี่ยนแปลงใช้ระยะเวลาสั้นลงกว่าเดิม และสิ่งนี้เกิดขึ้นเมื่อเข้าสู่ยุคของดิจิทัลนั่นเอง ซึ่งความเปลี่ยนแปลงนี้มีบทบาทกับอุตสาหกรรมดนตรีในทุก ๆ ด้าน ตั้งแต่การสร้างสรรค์ผลงานเพลง การบันทึกเสียง การจัดจำหน่าย และการสร้างรายได้ จนทำให้อุตสาหกรรมดนตรีในปัจจุบันต้องดำรงอยู่ในโลกดิจิทัลเป็นส่วนใหญ่ อันเป็นผลมาจากสถานการณ์

ของโลกที่เปลี่ยนไป รวมทั้งพฤติกรรมของผู้บริโภคที่ไม่เหมือนเดิม ตั้งแต่การฟังเพลงผ่านออนไลน์ ไปจนถึงการจัดคอนเสิร์ตออนไลน์ในช่วงสถานการณ์การระบาดของโควิด-๑๙ ในช่วงปีที่ผ่านมา

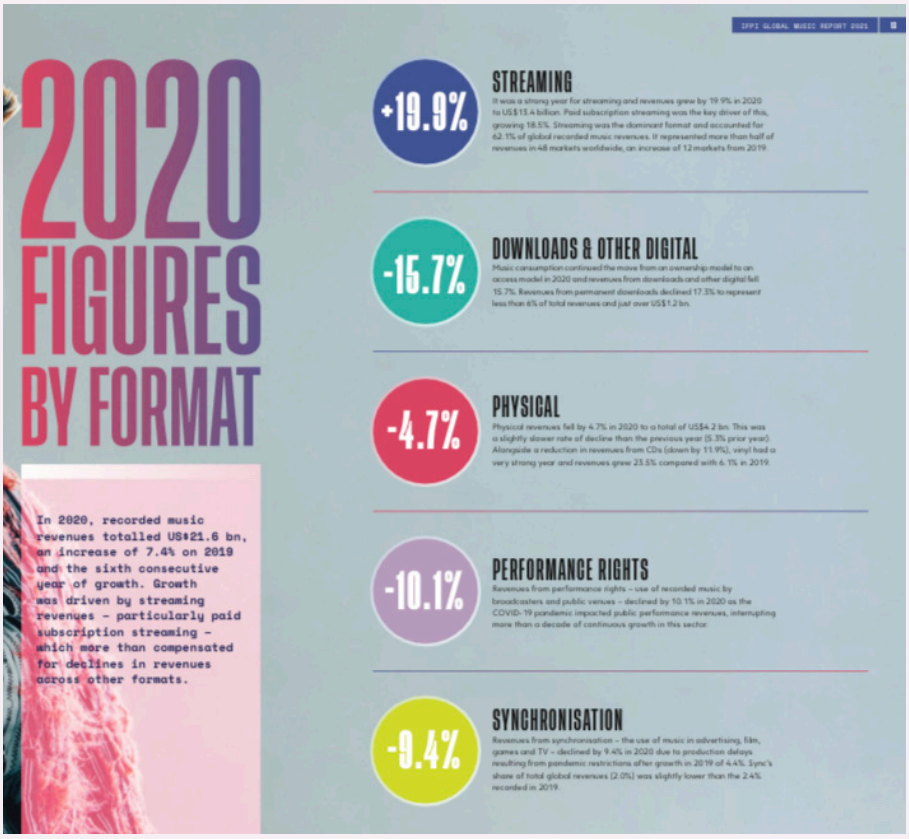
โลกดิจิทัลกับการทำลายล้างและสร้างสรรค์ในอุตสาหกรรมดนตรี

หากมีคำถามขึ้นว่าดิจิทัลทำลายล้างอุตสาหกรรมดนตรีได้อย่างไรนั้น สามารถหวนระลึกไปถึงยุคที่ผู้คนกล่าวถึง “เทปผีซีดีเถื่อน” ในช่วงปี ค.ศ. ๒๐๐๒-๒๐๐๓ ซึ่งกล่าวได้ว่าเป็นช่วงเวลาแห่งความมืดมนที่สุดของธุรกิจดนตรีของไทย เหตุเนื่องจากการลักลอบบันทึกเพลงเพื่อจำหน่ายเป็นจำนวนมาก รวมไปถึงการเข้าถึงเพลงได้ผ่านระบบออนไลน์ และการบันทึกเพลงในเครื่องเล่น MP3 ส่งผลให้ยอดจำหน่ายอัลบั้มเพลงและซีดีเพลงตกต่ำลงอย่างมาก ผลกระทบที่ไม่น่าเชื่อว่าจะเกิดขึ้นคือ เมื่อค่ายเพลงประสบกับปัญหายอดขายที่ลดลงเช่นนี้ ก็ไม่กล้าลงทุนกับศิลปินใหม่ ๆ และใช้เงินทุนอย่างประหยัด ด้วยการผลิตเพลงมาก่อนเพียงไม่กี่เพลงเพื่อทดลองว่าศิลปินเหล่านั้นคุ้มค่าหรือมีอนาคตสดใสเพียงพอต่อการลงทุนต่อไปหรือไม่ ประเด็นปัญหาดังกล่าวดูจะส่งผลเป็นลูกโซ่ไปยังธุรกิจอื่น ๆ ในอุตสาหกรรมดนตรีอย่างเหลือเชื่อ ดังเช่นกรณีที่อัลบั้มเพลงไม่อาจทำรายได้ให้ค่ายเพลงได้ต่อไป ทำให้การแสวงหารายได้มาอยู่ที่การแสดงสดของศิลปิน ในขณะที่ค่ายเพลงกลับลงทุนในศิลปินน้อยลงไปมาก ก็ทำให้ศิลปินมีเพลงไม่เพียงพอที่จะแสดงเดี่ยวบนเวทีการแสดงได้อีกต่อไป ตัวอย่างนี้แสดงให้เห็นถึงผลของการกระเพื่อมทางเทคโนโลยีที่เข้าสู่ยุคดิจิทัลที่ทำลายล้างและเปลี่ยนแปลงรูปแบบการแสวงหารายได้ ทั้งยังสร้างปัญหาใหม่ ๆ ให้ผู้ที่อยู่ในอุตสาหกรรม ส่งผลทำให้เกิดการเติบโตและการลดลงของรายได้ดนตรีในรูปแบบต่าง ๆ ทั่วโลกในช่วงหลายปีที่ผ่านมา โดยจะเห็นได้ว่า ตั้งแต่ปี ค.ศ. ๒๐๐๑ เป็นต้นมา รายได้จากการขายอัลบั้มแบบ physical product ลดลงอย่างต่อเนื่อง จากยอด ๒๓,๐๐๐ ล้านเหรียญดอลลาร์สหรัฐ เหลือเพียง ๔,๒๐๐ ล้านเหรียญดอลลาร์สหรัฐ ในปี ค.ศ. ๒๐๒๐ ในขณะที่รายได้จากการสตรีมมิงสูงขึ้นอย่างเห็นได้ชัด โดยมีรายได้กว่า ๑๓,๔๐๐ ล้านเหรียญดอลลาร์สหรัฐในปัจจุบัน ไม่นับรวมกับแนวโน้มรายได้จากการดาวน์โหลดเพลง ซึ่งแม้จะลดลงแต่หากรวมกันกับการสตรีมมิงเพลงแล้ว ก็เป็นแนวโน้มการเติบโตที่ดีมาก ดังแสดงในภาพที่ ๒

ภาพที่ ๒ รายได้ของอุตสาหกรรมเพลงทั่วโลก ระหว่างปี ค.ศ. ๒๐๐๑-๒๐๒๐ (หน่วย: พันล้านเหรียญดอลลาร์สหรัฐ) (ที่มา: https://www.ifpi.org/wp-content/uploads/2020/03/GMR2021_STATE_OF_THE_INDUSTRY.pdf)

การเติบโตที่เห็นได้ชัดในอุตสาหกรรมดนตรีในปี ค.ศ. ๒๐๒๐ ได้แก่ รายได้จากธุรกิจสตรีมมิงที่มีอัตราการเติบโตมากถึง ๑๙.๙% แต่ในขณะเดียวกันก็ได้ส่งผลกระทบทำให้รายได้จากช่องทางอื่น ๆ ลดลงอย่างมาก เช่น รายได้จากการดาวน์โหลดเพลง (Downloads & Other Digital) ลดลงถึง ๑๕.๗% ตามด้วยรายได้จากการแสดงดนตรี (Performance Rights) รายได้จากการนำเพลงไปใช้ในการวงการโฆษณา ภาพยนตร์ เกม (Synchronisation) และรายได้จากยอดขายซีดี (Physical) ตามลำดับ ดังสรุปในภาพที่ ๓

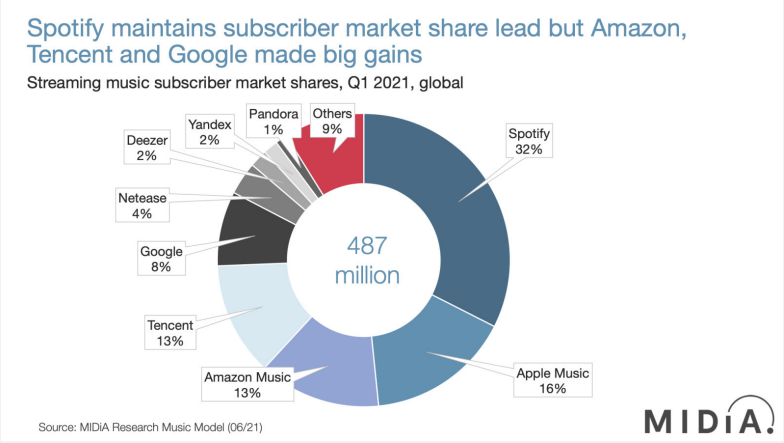
ภาพที่ ๓ แสดงอัตราร้อยละของการเพิ่มขึ้นหรือลดลงของรายได้ในอุตสาหกรรมดนตรีจากแหล่งรายได้ต่าง ๆ ในปี ค.ศ. ๒๐๒๐ เทียบกับปีที่ผ่านมา (ที่มา: https://www.ifpi.org/wp-content/uploads/2020/03/GMR2021_STATE_OF_THE_INDUSTRY.pdf)

ดนตรีในยุคดิจิทัล

ดนตรีในยุคดิจิทัลเป็นอย่างไร?

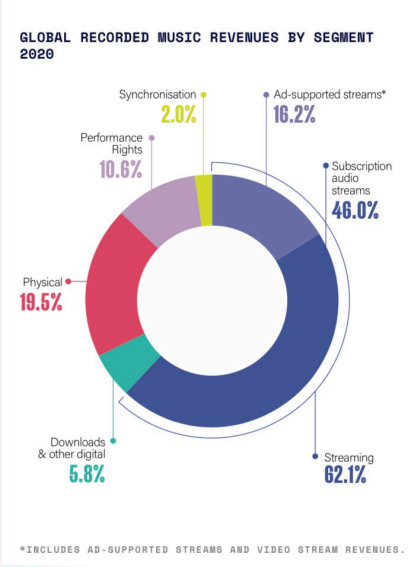
ดนตรีในยุคดิจิทัลนั้นเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมอย่างมาก อันเนื่องมาจากมีการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้มากขึ้นในหลาย ๆ ด้าน ตัวอย่างเช่น การใช้ระบบ AI เพื่อวิเคราะห์แนวเพลงที่ผู้บริโภคชอบฟัง หรือการผลิตเพลงโดยไม่จำเป็นที่จะต้องใช้เครื่องดนตรีจริงในการบรรเลง เพราะศิลปินสามารถใช้เสียงเครื่องดนตรีที่ต้องการที่มีอยู่บนคอมพิวเตอร์ได้ สามารถสร้างสรรค์ผลงานได้เองที่บ้านหรือแม้แต่ห้องส่วนตัวเล็ก ๆ ทำให้ผลิตผลงานได้สะดวก และแฟนคลับสามารถเข้าถึงผลงานของศิลปินได้อย่างรวดเร็ว ทำให้ผลงานนั้นเป็นที่รู้จักได้ง่ายขึ้น ประหยัดเงิน และประหยัดเวลากว่ายุคแอนะล็อก และยังมีการวิเคราะห์กระบวนการฟังเพลงของผู้บริโภค เพื่อให้ศิลปินสามารถผลิตผลงานออกมาได้ตรงตามความต้องการของผู้บริโภคมากยิ่งขึ้น

อีกหนึ่งในความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีดิจิทัลคือแหล่งรายได้ที่เกิดจากการสตรีมมิง ซึ่งในปัจจุบันมีผู้ให้บริการมิวสิกสตรีมมิงที่มีชื่อเสียงมากมาย เช่น Spotify, Apple Music, YouTube Music, Amazon Music, Tidal, Deezer, Qobuz, Google Play, JOOX และ Pandora Premium ซึ่งแต่ละแบรนด์ล้วนมีจุดเด่นในการให้บริการและเป็นที่นิยมในภูมิภาคที่แตกต่างกันทั่วโลก โดยแบรนด์ที่ได้รับความนิยมและมีส่วนแบ่งการตลาดโลกมากที่สุดในปี ค.ศ. ๒๐๒๑ คือ Spotify, Apple music, Amazon Music และ Tencent (JOOX) ตามลำดับ ดังแสดงในภาพที่ ๔

ภาพที่ ๔ แสดงส่วนแบ่งตลาดสตรีมมิงเพลงทั่วโลกในไตรมาสที่ ๑ ปี ค.ศ. ๒๐๒๑ จำแนกตามผู้ให้บริการหลักของโลก (ที่มา: https://www.midiaresearch.com/blog/global-music-subscriber-market-shares-q1-2021)

มากไปกว่านั้น ในปี ค.ศ. ๒๐๒๐ แนวโน้มการเติบโตของดนตรียุคดิจิทัลหรือธุรกิจเพลงออนไลน์ยังคงเติบโตอย่างต่อเนื่องมาแล้วกว่า ๖ ปีซ้อน โดยภูมิภาคลาตินอเมริกามีการเติบโตของตลาดเพลงออนไลน์มากที่สุด คือ ๑๕.๙% ตามด้วยเอเชีย ๙.๕% แอฟริกาและตะวันออกกลาง ๘.๔% อเมริกาเหนือ ๗.๔% และยุโรป ๓.๕% โดยภูมิภาคลาตินอเมริกามีการเติบโตของมิวสิกสตรีมมิงเป็นอันดับ ๑ มากถึง ๓๐.๒% และอันดับ ๒ ทวีปยุโรป กว่า ๒๐.๗%

ภาพที่ ๕ แสดงส่วนแบ่งรายได้ในตลาดเพลงทั่วโลก จำแนกตามช่องทางรายได้ ในปี ค.ศ. ๒๐๒๐

ในปี ค.ศ. ๒๐๒๐ ภาพรวมตลาดธุรกิจดนตรีออนไลน์ทั่วโลกเติบโตกว่า ๓.๔% รายได้รวมอยู่ที่ ๒๑.๖ พันล้านดอลลาร์สหรัฐ มีปัจจัยหลักมาจากธุรกิจมิวสิกสตรีมมิงที่คิดเป็น ๖๒.๑% ในช่วงการระบาดของโควิด-๑๙ ที่ผู้คนส่วนใหญ่ใช้ชีวิตอยู่ที่บ้าน ทำให้ยอดผู้ใช้บริการแบบเป็นสมาชิกมีกว่า ๔๔๓ ล้านคน ดังแสดงข้อมูลในภาพที่ ๕

อนาคตของดนตรีในยุคดิจิทัล

ดนตรีในตลอดหลายปีที่ผ่านมาได้มีการพัฒนาทั้งในด้านเสียง การสื่อสารบทเพลง การเผยแพร่ และวิธีการรับฟัง โดยในอนาคตของดนตรีในยุคดิจิทัลนั้นได้มุ่งเน้นไปที่บริการสตรีมมิงเสียส่วนใหญ่ เราจะสังเกตได้ว่าในปัจจุบันธุรกิจดนตรีประเภทสตรีมมิงได้เข้ามามีบทบาทมากยิ่งขึ้น ไม่ว่าจะในประเทศไทยหรือต่างประเทศก็ตาม

บทบาทของดิจิทัลผ่านแพลต-ฟอร์มต่าง ๆ ได้เป็นส่วนสำคัญในการสร้างความสำเร็จของตลาดดิจิทัลมิวสิกสอดคล้องกับเทคโนโลยีสื่อออนไลน์ ความรวดเร็วของการสื่อสารกันในยุคปัจจุบันผ่านสื่อออนไลน์ทำให้เกิดกระแสการบอกต่อแบบปากต่อปาก หรือที่เรียกกันว่า ไวรัล (viral) รวมทั้งการใช้จิตวิทยาสังเกตพฤติกรรมของผู้บริโภค อย่างเช่นการสร้างวิดีโอ ผู้คนจะสนใจเพียง ๖ วินาทีแรกของวิดีโอนั้น ในขณะที่ความยาวของวิดีโอไม่ควรเกิน ๓-๕ นาที สิ่งนี้ได้บ่งบอกถึงทิศทางของธุรกิจดนตรีในอนาคตที่บทเพลงส่วนใหญ่ที่ได้รับความสนใจมักจะเกิดจากการได้ฟังเพลงนั้น ๆ เพียงแค่ไม่กี่นาที และเกิดการจำอย่างต่อเนื่อง สิ่งนี้ส่งผลให้สตรีมมิงเข้ามามีอิทธิพลอย่างมากในการทำให้ผู้คนเข้าถึงดนตรีมากขึ้นอีกระดับ

ทิศทางของธุรกิจดนตรีกับการใช้ประโยชน์จากดิจิทัล

กล่าวได้ว่าธุรกิจในทุกภาคส่วนไม่ว่าจะเป็นธุรกิจใดรวมไปถึงธุรกิจดนตรีก็มีความจำเป็นที่จะต้องเปลี่ยนแปลง ริเริ่มสิ่งใหม่ และปรับโครงสร้าง เพื่อให้เข้าถึงและสอดคล้องกับเทคโนโลยีและแนวโน้มของผู้บริโภคในภายภาคหน้า ทั้งนี้ สำหรับวงการเพลงก็ไม่ต่างกัน ในขณะที่ผู้ประกอบการในธุรกิจดนตรีบางรายอาจจะท้อแท้และสิ้นหวังจากตลาด แต่เมื่อแนวโน้มของอุตสาหกรรมดนตรีเป็นไปในทิศทางบวกอย่างต่อเนื่องหลายปีติดต่อกัน สะท้อนให้เห็นว่าผู้ประกอบการหลายรายได้ใช้โอกาสจากเทคโนโลยีทำลายล้างมาเป็นเครื่องมือสนับสนุนได้อย่างน่าสนใจ

ดังตัวอย่างของบริษัท GMM Grammy ที่รายได้มหาศาลของบริษัทนั้นเกิดจากการปรับตัวให้เท่าทันกับยุคที่โลกเปลี่ยนไปด้วยดิจิทัล ด้วยการปรับโครงสร้างของธุรกิจ รู้เท่าทันสถานการณ์ให้ไวและตั้งรับให้ทัน พร้อมทั้งต้องแยกแยะให้ออกว่าจุดไหนกันแน่ที่กำลังจะต้องเปลี่ยนแปลง ซึ่งบริษัท GMM Grammy ใช้เวลาในการเรียนรู้ ปรับปรุงแก้ไข กว่าจะได้รับผลตอบแทนอย่างงดงามในช่วงปัจจุบัน ระบุได้ว่า บริษัทให้ความสำคัญกับการปรับโครงสร้างองค์กรหลังจากที่ธุรกิจดนตรีได้รับผลกระทบจากยุคดิจิทัล โดยบริษัทให้ความสำคัญกับเป้าหมายหลักที่ต้องให้ทั้งองค์กรขับเคลื่อนไปในทิศทางเดียวกัน และสร้างเสถียรภาพทางการเงินให้แก่องค์กรให้ได้เสียก่อน หลังจากนั้นบริษัทเริ่มมุ่งเข้าสู่บันไดขั้นใหม่คือการลงทุนและสร้างศิลปินให้มากขึ้น รวมถึงการสร้างการมีส่วนร่วมกับผู้บริโภคผ่านช่องทางสื่อสังคมออนไลน์และแพลตฟอร์มออนไลน์ต่าง ๆ และบันไดขั้นสุดท้ายคือทำให้ธุรกิจมีความยั่งยืน ซึ่งบริษัทเองได้ให้ความสำคัญกับฐานข้อมูลหรือ data ในการประมวลผลและใช้ประโยชน์ทางธุรกิจอย่างมาก

และดังตัวอย่างของบริษัทค่ายเพลง What The Duck กับมุมมองของคุณ “มอย สามขวัญ ตันสมพงษ์” หนึ่งในผู้ร่วมก่อตั้งค่าย ซึ่ง What The Duck ประสบความสำเร็จในยุคดิจิทัลเป็นอย่างมาก จากการนำเทคโนโลยีมาใช้กับวงการดนตรีให้เกิดประโยชน์ พร้อมขับเคลื่อนค่ายเพลงด้วยความเป็นตัวเองของศิลปิน

กล่าวได้ว่า What The Duck ก่อตั้งขึ้นในช่วงเปลี่ยนผ่านของวงการดนตรี จากการฟังเพลงในยุคเก่าแบบออฟไลน์ไปสู่ยุคดิจิทัล ปัญหาที่วงการดนตรีตอนนี้จะต้องเจอคือ เมื่อวิธีการฟังเพลงและสิ่งที่ชื่นชอบของผู้คนเปลี่ยน แล้วค่ายเพลงจะปรับตัวอย่างไร ค่าย What The Duck กลับมองแพลตฟอร์มออนไลน์ต่าง ๆ ที่ได้รับความสนใจเป็นอย่างมาก นั่นคือโอกาส

What the duck ได้ปรับตัวเข้าสู่ยุคดิจิทัล และได้แสดงให้เห็นว่าค่ายเพลงนี้มีความพร้อมในการรับมือกับสถานการณ์โรคระบาดในปัจจุบัน ด้วยการกำเนิดสิ่งใหม่ให้แก่วงการดนตรี เช่น การจัดทำคอนเสิร์ตออนไลน์ครั้งแรกที่มีชื่องานว่า “Live Interaction Studio” โดยจัดทำผ่านระบบถ่ายทอดสัญญาณอย่างโปรแกรม Zoom ที่เป็นโปรแกรม Video Conference เพื่อให้ศิลปินและผู้เข้าชมโต้ตอบกันได้ เสมือนว่าได้มาเข้าร่วมคอนเสิร์ตอย่างใกล้ชิด ทั้งนี้ What the Duck ก็ได้จัดทำกิจกรรมบนแพลตฟอร์มออนไลน์ใช้

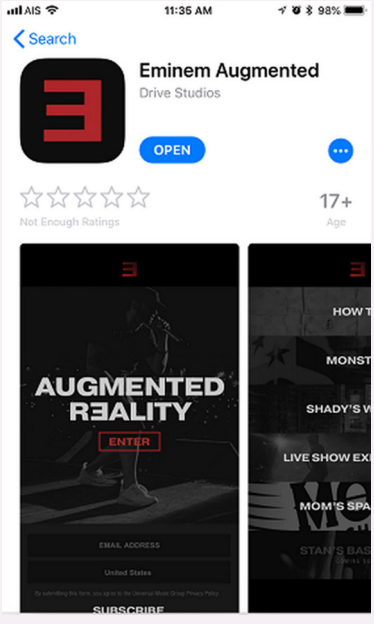
เวลายาวถึง ๖ ชั่วโมง และคอนเสิร์ตออนไลน์อื่น ๆ อีกมากมายที่ตามมาในภายหลัง โดยทาง What the duck ได้รับผลตอบรับจากกิจกรรมต่าง ๆ เป็นอย่างดี

ภาพที่ ๖ การแสดงคอนเสิร์ตออนไลน์ โดยค่าย What The Duck (ที่มา: https://adaddictth.com/interview/ADClusive-Talk-Moy-WhatTheDuck)

ดิจิทัลกับโลกดนตรีในอนาคต

ในอนาคตเราอาจจะได้พบกับเทคโนโลยีที่สามารถทำให้เรามีส่วนร่วมกับศิลปินแบบเรียลไทม์มากขึ้น เปิดประสบการณ์ให้แก่ศิลปินและแฟนเพลงผ่านเทคโนโลยีใหม่ ๆ ยกตัวอย่างเช่น เทคโนโลยี AR (Augmented Reality) หรือภาษาไทยที่เรียกว่า “ความจริงเสริม” ซึ่งปัจจุบันวงการคอนเสิร์ตต่างประเทศก็เริ่มมีการใช้เทคโนโลยีนี้ เช่น แรปเปอร์ชื่อดัง Eminem ได้สร้างแอปพลิเคชันที่มีชื่อว่า Eminem Augmented ที่เปิดให้แฟนเพลงใช้ในเทศกาลดนตรี Coachella

ภาพที่ ๗ แอปพลิเคชัน Eminem Augmented (ที่มา: https://story.pptvhd36.com/@HiddenTrack/5ad98d744dedd)

เมื่อแฟนเพลงดูคอนเสิร์ตและเปิดแอปพลิเคชันนี้เล็งไปที่เวที ไม่ว่าจากมุมไหน ก็จะมีแอนิเมชันแบบ AR ปรากฏขึ้นมาซ้อนกับเวทีจริง พร้อมกับเคลื่อนไหวตามนักร้อง Eminem ไปด้วย ในแต่ละเพลงก็จะมีกราฟิกต่างกันตามเนื้อหาของเพลง ซึ่งไม่ใช่แค่ในเวทีเท่านั้นที่จะสามารถใช้แอปพลิเคชันนี้ได้ แฟนเพลงสามารถใช้แอปนี้ร่วมเล่นกับกิจกรรมอื่นรอบงานทั้งก่อนและหลังคอนเสิร์ต

นอกจาก AR แล้ว ยังมีอีกเทคโนโลยีหนึ่ง เรียกว่า VR (Virtual Reality) เทคโนโลยีที่จำลองสถานการณ์เสมือนจริง ซึ่งในต่างประเทศก็เริ่มมีการใช้ VR ในการชมคอนเสิร์ตเช่นกัน โดยผู้ผลิตนั้นคือ Melody VR เป็นแอปพลิเคชันถ่ายทอดสดคอนเสิร์ตเสมือนจริง โดยการรับชมคอนเสิร์ตเสมือนจริงจะต้องมีหน้ากาก VR จากนั้นดาวน์โหลดแอปพลิเคชัน Melody VR และซื้อบัตรออนไลน์ เราก็จะได้ดูคอนเสิร์ตเสมือนจริงราวกับว่าได้อยู่แถวหน้าติดขอบเวที ได้ใกล้ชิดกับศิลปินแบบเรียลไทม์ ข้อดีของการรับชมคอนเสิร์ตเสมือนจริงคือแฟนเพลงสามารถชมคอนเสิร์ตของศิลปินที่ชื่นชอบได้ทั่วทุกมุมโลก ไม่จำเป็นต้องเสียเวลากับการเดินทางไปยังคอนเสิร์ตอีกต่อไป

ภาพที่ ๘ แสดงภาพคอนเสิร์ตของ Eminem เมื่อใช้แอปพลิเคชัน (ที่มา: http://www.digitalagemag.com/ar-concert-decoration)

ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเหล่านี้ได้เสริมการมีส่วนร่วมของผู้ฟังกับศิลปินเพลงให้แน่นแฟ้นมากยิ่งขึ้น ผ่านประสบการณ์ร่วมกันในการแสดงดนตรีของพวกเขา

ภาพที่ ๙ การใช้ VR ในการชมคอนเสิร์ตเสมือนจริง (ที่มา: https://www.sanook.com/hitech/1497811/)

บทสรุป

จะเห็นได้ว่า ในยุคของดิจิทัลนั้น เทคโนโลยีได้มาเข้ามีบทบาทในอุตสาหกรรมดนตรีเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นในด้านของรูปแบบการฟังเพลงที่ทุกคนสามารถเข้าถึงได้ง่ายขึ้น ต้นทุนการผลิตเพลงที่ลดลงและเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่าย ทำให้ศิลปินมีโอกาสในการสร้างรายได้มากขึ้น ส่งผลให้แนวโน้มการเติบโตของตลาดธุรกิจดนตรีสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ แนวโน้มทิศทางในอนาคต คาดว่าเทคโนโลยีจะเข้ามามีบทบาทในการเปลี่ยนแปลงอุตสาหกรรมดนตรีอย่างไม่หยุดยั้ง ที่สำคัญคือการพลิกเกมทางธุรกิจให้รวดเร็ว มองหาโอกาสจากอุปสรรคด้วยการปรับตัวให้เข้ากับยุคสมัย พร้อมทั้งการสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ให้ผู้คนสนใจ เพื่อทำให้ธุรกิจสามารถก้าวหน้าต่อไปได้ในอนาคต

รายการอ้างอิง

รายการอ้างอิงภาษาไทย

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ. (ม.ป.ป.). *รายงานฉบับสมบูรณ์ สาขาเพลงและสิ่งบันทึกเสียง*. สืบค้นจาก http://www.thaifta.com/trade/study/music_ch2.pdf

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ สำนักการค้าบริการและการลงทุน. (๒๕๕๘). *ธุรกิจบริการเพลง: Digital Music พลิกโฉมวงการดนตรี*. สืบค้นจาก https://api.dtn.go.th/files/v3/5cff756c1ac9ee073b7bec97/download

กันธิทัศน์ ห่อทอง. (๒๕๖๓). *เปิดบ้าน What the duck กับ "มอย สามขวัญ ต้นสมพงศ์" ความสำเร็จของค่ายเพลงที่ขับเคลื่อนด้วย 'ความเป็นตัวเองของศิลปิน'*. สืบค้นจาก https://adaddictth.com/interview/ADClusive-Talk-Moy-WhatTheDuck

กีรพัฒน์ ยอดนิล. (๒๕๖๐). *จาก Phonograph สู่ MP3: คุณทันการฟังเพลงด้วยอะไรบ้าง?*. สืบค้นจาก https://www.fungjaizine.com/article/guru/coming-of-platform

จักรกฤษณ์ สิริริน. (๒๕๖๓). *คอนเสิร์ตเสมือนจริง สู้วิกฤต COVID-19 กรณีศึกษา Melody VR*. สืบค้นจาก https://today.line.me/th/v2/article/gY7yqN

จิรัฐ มัธยมนันทน์. (๒๕๖๒). *พัฒนาการของการสร้างสรรค์ดนตรีด้วยระบบแอนะล็อกและดิจิทัล*. สืบค้นจาก http://ejs.bsru.ac.th/musicjournal/uploads/files/journals/journal1_2/02_Article8.pdf

เจ็ทโบ้ท .(๒๕๖๒). *เปลี่ยนทะเลกล้องในคอนเสิร์ต เป็นที่ส่องคอนเทนต์ด้วย AR*. สืบค้นจาก https://story.pptvhd36.com/@HiddenTrack/5ad98d744dedd

ณทิตา ทรัพย์สินวิวัฒน์. (๒๕๖๐). *อุตสาหกรรมเพลงไทยในยุคประเทศไทย ๔.๐*. สืบค้นจาก https://so06.tci-thaijo.org/index.php/jcosci/article/view/94973

ตรีทิพ บุญแย้ม. (๒๕๖๒). รูปแบบทางการตลาดและแนวโน้มธุรกิจการจัดแสดงดนตรีสดประเภทดนตรีสมัยนิยมในประเทศไทย. *วารสารวิชาการบริหารธุรกิจ, ๘*(๑): ๑๗๔-๑๙๓.

นิติพล ชัยมั่น. (๒๕๖๓). *"คอนเสิร์ตออนไลน์" มิติใหม่ของการจัดคอนเสิร์ต*. สืบค้นจาก https://www.atprosound.com/live-interactive-studio/

แบรนด์บุฟเฟต์ (Brand Buffet). (๒๕๖๓). *ถอดกลยุทธ์ GMM Music รอดกระแส Disrupt ธุรกิจเพลง ไปต่อกับ ๓ เสาหลัก "สปอนเซอร์-ดิจิทัล-โชว์บิซ"*. สืบค้นจาก https://www.brandbuffet.in.th/2020/03/gmm-music-survival-from-digital-disruption-and-5-years-business-plan/

แบรนด์บุฟเฟต์ (Brand Buffet). (๒๕๖๓). *ย้อนรอยอุตสาหกรรมเพลง ๔๐ ปี และเทรนด์ "แผ่นเสียง-เทป-ซีดี" ในมุมมอง "ร้านน้องท่าพระจันทร์"*. สืบค้นจาก https://www.brandbuffet.in.th/2020/09/nong-taprachan-music-industry/

พงษ์ศักดิ์ (Phongsak). (๒๕๖๓). *เทคโนโลยี VR กำลังจะเปลี่ยนธุรกิจทางดนตรี ให้เกิดการหารายได้รูปแบบใหม่*. สืบค้นจาก https://www.smartsme.co.th/content/233637

พิสชา คำบุยา. (๒๕๖๒). *ยุคดิจิทัลมิวสิก ฟังเพลงง่ายเพียงปลายนิ้วสัมผัส*. สืบค้นจาก https://www.prachachat.net/columns/news-400915

ม.ป.ป. (๒๕๖๔). *ธุรกิจเพลงออนไลน์เติบโตสูงเป็นประวัติศาสตร์ช่วงโควิดระบาด*. สืบค้นจาก https://www.voathai.com/a/music-soothes-pandemic-blues-as-2020-record-sales-hit-high-note/5825235.html

มติชน. (๒๕๖๐). *'ภาวิต จิตรกร' กับภารกิจยุคเปลี่ยนผ่าน ธุรกิจดนตรีของ 'แกรมมี่'*. สืบค้นจาก https://www.matichon.co.th/prachachuen/interview/news_642972

มาร์เก็ตติ้งอุปส์. (๒๕๖๓). *GMM ยืนยันพ้นวิกฤติ Disruption ก้าวต่อไปคือการสร้างเพิ่มขึ้นผ่าน DATA Driven*. สืบค้นจาก https://www.marketingoops.com/news/biz-news/gmm-music-strategy-5-years/

มาร์เก็ตเทียร์. (๒๕๖๓). *Digital Music ผู้สร้างศิลปินโนเนมไม่ง้อค่าย*. สืบค้นจาก https://marketeeronline.co/archives/140495

มีเรื่องไรเล่า. (๒๕๖๓). *พัฒนาการของอุปกรณ์ฟังเพลงจากกระบอกบันทึกเสียงมาสู่ระบบดิจิทัล*. สืบค้นจาก https://www.blockdit.com/posts/5f869d2aefa0be27eae66225

อนุสรณ์ สถิรรัตน์. (๒๕๕๙). *วิวัฒนาการเครื่องเล่นแผ่นเสียงและแผ่นเสียง*. สืบค้นจาก https://www.sanook.com/music/2380221/

รายการอ้างอิงภาษาอังกฤษ

Amy Watson. (2019). *Global usage of audio streaming services 2017*, by country. Retrieved from https://www.statista.com/statistics/609081/audio-streaming-services-usage-country/

Cirisano, Tatiana. (2019). *Inside Coachella's First-Ever Augmented Reality Equipped Stage*. Retrieved from https://www.billboard.com/articles/news/festivals/8506735/coachella-first-ever-augmented-reality-stage-interview

Fronzi, Giacomo. (2016). *Listening to Music in the Digital Era*. Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/309179395_Listening_to_Music_in_the_Digital_Era

Harris, Mark. (2020). *The 6 Best Online Music Sites for Downloading Songs of 2021*. Retrieved from https://www.lifewire.com/best-online-music-sites-for-downloading-songs-2438415

IFPI. (2017). *Connecting with music*. Retrieved from https://www.musikindustrie.de/fileadmin/bvmi/upload/06_Publikationen/Music_Listening/Music_Consumer_Insight_Report/Music_Consumer_insight_Report_2017_DE_Fassung.pdf

IFPI. (2020). *Global Music Report 2021*. Retrieved from https://www.ifpi.org/wp-content/uploads/2020/03/GMR2021_STATE_OF_THE_INDUSTRY.pdf

IFPI. (2021). *Global Music Report 2021*. Retrieved from https://www.

ifpi.org/ifpi-issues-annual-global-music-report-2021/

Mulligan, Mark. (2021). *Global music subscriber market shares Q1 2021*. Retrieved from https://www.midiaresearch.com/blog/global-music-subscriber-market-shares-q1-2021

MUSIC NEWS. *What is the Future of Music?*. Retrieved from https://www.sageaudio.com/blog/music-news/what-is-the-future-of-music.php

NICULESCU-MIZIL GHEORGHE, Pual. *Music Industry Development - Future Global Trends on the Rise*. Retrieved from http://www.themarketforideas.com/music-industry-development-future-global-trends-on-the-rise-a231/

Nu Reeplublic. (n.d.). *10 Musical Countries of World*. Retrieved from https://www.nurepublic.co/art-and-lifestyle/10-musical-countries-of-world/

Olhar Digital. (2018). *Brazil is one of the three countries that most consume music by streaming in the world*. Retrieved from https://olhardigital.com.br/en/2018/10/10/noticias/brasil-e-um-dos-tres-paises-que-mais-consomem-musica-por-streaming-no-mundo/

Pendlebury, Ty. (2021). *Best music streaming service for 2021*. Retrieved from https://www.cnet.com/tech/services-and-software/best-music-streaming-service/

Rachel, S. (2018). *The future of music business in the digital age*. Retrieved from https://blog.midem.com/2018/06/finding-the-path-digital-a-key-for-the-evolution/

The sheffieldav Institute for the recording art. (n.d.). *How technology transform music industry*. Retrieved from https://www.sheffieldav.com/education/how-technology-transformed-music-industry

Victrola. (n.d.). *What Is The Future of Music in the Digital Age?*. Retrieved from https://victrola.com/blogs/articles/what-is-the-future-of-music-in-the-digital-age

สาระน่ารู้จากอัตชีวประวัติของ เฮอร์เบิร์ต คลาร์ก (ตอนที่ ๑)

เรื่อง:
วิศิษฏ์ จิตรรังสรรค์ (Wisit Chitrangsan)
อาจารย์ประจำสาขาวิชาดนตรีศึกษา
วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

Herbert Lincoln Clarke (ที่มา: https://www.trumpetjourney.com/wp-content/uploads/2015/11/Screen-Shot-2015-11-06-at-10.24.59-AM.png)

บทนำ

เฮอร์เบิร์ต ลินคอล์น คลาร์ก (Herbert Lincoln Clarke) เป็นนักคอร์เน็ตชาวอเมริกันที่มีชื่อเสียงในระดับตำนาน มีอิทธิพลอย่างมากต่อนักดนตรีผู้เล่นแตรคอร์เน็ตและทรัมเป็ตทั่วโลก ท่านได้เขียนอัตชีวประวัติของตนเป็นตอน ๆ ลงในนิตยสาร Fillmore's Musical Messenger ในชื่อ "How I Became a Cornet Player" และต่อมาได้ปรับเปลี่ยนเป็น "How I Become a Cornetist" มีการรวบรวมมาตีพิมพ์ครั้งแรกโดย J. L. Huber ในปี ค.ศ. ๑๙๓๔ และเรียบเรียงแก้ไขส่วนที่ผิดพลาดในปี ค.ศ. ๒๐๑๑ โดย BrassMusician.com (Clarke, 2011) เป็นการเล่าเรื่องการเล่นแตรคอร์เน็ตตั้งแต่เริ่มเล่นจนสามารถได้รับการยอมรับให้เป็นนักเดี่ยวคอร์เน็ต (Cornet Soloist) ให้วงของ Gilmore's Band เมื่ออายุ ๒๔ ปี

เฮอร์เบิร์ต คลาร์ก เกิดที่ชานเมืองบอสตัน รัฐแมสซาชูเซตส์ สหรัฐอเมริกา เมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ค.ศ. ๑๘๖๗ เป็นนักเป่าแตรคอร์เน็ตที่เริ่มเรียนด้วยตนเอง ได้ร่วมเล่นอยู่กับวงที่มีชื่อเสียงมากมาย รวมทั้งได้เป็นหัวหน้าวง เป็นนักเดี่ยวคอร์เน็ต เป็นครู เป็นนักประพันธ์เพลง นอกจากนั้นยังได้แต่งตำราฝึกแตรคอร์เน็ต ซึ่งเป็นที่รู้จักและใช้กันต่อมาอย่างแพร่หลายจนถึงทุกวันนี้ ผลงานการแสดงมีทั้งการเดินทางแสดงในงานสำคัญ ๆ ต่าง ๆ ในหลายประเทศ มีผลงานบันทึกเสียงมากมาย ทั้งยังเป็นอดีตประธานสมาคม American Bandmasters Association (ABA) อีกด้วย บทความ

ในตอนที่ ๑ นี้ ได้พิจารณาสาระที่น่าสนใจบางส่วนในอัตชีวประวัติของท่านตั้งแต่ต้นจนถึงตอนที่ครอบครัวย้ายไปอยู่ที่แคนาดาครั้งแรก ช่วงปี ค.ศ. ๑๘๘๐

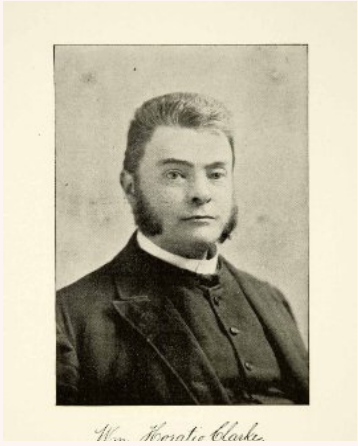
เนื้อหาของหนังสือได้มีการเผยแพร่เป็นสาธารณะ สามารถดาวน์โหลดได้จากลิงก์ https://www.brasshistory.net/vhClarke.pdf

เฮอร์เบิร์ต คลาร์ก ถึงแก่กรรมในวันที่ ๓๐ มกราคม ค.ศ. ๑๙๔๕

แง่คิดทางด้านประวัติศาสตร์

เฮอร์เบิร์ตมีความภาคภูมิใจที่ตนเป็นอเมริกัน “Yankee” สืบเชื้อสายตรงจากบรรพบุรุษที่เป็นชนกลุ่มแรก ๆ ที่มาตั้งรกรากที่ New England at Woburn ชานเมืองบอสตัน เดินทางมากับเรือโดยสาร “Lion” ที่ได้เทียบท่าที่ Plymouth รัฐแมสซาชูเซตส์ ในปี ค.ศ. ๑๘๓๔ และเป็นช่วงเวลาที่ชาวอเมริกันทุกคนได้รับจิตวิญญาณของการปฏิวัติที่บรรพบุรุษได้ต่อสู้อย่างกล้าหาญเพื่อส่งต่อเสรีภาพให้แก่อนุชนรุ่นหลัง

ปีเกิดของเฮอร์เบิร์ต คลาร์ก คือปี ค.ศ. ๑๘๖๗ ซึ่งเป็น ๒ ปีหลังจากสิ้นสุดสงครามกลางเมืองในอเมริกา สงครามนี้เกิดขึ้นระหว่างปี ค.ศ. ๑๘๖๑-๑๘๖๕ (Hassler, 2021) ช่วงเวลานี้เป็นช่วงเวลาที่ผู้คนในอเมริกาได้รับความเดือดร้อนไปหมด แต่เป็นเวลาที่เครื่องดนตรีประเภทเครื่องลมทองเหลืองของโลกเพิ่งจะได้รับการพัฒนาจนมีประสิทธิภาพสูงสุด มีการนำแตรวงมาใช้ในกิจการทหารอย่างแพร่หลาย มีการสร้างงานดนตรีแตรวงขึ้นมามากมายในช่วงเวลานี้ (จิตรรังสรรค์, ๒๕๕๙) เฮอร์เบิร์ต คลาร์ก ก็เป็นผู้หนึ่งที่เติบโตขึ้นในบรรยากาศที่วงดนตรีที่ใช้ในกิจการทหารกำลังได้รับ

William Horatio Clarke (ที่มา: https://images.findagrave.com/photos/2015/284/95654244_1444648643.jpg)

ความนิยมมาก สิ่งที่เฮอร์เบิร์ตกล่าวถึงคือความประทับใจต่อเครื่องแบบที่นักดนตรีสวมใส่ ช่างมีความสง่างามและมีแรงดึงดูดให้อยากเข้าไปร่วมอยู่ในวง

ครอบครัวดนตรี

เฮอร์เบิร์ต คลาร์ก เติบโตขึ้นในครอบครัวที่มีบรรยากาศดนตรี บิดาชื่อ วิลเลียม โฮราทิโอ คลาร์ก (William Horatio Clarke) เป็นนักออร์แกนที่มีชื่อเสียง เป็นนักเขียน นักประพันธ์ดนตรี และในสายตาของเฮอร์เบิร์ตนั้น มองว่าบิดาเป็นอัจฉริยะ สามารถเล่นดนตรีได้แทบทุกเครื่องมือ

ครอบครัวของเฮอร์เบิร์ตมีพี่น้องชายล้วนรวม ๕ คน พี่คนโตชื่อ วิลล์ (Will) สามารถเล่นออร์แกนและเปียโนได้ดี ต่อมาไม่ได้ยึดดนตรีเป็นอาชีพ หากแต่ได้ทำงานเป็นนักธุรกิจ คนที่สองชื่อ เอ็ดวิน (Edwin) เล่นไวโอลินและคอร์เน็ต เป็นหัวหน้าวงออร์เคสตราหลายปี ต่อมาได้เป็นหัวหน้าแตรวง Twenty-first Infantry of the Regular Army ประจำการอยู่ในคิวบา ตลอดช่วงสงคราม Spanish-American War ทั้งยังได้ร่วมอยู่ในวง Sousa’s Band หลังจากที่เลิกเป็นนักดนตรี ได้เป็นผู้จัดการวงของ Sousa ถึงเจ็ดปี พี่คนที่สามชื่อ เออร์เนสต์ (Ernest) เป็นนักทรอมโบน เป็นนักเดี่ยวทรอมโบนประจำวงของ Patrick Sarsfield Gilmore ต่อมาได้เป็นนักดนตรีประจำวง New York Symphony Orchestra ในช่วงเวลาของ Dr. Walter Damrosch เป็นเวลา ๑๕ ปี เฮอร์เบิร์ตเป็นคนที่สี่ ได้กล่าวถึงพี่ ๆ ทั้งสามในการเข้ามามีส่วนกับชีวิตทางด้านดนตรีอยู่ด้วย สำหรับคนที่ ๕ นั้นไม่ได้กล่าวถึงและไม่ได้ระบุบทบาททางดนตรีที่มาเกี่ยวข้องด้วยแต่อย่างใด

สิ่งที่ซึมซับเข้ามาในตัวของเฮอร์เบิร์ตท่ามกลางครอบครัวดนตรีนี้คือความเข้าใจต่อดนตรี เฮอร์เบิร์ตสามารถอ่านโน้ตเพลงได้อย่างเป็นธรรมชาติ ตอนที่อายุเพียงห้าขวบก็ได้เรียนไวโอลินขนาดเล็กสำหรับเด็ก โดยมีบิดาเป็นครูที่สอนวิธีจับสอนวิธีเล่นให้ สิ่งที่เฮอร์เบิร์ตจำได้อย่างขึ้นใจคือการที่บิดาจะไม่ยอมให้เด็ก ๆ เล่นดนตรีอย่างหยาบ ๆ เป็นอันขาด คำสอนที่ติดตัวตลอดมาคือดนตรีเป็นงานศิลปะ ไม่ใช่เรื่องของการค้า เป็นธรรมชาติที่มีความละเอียดอ่อน และจะไม่ยอมให้ทำเสียงอึกทึก (Noise) ในดนตรีอย่างเด็ดขาด

ในบรรยากาศที่มีความเข้มงวดต่อดนตรีนี้ เป็นพื้นฐานสำคัญต่อความสำเร็จที่ตามมา การฝึกดนตรีจะไม่ยอมให้เกิดความผิดพลาดเลยแม้แต่น้อย การเล่นไวโอลินจะต้องถือเครื่อง ท่าทาง การใช้คันชัก และ

การวางนิ้วมืออย่างถูกต้อง การสร้างเสียงต้องเป็นเสียงที่ดีอย่างระมัดระวัง การยอมให้เกิดความผิดพลาดโดยไม่ได้รับการแก้ไขให้ถูกต้องทันที เท่ากับเป็นการเก็บสิ่งที่ไม่ดีเข้าสู่ผู้เล่น และต้องเสียเวลาเสียพลังงานในการลบความเคยชินผิด ๆ เหล่านั้นภายหลัง การละเลยที่จะฝึกฝนแต่สิ่งที่ถูกตั้งแต่เริ่ม เปรียบได้กับการเรียนเลขแล้วไม่สามารถท่องสูตรคูณได้ แต่ใช้วิธีคาดเดาผลในการตอบ ความเคยชินกับสิ่งที่ผิดพลาดที่สะสมไว้จะเป็นอันตรายเหมือนกับเชื้อโรคที่มองไม่เห็นตัวที่ยากต่อการหลบเลี่ยง

เครื่องดนตรีห้องใต้หลังคา

ครอบครัวคลาร์ก เป็นครอบครัวที่มีการย้ายบ้านหลายครั้ง เนื่องจากบิดาเป็นนักออร์แกนที่มีการย้ายที่ทำงาน และทุกครั้งที่ย้ายก็จะหอบครอบครัวไปด้วย ช่วงเวลาตอนอายุ ๘-๑๐ ขวบ เฮอร์เบิร์ตก็เป็นเด็กธรรมดาที่สนใจกีฬากลางแจ้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งกีฬาเบสบอลเหมือนเด็กอเมริกันทั่ว ๆ ไป ความประทับใจแรก ๆ ต่อแตรวง คือ ขบวนแห่คบเพลิงในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งประธานาธิบดีในปี ค.ศ. ๑๘๓๖ ที่ครึกครื้นไปด้วยเสียงแตรวงที่ผู้สมัครทั้งสองพรรคนำมาใช้ในขบวนแห่ของตนเอง ในปีนั้น ครอบครัวคลาร์กได้ย้ายไปอยู่ที่เมืองอินเดียนาโปลิส รัฐอินเดียนา บิดาได้งานเป็นนักออร์แกนที่โบสถ์โรเบิร์ตปาร์ค (Robert Park Church) และมีส่วนในการสร้างออร์แกนให้โบสถ์แห่งนี้ด้วย

ในปี ค.ศ. ๑๘๓๘ บิดาของเฮอร์เบิร์ตย้ายมาทำงานที่วัดเทรมอนต์ (Tremont Temple) ในเมืองบอสตัน รัฐแมสซาชูเซตส์ ครอบครัวคลาร์กก็ได้มีกิจกรรมดนตรีที่คึกคักขึ้น พี่คนรองคือ เอ็ดวิน ได้ก่อตั้งวงออร์เคสตราเล็ก ๆ ของโรงเรียน มีสมาชิก ๘-๑๐ คน โดยเอ็ดวินเป็นหัวหน้ากลุ่มไวโอลิน วงจะซ้อมกันทุกสัปดาห์ในวันพฤหัสบดี เวียนไปตามบ้านของสมาชิกในวง ทุกครั้งที่เวียนมาที่บ้าน เฮอร์เบิร์ตได้รับอนุญาตให้อยู่ดูการซ้อม และมีความภาคภูมิใจในตัวพี่ชายอย่างมาก ต่อมาเอ็ดวินได้ซื้อแตรคอร์เน็ตเป็นของตัวเอง และได้ร่วมกับแตรวง Somerville Brass Band ซึ่งวงนี้เองที่ทำให้เฮอร์เบิร์ตเกิดความสนใจที่จะเล่นอยู่ในแตรวงอย่างยิ่ง

แตรคอร์โนเปียน (ที่มา: https://www.nickrailmusic.com/images/nicksinstruments/5057.jpg)

เฮอร์เบิร์ตรู้ว่าปู่เคยเป็นนักทูบาในวงประจำเมืองเก่าของ Dedham รัฐแมสซาชูเซตส์ มีเครื่องดนตรีเก่า ๆ ที่ได้ตกทอดลงมาถึงรุ่นพ่อ เก็บสะสมไว้ที่ห้องใต้หลังคาจำนวนหนึ่ง เครื่องดนตรีที่เฮอร์เบิร์ตพอจะจำได้ก็คือ แตรเดี่ยวกระเดื่อง (Keyed Bugle) แตรไปรษณีย์แบบวาล์วโรตารี่ (Rotary-valve Posthorn) ที่ทำด้วยโลหะเงินเยอรมัน ยังมีแตรคอร์โนเปียนทองเหลือง (Brass Cornopean) แตรบาริโทนโอฟิไคลด์ (Baritone Ophicleide) และแตรทูบา คีย์ F ที่มีวาล์วโรตารี่ที่เปลี่ยนคีย์เป็น Eb ได้ เครื่องดนตรีเก่า ๆ เหล่านี้เอง ที่เฮอร์เบิร์ตพยายามทดลองฝึกหลายครั้ง ด้วยความหวังว่าจะได้เข้าวงเล่นดนตรีร่วมกับพี่ ๆ

เครื่องดนตรีที่สะสมไว้ในห้องใต้หลังคานั้นทรุดโทรม ตกรุ่น ไม่นิยมนำมาเล่นร่วมกับวงสมัยนั้น แม้แต่ชื่อเรียกแตรคอร์โนเปียน ก็เป็นคำเรียกเก่าของแตรคอร์เน็ต นิยมเรียกกันในฝั่งอังกฤษ (Merriam-Webster, n.d.) ความต้องการเครื่องดนตรีเสียงเบสในวงของเอ็ดวิน ทำให้เออร์เนสต์เข้าไปรื้อเอาแตรทูบาเก่านั้นออกมาใช้ในวง ซึ่งบิดาก็ไม่ได้สนับสนุนและให้ความช่วยเหลือใด ๆ แก่เออร์เนสต์เลย ด้วยความเพียรพยายามอย่างมากในการฝึกซ้อมของเออร์เนสต์ เขาจึงได้รับการยอมรับเข้าร่วมวงได้ ในโอกาสนี้เองที่เฮอร์เบิร์ตได้ทดลองนำแตรบาริโทนโอฟิไคลด์มาฝึกหัด ด้วยหวังว่าจะได้ร่วมเล่นอยู่ในวงนี้ด้วย

เครื่องดนตรีโอฟิไคลด์ เป็นเครื่องดนตรีกึ่งแตร ที่ใช้การสั่นไหวจากริมฝีปากของผู้เล่นเป็นแหล่งกำเนิดเสียง และเปลี่ยนเสียงด้วยการเปิดปิดรูที่เจาะไว้บนท่อลมของเครื่อง ทำให้แตกต่างจากตระกูลแตรที่ไม่มีการเจาะรูบนท่อลม มีขีดจำกัดสามารถสร้างเสียงได้เฉพาะเสียงในอนุกรมฮาร์โมนิก (Harmonic

Series) ไม่สามารถบรรเลงเพลงครบเสียงโครมาติก ทำให้ไม่สะดวกในการเล่นแนวทำนองเพลงได้ครบทุกเสียง โอฟิไคลด์มีการเพิ่มกลไกกระเดื่องเข้าไปในตัวเครื่อง เพื่อเปิดปิดรูที่เจาะไว้ในตำแหน่งต่าง ๆ ได้ (Dudgeon, 1997)

ย้ายไปแคนาดา

ในปี ค.ศ. ๑๘๘๐ ครอบครัวคลาร์กก็ต้องย้ายไปอยู่ที่เมืองโตรอนโต ประเทศแคนาดา เนื่องจากบิดาได้งานเป็นนักออร์แกนที่โบสถ์ Jarvis Street Baptist Church ในปีนี้เองพี่น้องคลาร์กก็ได้สมัครเข้าไปร่วมกับวงกองทหารปืนเล็กยาวของสมเด็จพระราชินี (Queen's Own Rifles Regiment Brass Band) เริ่มจากเออร์เนสต์ที่มีความสามารถเล่นทูบาตัวเก่านั้นได้ จึงได้ลองสมัครเข้าไปก่อน และก็ได้เข้าร่วมในวง แต่ทูบานั้นก็เก่าเกินไป จึงต้องเปลี่ยนไปเล่นเทเนอร์ฮอร์น (Tenor Horn) หลังจากนั้น เอ็ดวินที่มีคอร์เน็ตอยู่แล้วก็ตามเข้าไปในตำแหน่งนักคอร์เน็ตและได้นั่งร่วมสแตนด์เดียวกันกับนักเดี่ยวคอร์เน็ตของวงอีกด้วย และตามด้วยวิลล์ในตำแหน่งวาล์วทรอมโบน สิ่งที่เกิดขึ้นนี้สร้างความภาคภูมิใจให้แก่เฮอร์เบิร์ตเป็นอย่างมาก สำหรับเฮอร์เบิร์ต ได้ขุดคอร์โนเปียนตัวเก่าจากห้องใต้หลังคามาทดลองฝึกดูด้วยความหวังว่าจะได้เล่นเครื่องดนตรีจริง และได้ร่วมเล่นอยู่ในวงเดียวกับพี่ ๆ บ้าง ทว่าคอร์โนเปียนเก่า ๆ ที่เฮอร์เบิร์ตหัดอยู่นั้นไม่สามารถเข้าร่วมกับวงได้ ทำให้ต้องเลิกล้มไป แล้วหันกลับมาเล่นไวโอลินที่เคยหัดไว้ตั้งแต่เล็ก ๆ

แตรบาริโทนโอฟิไคลด์ (ที่มา: https://www.theorchestraplace.com/wp-content/uploads/2019/07/ophicleide.jpeg)

ในแคนาดานี้เองที่เฮอร์เบิร์ตมีโอกาสเก็บเกี่ยวประสบการณ์ทางดนตรีอย่างมากมาย ทั้งการเล่นไวโอลินและแตรวง รวมทั้งพี่ ๆ น้อง ๆ ในครอบครัวคลาร์กก็ได้เล่นดนตรีกันอย่างจริงจัง ทั้งในฐานะนักดนตรีสมัครเล่นและอาชีพ เฮอร์เบิร์ต คลาร์กใช้ชีวิตอยู่ในแคนาดาหลายปี แม้ได้คลุกคลีอยู่ในวงดนตรีและมีงานดนตรีอยู่เสมอ บิดามารดาของพี่น้องคลาร์กก็ไม่ได้เห็นด้วยที่จะให้ลูก ๆ ยึดอาชีพเป็นนักดนตรี โดยเชื่อว่าอาชีพนักดนตรีในสมัยนั้นเป็นอาชีพที่ไม่มั่นคง กลับพยายามผลักดันให้ลูก ๆ ไปทำงานทางด้านธุรกิจ เฮอร์เบิร์ตก็เป็นลูกที่ดีที่ทำตามคำแนะนำของพ่อแม่ แต่ในที่สุด ด้วยความรัก ความวิริยะอุตสาหะ จนเกิดความสามารถอันโดดเด่น ทำให้สามารถฟันฝ่าอุปสรรคต่าง ๆ จนมีชื่อเสียง และสามารถยึดอาชีพนักดนตรีต่อมาได้อย่างสง่างามจนตลอดชีวิต

อ้างอิง

Dudgeon, R. T. (1997). Keyed brass. In T. Herbert, & J. Wallace, *The Cambridge companion to brass instruments* (p. 341). New York: Cambridge University Press.

Herbert L. Clarke. (2011). *How I became a cornetist: The autobiography of a cornet-playing virtuoso*. BrassMusic.com.

Merriam-Webster. (n.d.). *Cornopean. In Merriam-Webster.com dictionary*. เรียกใช้เมื่อ 10 August 2021 จาก https://www.merriam-webster.com/dictionary/cornopean.

Warren W. Hassler. (5 April 2021). *American Civil War*. เรียกใช้เมื่อ 31 May 2021 จาก Britanica.com: https://www.britannica.com/event/American-Civil-War.

วิศิษฏ์ จิตรรังสรรค์. (๒๕๕๙). ประวัติกำเนิดแตรเดี่ยวและการใช้ประโยชน์ในกรุงสยาม.ใน พูนพิศ อมาตยกุล, และ ณัฐชยา นัจจนาวากุล, *แตรสยาม* (หน้า ๑๕๔). กรุงเทพฯ: กระทรวงวัฒนธรรม ร่วมกับมูลนิธิจุมภฏ-พันธุ์ทิพย์ และวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

ตอนที่ ๒: การประกวดกีตาร์คลาสสิก มีมากกว่าการขึ้นไปแสดงบนเวที

เรื่อง:
ชินวัฒน์ เต็มคำขวัญ (Chinnawat Themkumkwun)
ศิลปินกีตาร์คลาสสิกชาวไทยในระดับนานาชาติ
ศิษย์เก่าวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

ในตอนที่แล้ว ผมได้เขียนเล่าเรื่องเกี่ยวกับประสบการณ์การเรียนของผมที่เมืองซาลซ์บูร์ก (Salzburg) ประเทศออสเตรีย การประกวดเป็นอีกหนึ่งการใช้ชีวิตในฐานะศิลปินกีตาร์คลาสสิกในเส้นทางของผม ถ้าพูดถึงนักกีตาร์คลาสสิกที่แข่งชนะงานที่ใหญ่ที่สุดในโลก ในตอนนี้อาจจะยังไม่ใช่ผม แต่ถ้าพูดถึงเรื่องของประสบการณ์ ผมคือหนึ่งในนักกีตาร์คลาสสิกระดับนานาชาติที่ผ่านการลงสนามแข่งขันมามากที่สุด (ประมาณ ๑๐๐ ครั้ง)

วันนี้ผมจึงนำประสบการณ์อันโชกโชน ล้มลุกคลุกคลาน มาเล่าสู่กันฟังครับ

European Guitar Concerto Competition งานแข่งกีตาร์คอนแชร์โตงานแรกของยุโรป

การแข่งขันกีตาร์คลาสสิกนั้น จัดขึ้นอยู่มากมายหลายที่ทั่วโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในทวีปยุโรป แต่ละงานก็จะมีระดับความเล็กกลางใหญ่แตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับเงินรางวัลและประวัติศาสตร์ความเป็นมา ผมเริ่มเข้าสู่สนามการแข่งขันกีตาร์คลาสสิกอย่างจริงจังเมื่ออายุ ๑๖ ปี โดยเริ่มจากงานแข่งขันในประเทศไทย ในภูมิภาคอาเซียน ทวีปเอเชีย ทวีปยุโรป และทวีปอเมริกา

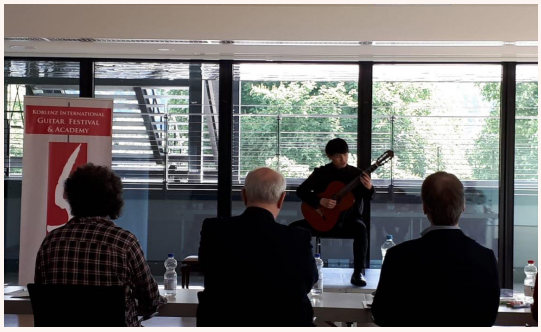
การประกวดกับการเดินทางนั้นเป็นของคู่กัน ในยุคก่อนโควิด การประกวดในทุกงาน มีความจำเป็นที่จะต้องเดินทางไปยังสถานที่จริง การแข่งขันจึงมีมากกว่าการขึ้นไปเล่นบนเวทีเพื่อให้คณะกรรมการตัดสิน แต่เป็นการบริหารจัดการ หางานประกวด กรอกใบสมัคร จ่ายค่าสมัคร วางแผนการเดินทาง หาที่พัก อาหารการกินและอื่น ๆ อีกมากมาย ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ผู้เข้าประกวดจะต้องจัดการเองทั้งหมด โดยขั้นตอนการเตรียมตัวประกวดในสไตล์ของผม จากประสบการณ์มากกว่าสิบปี มีดังนี้

JoAnn Falletta International Guitar Concerto Competition งานประกวดกีตาร์คอนแชร์โตที่ใหญ่ที่สุดในโลก

๑. หางานประกวด

ขั้นตอนการหางานประกวดนั้น เป็นขั้นตอนที่ง่ายมาก ๆ เนื่องจากปัจจุบันได้มีสื่อออนไลน์อย่าง Facebook งานประกวดทุกงานล้วนเข้าไปประชาสัมพันธ์ทาง Facebook ทั้งหมด ยกเว้นบางงานที่เป็นไปในลักษณะอนุรักษ์นิยม ซึ่งหาได้ยากมากแล้ว (งานจำพวกรูปแบบอนุรักษ์นิยมมักใช้ภาษาท้องถิ่นในการประชาสัมพันธ์ ซึ่งจะทำให้ไม่สามารถหาข้อมูลเป็นภาษาอังกฤษได้) ในบางงาน ทางผู้จัดงานทั้งหลายจะส่งรายละเอียดมาให้ผมโดยตรงเลย เนื่องจากผมเป็นคนหนึ่งในวงการกีตาร์คลาสสิกของโลกที่เข้าร่วมการประกวดมากที่สุด ตั้งแต่ผมอยู่ที่ยุโรปมา ไม่มีเดือนไหนที่ผมจะไม่เดินทางไปประกวดเลยก็ว่าได้

Koblenz International Guitar Competition งานประกวดที่ใหญ่ที่สุดในเยอรมนี

๒. เลือกงานประกวด

งานประกวดกีตาร์คลาสสิกนั้น จะมีจัดอยู่ทั่วโลก ตั้งแต่งานขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ ไปจนถึงใหญ่มาก โดยจะแบ่งประเภทตามมูลค่าของรางวัล ข้อบังคับของบทเพลง ประวัติศาสตร์ความเก่าแก่ และการยอมรับของผู้คนในวงการ การเลือกงานประกวดนั้น จะขึ้นอยู่กับความพอใจและความแข็งแกร่งทางจิตใจของผู้เข้าประกวด บางคนชอบประกวดน้อยงานต่อปี บางคนชอบประกวดแบบลงแหลกทุกงาน ส่วนตัวผมเป็นประเภทที่สอง เนื่องจากผมเชื่อว่า การจะก้าวไปสู่จุดสูงสุดนั้น จำเป็นต้องผ่านประสบการณ์อย่างโชกโชน ต้องเรียนรู้ความรู้สึกของชัยชนะและความพ่ายแพ้ให้เป็น อย่างไรก็ตาม ทุกอย่างขึ้นอยู่กับผู้เข้าประกวดว่าจะเลือกแบบไหนที่จะสร้างความสบายใจได้มากที่สุด

Città di Alessandria
CONCORSO PITTALUGA
Il "grazie" della Città di Alessandria a
Chinnawat Themkumkwun
concorrente nella 50ma edizione del
Concorso Internazionale di Chitarra Classica
"Michele Pittaluga" – "Premio Città di Alessandria"
Alessandria, 25-30 settembre 2017
Il Sindaco della Città
Gianfranco Cattica di Kreigliasco

Pittaluga International Guitar Competition หนึ่งในการประกวดกีตาร์คลาสสิกที่เก่าแก่ที่สุดของโลก

๓. ศึกษากฎกติกา

งานประกวดแต่ละงานนั้น จะมีกฎและข้อบังคับที่แตกต่างกันออกไป งานระดับเล็กไปจนถึงระดับกลาง มักจะสามารถใช้บทเพลงได้อย่างอิสระ แต่งานในระดับที่ใหญ่ขึ้น ส่วนมากมักใช้เพลงบังคับ สำหรับเพลงบังคับก็จะมีทั้งแบบบังคับสไตล์แตกต่างกัน หรือบางงานอาจจะมีรายชื่อมาให้เลือก และขั้นสุดของเพลงบังคับคือ ใช้บทเพลงที่ประพันธ์ขึ้นใหม่ เพลงบังคับนั้น จะเป็นสิ่งที่วัดความสามารถทางด้านความเร็วในการเรียนรู้เพลงสำหรับผู้เข้าแข่งขัน และเป็นอีกวิธีหนึ่งที่ช่วยให้ตัดสินได้อย่างเป็นธรรม เนื่องจากทุกคนจะเล่นเพลงเดียวกันทั้งหมด อย่างไรก็ตาม การแข่งขันดนตรีเป็นสิ่งที่เป็นนามธรรมมาก ๆ เนื่องจากการตัดสินการประกวดทางด้านศิลปะไม่ได้มีเครื่องชั่ง ตวง วัด ทุกอย่างจะขึ้นอยู่กับรสนิยมของกรรมการตัดสิน สิ่งที่ผู้เข้าประกวดทำได้ก็คือ บรรเลงเพลงออกมาให้ดีที่สุดในรูปแบบของเราซึ่งก็คือการเอาชนะใจตัวเอง

CASINÒ SANREMO
COMUNE di SANREMO
Orchestra Sinfonica di Sanremo
III CONCORSO CHITARRISTICO INTERNAZIONALE
-CITTÀ DI SANREMO-
"PREMIO CASINÒ DI SANREMO"
23 - 24 - 25 novembre 2017
DIPLOMA DI TERZO PREMIO
conferito a:
CHINNAWAT THEMKUMKWUN
con punteggio 83/100
LA GIURIA:
IL COMITATO ONORARIO:
SANREMO, 25 NOVEMBRE 2017

Sanremo International Guitar Competition ประเทศอิตาลี รางวัลแรกที่ได้รับจากการแข่งขันในยุโรป

ในส่วนของบทเพลงเลือกอิสระ ผู้เข้าประกวดมีอิสระที่จะเลือกบรรเลงบทเพลงที่เราถนัดเป็นพิเศษ ผมมักจะแนะนำให้เลือกบทเพลงที่มีความหลากหลายในด้านของสไตล์ เนื่องจากจากคณะกรรมการส่วนใหญ่มักชื่นชอบผู้เข้าประกวดที่สามารถบรรเลงบทเพลงได้หลายรูปแบบ (ยุค ความเร็ว ฟอร์ม บันไดเสียง และอื่น ๆ) อย่างไรก็ตาม ทฤษฎีนี้เป็นเพียงความคิดเห็นของผม จากประสบการณ์ที่ผมได้พูดคุยกับคณะกรรมการหลาย ๆ ท่าน นักกีตาร์คลาสสิกบางคนก็สามารถเลือกเพลงที่เป็นสไตล์เดียวและประสบผลสำเร็จได้เช่นกัน สิ่งที่สำคัญกว่าการเลือกเพลงก็คือ คุณภาพของการแสดง นั่นเอง

รับรางวัลการแข่งขันกีตาร์คลาสสิกนานาชาติ กรุงบรัสเซลส์ ประเทศเบลเยียม

ดนตรีเป็นสิ่งที่ไม่สามารถชั่ง ตวง หรือวัดได้ ไม่มีดนตรีไพเราะ ๑ กิโลกรัม ไม่มีดนตรีหวาน ๒ ลิตร ไม่มีดนตรีดุดัน ๓ เซนติเมตร มีแต่ดนตรีที่แตะหัวใจได้หรือไม่ ผลการแข่งขันจึงขึ้นอยู่กับรสนิยมของคณะกรรมการและข้อเปรียบเทียบระหว่างผู้เข้าประกวดแต่ละคน

รับรางวัลจากการแข่งขัน Hannabach International Guitar Competition เมืองเอาก์สบูร์ก ประเทศเยอรมนี

๔. กรอกใบสมัครและจ่ายค่าสมัคร

ในแต่ละงานประกวดจะมีความซับซ้อนของใบสมัครที่แตกต่างกันออกไป บางงานใช้วิธีการเพียงแค่ส่งชื่อยืนยันก็ถือว่าเพียงพอ บางงานอาจต้องใช้เอกสารแสดงตัวตนเพิ่มเติม มีการส่งชื่อบทเพลงที่จะต้องใช้ในการเข้าประกวดล่วงหน้า และจำเป็นจะต้องตัดสินใจให้ดีก่อนที่จะส่งโปรแกรมเพลง เพราะบางงานอาจจะไม่สามารถเปลี่ยนแปลงในภายหลังได้ บางงานยังคงใช้ระบบส่งไปรษณีย์ก็มี แต่เหลือน้อยมากแล้ว จากประสบการณ์ของผม งานประกวดที่ใหญ่และเป็นทางการมักจะมีความซับซ้อนมากกว่างานระดับกลาง ในส่วนของค่าสมัครแข่งขัน มักจะสอดคล้องกับเงินรางวัล ยิ่งมูลค่าเงินรางวัลเยอะเท่าไหร่ ค่าสมัครก็มักจะมีราคาที่สูงขึ้นตาม อาจจะต้องมีการโอนเงินข้ามประเทศ ในกรณีที่สมัครประกวดในประเทศที่เราไม่ได้พำนักอยู่ การประกวดแบบมืออาชีพนั้น เสมือนกับการเป็นผู้จัดการส่วนตัวให้กับตัวของเราเองอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เพราะผู้เข้าแข่งขันจะรู้ถึงรายละเอียดต่าง ๆ ได้ดีที่สุด

รับรางวัลจากการแข่งขันกีตาร์คลาสสิกนานาชาติ Tuebingen ประเทศเยอรมนี

๕. วางแผนการเดินทางและจองที่พัก

ขั้นตอนนี้ เป็นหนึ่งในขั้นตอนที่ส่งผลต่อสภาพร่างกายอย่างมาก การเดินทางนั้นมีมากมายหลายรูปแบบ ตั้งแต่ทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ ผมจะพยายามเลือกวิธีการเดินทางที่ประหยัดเวลาและเหนื่อยน้อยที่สุด แต่ก็ต้องขึ้นอยู่กับการจัดสรรงบประมาณด้วย หลายครั้งเราอาจต้องลำบากเลือกการเดินทางที่ใช้เวลาเยอะ เพื่อแลกกับราคาค่าเดินทางที่ถูกลง ในทวีปยุโรปนั้น ผมมักเลือกเดินทางด้วยรถไฟเป็นหลัก รถไฟในยุโรปเชื่อมต่อถึงกันได้เป็นอย่างดี สามารถเดินทางข้ามประเทศได้ง่ายด้วยวีซ่าเพียงชนิดเดียว นี่เป็นอีกหนึ่งโอกาสที่ผมได้รับในช่วงที่ผมกำลังศึกษาต่อที่ประเทศในทวีปยุโรป ผมสามารถใช้ใบพำนักระยะยาวเดินทางไปได้ทั่วยุโรปอย่างเป็นอิสระ ในส่วนของที่พักนั้น ผมมักเลือกที่พักที่อยู่ไม่ไกลเกินไปจากสถานที่แข่งขัน ถ้าเป็นไปได้ ควรจะอยู่ในระยะที่สามารถเดินด้วยเท้าไปได้ บางงานประกวดในทวีปยุโรปนั้น มีการใช้ระบบ Host Family หรือครอบครัวอุปถัมภ์ ส่วนตัวแล้วผมมักจะพักอาศัยกับครอบครัวอุปถัมภ์เกือบทุกงาน เนื่องจากเป็นการประหยัดค่าใช้จ่าย และได้รู้จักผู้คนเพิ่มขึ้นมากมาย ทุก ๆ งานที่ผมไป ผมจะได้รู้จักครอบครัวดี ๆ เพิ่มขึ้นเสมอ ครอบครัวอุปถัมภ์จึงเป็นส่วนหนึ่งของความทรงจำและเบื้องหลังความสำเร็จในการประกวดของผมเลยก็ว่าได้

ขั้นตอนทั้ง ๕ ข้อที่กล่าวถึงนั้น เป็นเพียงขั้นตอนพื้นฐานของการเตรียมตัวเข้าประกวด ในช่วงเวลาที่ผมมีอิสระในการเดินทางไปไหนมาไหนได้อย่างสะดวกสบาย อย่างไรก็ตาม ในช่วงสถานการณ์โรคระบาดโควิด-๑๙ รูปแบบการแข่งขันได้เปลี่ยนไปอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ตั้งแต่งานแข่งระดับเล็กจนไปถึงงานใหญ่ระดับโลกมีความจำเป็นที่จะต้องเปลี่ยนไปใช้ระบบออนไลน์ที่มีข้อจำกัดบางอย่างที่ไม่สามารถทดแทนการประกวดแบบสถานที่จริงได้ การเตรียมตัวประกวดในรูปแบบออนไลน์จะมีการเตรียมตัววางแผนที่แตกต่างกันออกไป ไว้ผมจะมาเล่าแบ่งปันประสบการณ์ในตอนต่อไปนะครับ :)

งานแข่งกีตาร์คลาสสิก Variation on a Theme เมืองปอร์โตซาน จอร์โจ ประเทศอิตาลี

Dang Thai Son in International Chopin Piano Competition

The Romance on Fingertips: Dang Thai Son

Story:
Yun Shan Lee (ยุน ชาน ลี)
3rd Year Bachelor of Music Student
College of Music, Mahidol University

This 22-year-old juvenile had never participated in any competition. When he played the piano, the sound of his art provided a strong attraction to his audiences. Vietnamese-Canadian pianist Dang Thai Son exceeded the expectations of the jury. He was awarded the First Prize and Gold Medal at the Tenth International Chopin Piano Competition in Warsaw. What makes Dang Thai Son so outstanding in such an adverse environment?

In the 19th century, Vietnam used to be a French colony, so in the early years, Western classical music came to Vietnam from France. In addition, if Western musicians wanted to go to the Far East to perform, they would always hold concerts in Vietnam since Vietnam happened to be a relay station. Dang Thai Son started to learn the piano at the age of six and his mother was a music teacher who taught in the Hanoi Conservatory of Music. At that time, it was during the Vietnam War. Their life was quite difficult. In order to avoid the flames of war, the whole family moved to a bomb shelter deep in the mountains. In such an awful environment, there was a school piano in the shelter. However, it was a shabby piano with holes. The rats in the piano were driven out when Dang Thai Son practiced on

it. He slept in a hollow, the hole was next to the bed. When they heard an explosion, they had to hide in the hole. Under this condition, all students of Hanoi Conservatory of Music could only practice on that shabby piano, and everyone could only take up to 20 minutes to practice.

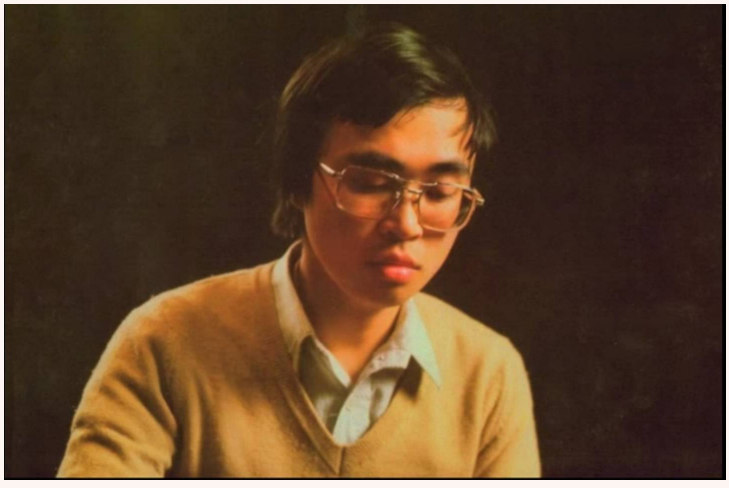
In 1974, the well-known Russian pianist Isaac Katz discovered Dang Thai Son's talent. He started teaching Dang Thai Son intensively during a tour in Vietnam. However, Dang Thai Son couldn't follow Katz to Russia at that moment because of the Vietnam War. After Dang Thai Son completed his studies at Hanoi Conservatory of Music in 1976, he went to Russia and entered the Moscow Conservatory in 1977. At that time, the examination officer of the Conservatory of Music gave him the comment, "Fingers haven't been trained yet, but they are very musical." Due to insufficient finger training of Dang Thai Son, only Professor Vladimir Natanson was willing to train Dang Thai Son's basic touch and skills. Studying proactively a year later, Dang Thai Son's performance impressed everyone, the Russian pianist Tatyana Nikolayeva even wrote an article discussing his amazing progress.

The first year of college, Dang Thai Son played Brahms's *Variations on a Theme of Paganini* for his final exam. The second year for his exam he played Rachmaninoff's Piano Concerto No.3, which is considered one of the most difficult pieces in the world; and also prepared for the Tenth International Fryderyk Chopin Piano Competition in his junior year. All the Soviet pianists had to be selected by the state to participate in the competition. Although foreigners weren't required to participate in the selection, Dang Thai Son still went through the selection in order to test his ability. After the selection, Dang Thai Son was more confident to participate in the competition. However, Poland didn't allow Dang Thai Son to participate as the result of insufficient experience. Not to mention an orchestral concerto, he'd never even played a piano recital. At that time, his biography contained only two sentences, "Learning piano in Vietnam, Hanoi. Now I'm a student of the Moscow Conservatory." Afterward, Poland decided to give him a try in view of the fact that he was studying the piano at the Moscow Conservatory, and should have a certain potential. In addition, there were no other Vietnamese pianists in the Chopin Competition.

To join the Chopin Competition, Dang Thai Son took the train from Moscow to Warsaw by himself without the sponsorship of the government. Moreover, he didn't even have a formal suit. In the first few rounds of competition, he wore his casual clothes. Expectedly, Dang Thai Son got through to the final. At the moment other competitors worried about the final stage, Dang Thai Son's only concern was if his suit could be made on time. Eventually, Vietnamese-Canadian pianist Dang Thai Son was propelled to the forefront of the musical world in October 1980, when he was awarded the First Prize and Gold Medal at the Tenth International Fryderyk Chopin Piano Competition in Warsaw. Also, he was awarded the best Mazurka Prize, Polonaise Prize and Concerto Prize at the same competition. It was the first time that a top international competition was won by an Asian pianist.

"Gorgeously beautiful sound," the review of the competition commented, "It's natural but emotional, he's approaching Chopin's soul." After that, he still chose to return to Moscow to complete his studies with Dmitri Bashkirov. Since his family was still in the Soviet Union, he couldn't abandon them, and in addition he is a person who does not pursue fame. Not until the Soviet Union collapsed did he leave Russia.

Today, Dang Thai Son has appeared as a soloist with major orchestras around the world. Also renowned as an interpreter of

Dang Thai Son at the age of 27

Dang Thai Son's official profile

taught alongside Murray Perahia and Vladimir Ashkenazy.

After winning the Chopin competition and several special prizes, it seemed that he had done everything he could at the time, but his professor Dmitri Bashkirov told him, "You will never know where your apex is, this is the most mysterious part of human nature!" Dang Thai Son was able to stand out in a competition where pianists gathered. He said that because there is no fame and fortune in his heart, there is only the piano. Playing the piano has given him infinite satisfaction. Dang Thai Son's hometown and childhood gave him a deep understanding of human nature, allowing him to develop his impressive interpretation on this basis.

Chopin. Dang Thai Son's ability to convey the beauty and tragedy of Chopin's music has brought him special acclaim. He was chosen by Deutsche Grammophon, in partnership with the Fryderyk Chopin Institute, to be a featured artist in their recently released 2-volume recording of music of Chopin on period instruments. Other career achievements include a New Year's Day concert with Yo Yo Ma, Seiji Ozawa, Kathleen Battle, and the late Mstislav Rostropovich, in a major international event produced by the Japanese Broadcasting Corporation NHK. As a great pianist Dang Thai Son is frequently invited to give master classes around the world - such as the special class in Berlin in October, 1999, where he

Dang Thai Son's master class at Oberlin in 2017 (Photo by Dale Preston '83.)

Yamaha Acoustic Instruments

Bösendorfer
DER KLANG, DER BERÜHRT

YAMAHA
Live with Music

th.yamaha.com YamahaMusicThailand

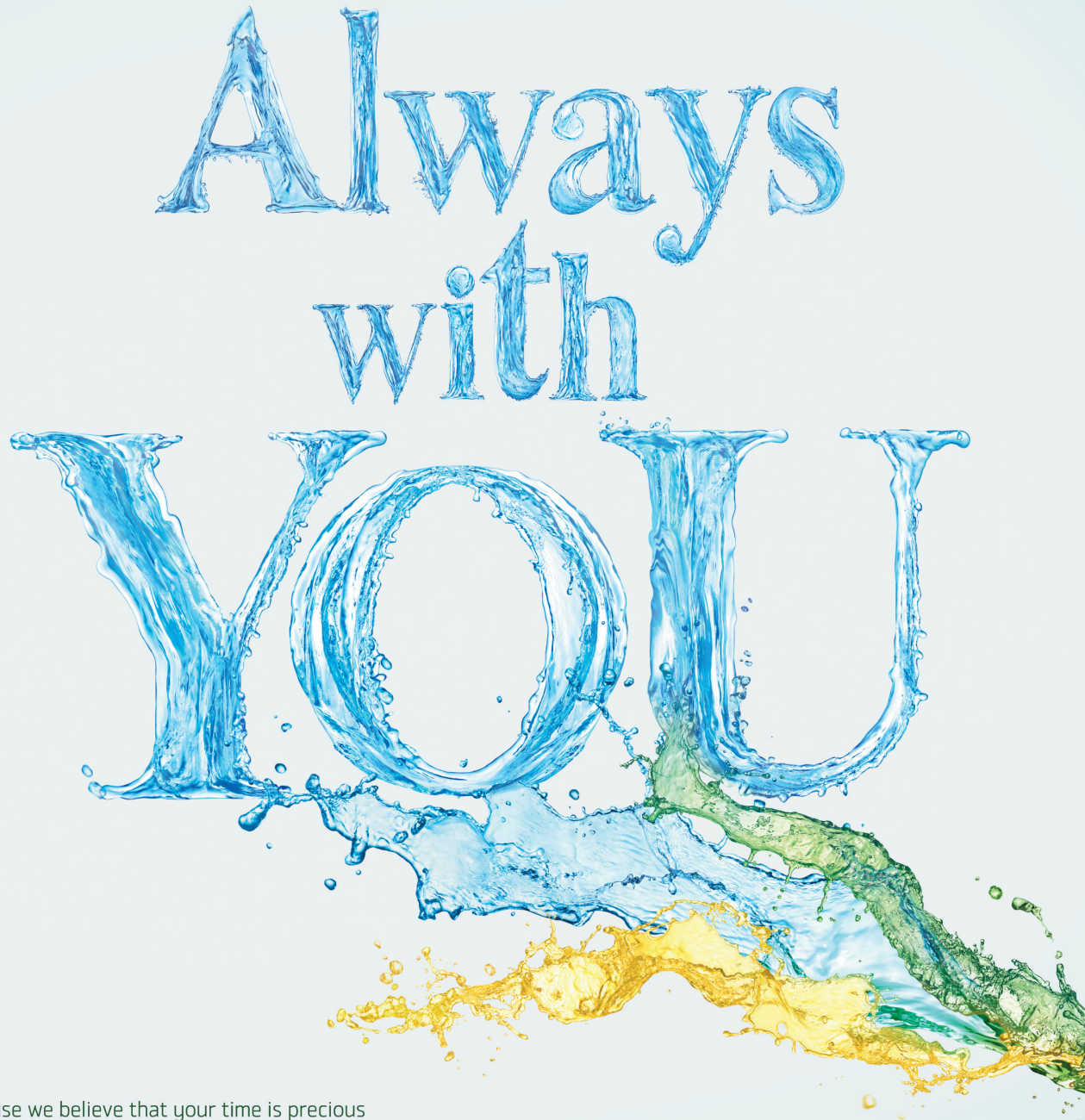
SCG congratulates Pro May-Ariya Jutanugarn

The winner of LPGA Championships

www.scg.co.th

Cement-Building Materials | Chemicals | Packaging

SCG

Because we believe that your time is precious
We're determined to fulf ill each and
Every One of Your Moments in Life with Happiness

thaibev | www.thaibev.com

MEMBER OF
Dow Jones
Sustainability Indices
In Collaboration with RobecoSAM

Member of DJSI Emerging Markets
Category – Food, Beverage & Tobacco
Industry Group

ThaiBev